

Flacăra

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

● ACTUALITATEA ●

● Gospodarii ogoarelor au avut și duminică o zi plină. Astfel, în județul Olt au fost recoltate peste 500 ha cu porumb și 300 ha cu floarea-soarelui, în județul Buzău — într-o serie de unități cu suprafețe mai mari de floarea-soarelui — bilanțul zilei a fost de 1771 ha recoltate, iar în județul Alba au fost transportate spre bazele de recepție 1300 tone de zahăr și 700 tone de cartofi. ● Șeful fermei nr. 1 de la I.A.S. Prejmer, inginerul Dumitru Zătică, a declarat — apropo de calitatea producției din această toamnă — că: „Așa cartofi n-am recoltat niciodată. Mulți ca mulți, dar mai ales mari.” ● Într-o duminică după-amiază, trei cetățeni au coborât din autoturismele personale (1-SV-6396, 1-SV-6537, și 1-SV-7067)

Un om pentru contemporaneitate

Omagiul scriitorilor

Editura Uniunii Scriitorilor, „Cartea Românească”, a tipărit între copertele unei cărți monumentale, excelent realizată tipografic, omagiul pe care scriitorii l-au adus președintelui României cu prilejul împlinirii, la 26 ianuarie, în acest an, a 60 de ani de la naștere. În ordine alfabetică, un număr impresionant de condeie, peste o sută cincizeci de poezi, prozatori, dramaturgi, critici și istorici literari din toate generațiile, începând cu maeștrii recunoscuți ai literelor românești: Al. Philippide, Geo Bogza, Șerban Cioculescu, M. Beniuc, Edgar Papu, Al. Piru, Eugen Barbu, Horia Lovinescu, Létay Lajos, Zoe Dumitrescu-Busulenga, continuând cu cei în plină afirmare: Augustin Buzura, Constanța Buzca, Romulus Guga, Balogh Ioszeff, George Bălăiță, Hajdu Gyözo, Adrian Păunescu, Horia Bădescu, Franz Storch, Adrian Popescu, Daniela Crăsnaru sunt prezenți în paginile cărții.

Fiindcă volumul la care ne referim constituie și va constitui încă peste vreme o mărturie a contemporanilor despre un mare contemporan, care a exercitat asupra lor o fascinație extraordinară și la făurirea destinului cărora a contribuit în mod decisiv, vom încerca să schițăm un portret al uriașei personalități a celui omagiat așa cum rezultă din cele peste patru sute de pagini ale tomului, din versuri, din portrete și evocări, din eseuri și articole publicistice. Trecând la ceea ce ne-am propus, apare, înainte de orice, chipul patriotului revoluționar, al făuritorului în fruntea partidului comunistilor, al construcției socialiste, omul care a știut să lege organic trecutul glorios de prezentul imediat, asigurând acea continuitate istorică fără de care este imposibilă afirmarea unui popor. Niciodată în cursul zbuciumatei istorii românești n-au fost valorificate cu atita consecvență și devotament, în spiritul adevărului obiectiv, epocile, faptele și personalitățile care se constituie în verigi indispensabile ale destinului nostru. Pentru a ne referi la domeniul ce ne este mai familiar vom men-

(Continuare în pagina 17)

POMPILIU MARCEA ■

Omul ideii, omul faptei

Într-o epocă bicută tot mai intens de imperativul înaintării, autodepășirii, al progresului — cu scopul nobil al sporirii condițiilor materiale și spirituale ale oamenilor — problema teoriei și problema practicii (îndeosebi a raporturilor dintre ele) capătă o importanță covârșitoare. Mai concret spus: ritmurile mari de dezvoltare solicită deopotrivă ideea, concepția — care înseamnă inovație continuă, depășirea rutinei — și, alături de ele, acțiunea pentru materializarea soluțiilor noi sau vechi — practica, fapta.

În ceea ce ne privește, clipa de azi a fabricilor și uzinelor condensează în ea germele unei adevărate revoluții: trecerea la aplicarea noului sistem economic-financiar, sistem dominat de noțiunea de „producție netă”, implică ideea și fapta la dimensiunile unei acuități necunoscute, cred, niciodată înainte, aici, la noi.

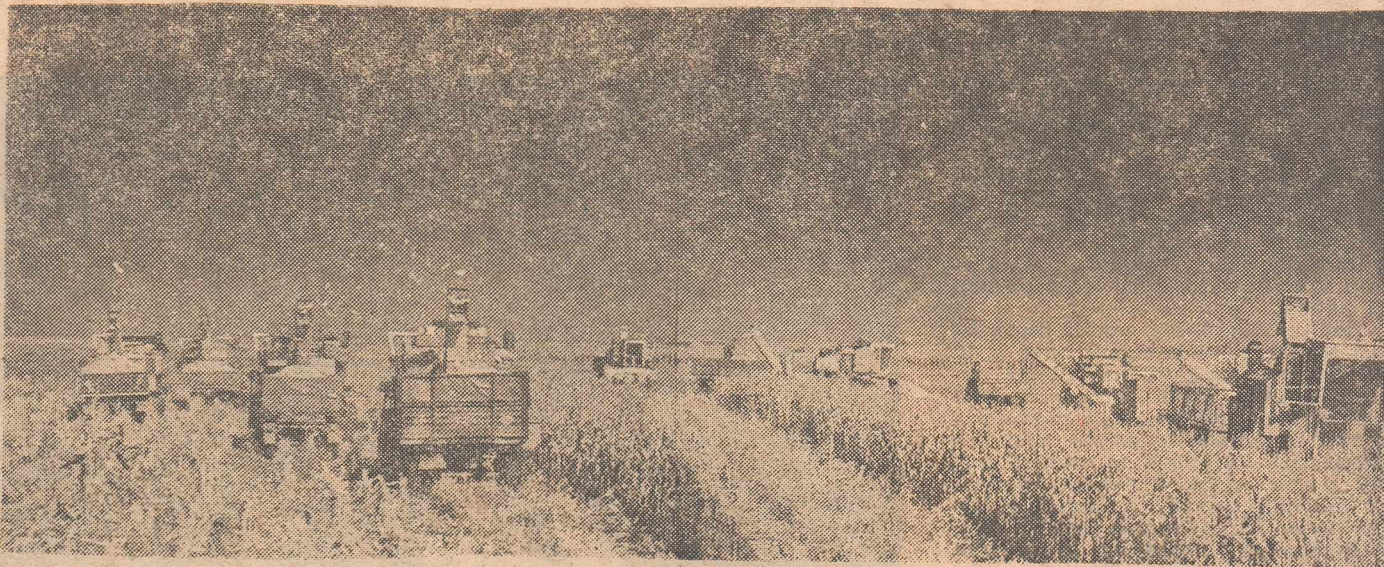
„Netă” înseamnă în limbajul omului fabricii — producția reală, concretă; „care merge”, „care funcționează”, „care poate intra imediat în producție”. „Netă” — adică opusa lui „scoasă din condei”, „existentă în hirtogae”, „aflată pe butuci” etc.

(Continuare în pagina 4)

EUGEN FLORESCU ■

CITIȚI ÎN PAGINA 10:

○ senzațională descoperire arheologică
Tezaurul tracic de la Rădeni

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Rămine veșnic

(reluare)

Rămine veșnic ceva de făcut,
totul, întotdeauna, luat de la-nceput.
De încărcat corăbii iluzorii
puritate prin meandrele strimtorii.

Rămine veșnic ceva de făcut,
să uiți o întâmplare din trecut,
pe apele furtunii să arcuiești un pod,
să știi să tai — când nu dezlegi — un nod.

Rămine veșnic ceva de făcut,
de doborât un dușman, de ridicat un scut,
de plins peste morminturi, de așteptat în gări,
de imblinzit un roib și de sărit în scări.

Rămine veșnic ceva de făcut:
De izvodit eterne credințe de crezut.
Călcând nimicnicia — de-a pururi să te știi
robit doar de clipită, stăpîn pe veșnicii!

Rămine veșnic ceva de făcut.
Să uiți o întâmplare din trecut.
De doborât un dușman, de ridicat un scut.
De izvodit eterne credințe de crezut.

1954 — 1977

TIBERIU UTAN ■

Ilie Trandafirescu, Erou al Muncii Socialiste, întrebă:

Nisipul de Văleni e piinea turnătorilor.

De ce nu-l exploatăm cum trebuie?

Acum câteva zile, sosit anume la redacția noastră, Ilie Trandafirescu, Erou al Muncii Socialiste, unul dintre acei oameni care în anii 1945—1946 puneau bazele industriei românești de tractoare, ne-a declarat textual: „Poate că nu vă vine să credeți, dar nisipul de Văleni ia drumul fabricilor de sticlă din Medias, Buzău și Scăieni, în loc să ajungă în silozurile și-apoi în turnătoriile noastre. Mi se rupe inima de necaz cînd văd că atîtea din piesele turnate în noua noastră turnătorie sînt rebutate tocmai din cauza nisipului necorespunzător în ceea ce privește granulajul, forma grăuntelui și compoziția. Dacă am folosi în amestecurile de formare și miezuri numai nisip de Văleni tip 1, am turna piese curate ca argintul, fără nici un fel de rebut. Dar sîntem obligați să folosim nisip de Văleni tip 2, necorespunzător ca granulajul și compoziție, sau nisip din alte cariere și mine, necorespunzător ca formă a grăuntelui”.

Miercuri, 13 septembrie, însoțit de Ilie Trandafirescu, a cărui voce, în ciuda celor 70 de ani care îi apasă umerii, răzbătea peste zgomotul pătrunzător al noilor turnătorii din Brașov, ne-a fost dat să zărim în hala de ajutoraj citeva zeci de piese numite cartere, piese însemnate cu litera R, piese care, în loc să urmeze cursul firesc al procesului tehnologic, erau trimise la retopire. Să mai notăm, tot pentru o cifră mai deplină exactitate,

că numărul pieselor bune, fără defecte, era în ziua aceea aproximativ egal cu cel al pieselor însemnate cu R. În hale, mormane de miezuri sfărîmate și piese rupte. „Vedeți, spune Ilie Trandafirescu emoționat, cit de important este pentru noi nisipul. El este cu adevărat piinea turnătorului-formator. Și-acum să vă explic ceea ce trebuia să vă spun încă de la bun început. Nici un alt nisip din țară nu are forma grăuntelui așa cum o are nisipul de Văleni, nisip pe care îl exploatează și îl stăpînește, ca să zic așa, Centrala industrială a sticlei și ceramicii fine din cadrul Ministerului Industriei Ușoare. De ce este atît de bun un astfel de nisip pentru turnătoriile în care se aplică noile metode de turnare? Pentru că are un bob mărunt, între 0,1—0,2 milimetri, pentru că e bogat în siliciu și, mai ales, pentru că forma grăuntelui e rotundă. Mai sînt și alte nisipuri, cu aceeași mărime a bobului și cu același conținut de siliciu, dar au un grăunte colțuros, cu muchii. Masa amestecurilor de formare și miezuri, confecționată din nisip rotund, este de o rezistență uniformă tocmai datorită aderenței specifice a bobului rotund la bob rotund, pe cită vreme formele și miezurile confecționate din nisip colțuros

(Continuare în pagina 6)

VICTOR NIȚA ■

și s-au năpustit asupra nucilor de pe șoseaua Suceava-Ipotești, umplîndu-și sacosele. Recoltau și ei. Desigur, chestie de optică, dar mai întii de educație! ● În livezile Zăgărilor (Mureș) lucrează cu multă însuflețire peste 1500 de persoane, dintre care 350 de studenți de la I.M.F. Tîrgu Mureș și 300 de elevi de la școlile din Bălăușeri, Senereș, Laslău și, firește, Zăgăr. ● În vreme ce pe dealurile Pincotei se culg strugurii de masă din soiul „Italia”, la cîmpie, tot în județul Arad, mai exact în comuna Grăniceri, gospodarii, deși în plină campanie, și-au găsit timp și pentru înfrumusețarea comunei lor, reparîndu-se pînă acum 960 metri pătrați de trotuare. Să fie toamna mai bogată. ● Oamenii muncii de la I.A.S. Segarcea au depășit planul de livrare la producția de fină, pe anul 1978, cu 1000 de kilograme. Doljenii din Segarcea și-au propus acum să se ocupe sănătos și de viitoarea producție de vin. ● La începutul celei de-a treia decade a acestei luni, în județul Neamț cartofii au fost recoltați doar de pe 45 la sută din întreaga suprafață, iar din întreaga cantitate recoltată peste 30000 de tone se aflau în cîmp. Poate pînă la apariția acestui număr al revistei noastre să se mai fi îndreptat ceva, dacă s-a lucrat și noaptea, cum este firesc și dacă au fost mobilizați toți locuitorii satelor, cum ar fi, de asemenea, firesc.

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

● Cronica 319 și 320

La Vatra Dornei, două spectacole cu săli arhipline. Cenacul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra și condus de poetul Adrian Păunescu s-a exprimat prin Adrian Ivanîțchi, Aurel Maior, Victor Socaciu, Ion Zubascu, Grupul 2 1/2 din Oțelul Roșu, Evandro Rossetti, Mihail Stan și Adrian Păunescu la capacitatea sa normală ca și cînd spectacolele nu ar fi fost aproape spontane, ci minuțios și larg pregătite.

Un public excelent, de vîrste diverse, mai mult oameni maturi, a onorat cele șase ore de poezie și muzică tînără.

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului în seara zilei de 23 septembrie, a avut loc grandiosul spectacol festiv al „Daciadei”

Mai mîndră către anii ce-or să vină Să urce patria de azi — JURĂM!

Prima ediție a celei mai ample competiții de masă din istoria țării, „Daciada”, organizată din inițiativa secretarului general al partidului, s-a încheiat simbolic seara pe stadionul „23 August” din Capitală, printr-un grandios spectacol festiv, desfășurat în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului.

Anul 1978, înscris în cronică construcției socialismului în România ca anul trecerii la o nouă calitate în toate sectoarele vieții social-politice și economice, marchează totodată ridicarea la rangul de politică de interes național a preocupării partidului și statului nostru pentru creșterea nivelului general al activității sportive de masă și de performanță, pentru integrarea tot mai deplină a educației fizice și sportului în ansamblul muncii educative, în procesul de formare a omului nou.

„Daciada” — nume cu ample și adânci semnificații — a găsit un larg ecou în inimile celor ce trăiesc și muncesc pe pământul românesc, românii, maghiarii, germanii și de alte naționalități. Șase milioane de participanți — muncitori, țărani, intelectuali, tineri și vîrstnici, pionieri și școlari din întreaga țară — întrecîndu-se într-o generoasă și stimulatorie dispută sportivă, au contribuit la ridicarea pe un plan superior a tradițiilor valoroase ale sportului românesc, ilustrînd cu forța exemplului concret generozitatea inițiativei secretarului general al partidului care a conceput această manifestare fără precedent în perspectiva țelului nobil de atragere a maselor largi de oameni ai muncii de la orașe și sate în practicarea sistematică a exercițiilor fizice și sportului, în vederea întăririi sănătății, călirii fizice, creșterii capacității lor de muncă și creație, făcînd mai activă și mai eficientă participarea cetățenilor în amplul proces de edificare socialistă a patriei noastre și prilejuind cadrul adecvat depistării și afirmării tinerelor talente pentru ridicarea nivelului general al activității sportive de performanță, pentru gloria sportivă a patriei.

„Mișcarea sportivă și slujitorii ei, a

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu salutînd participanții la grandioasa sărbătoare a tineretii

spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să-și facă un titlu de onoare din a contribui, prin succesele pe care le obțin în confruntările internaționale, la păstrarea și sporirea înaltului prestigiu de care România socialistă se bucură pe plan mondial, ca rezultat al realizărilor pe care le obține în dezvoltarea internă, al politicii consecvente de pace și colaborare pe care o promovează.”

„Strîns uniți în jurul partidului, se arată în Mesajul transmis de «Ștafeta Daciadei», al dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarăse secretar general, președinte al Republicii Socialiste România, sportivii din patria noastră se angajează să participe activ, cu tot elanul și entuziasmul lor tineresc, la lupta și eforturile întregului popor, pentru înfăptuirea istoricelor obiective stabilite

de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului, pentru transformarea și în domeniul sportului a cantității într-o nouă calitate superioară.

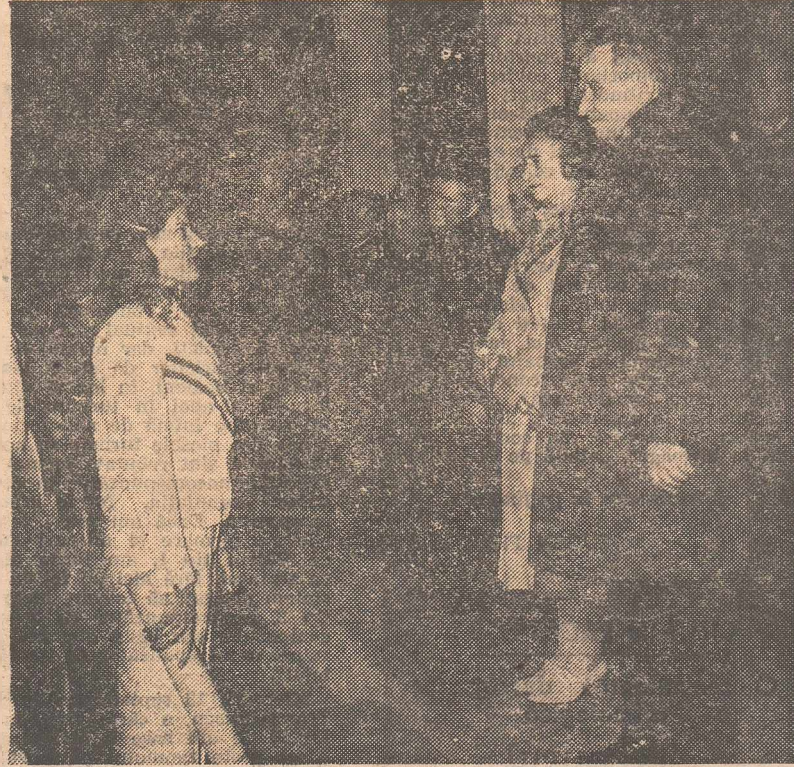
Facem legămînt solemn în fața partidului, a dumneavoastră, mult stimate tovarăse Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit și prețuit fiu al națiunii române, patriot înflăcărat, personalitate proeminentă a lumii contemporane, să slujim cu credință și devotament patria și poporul, să facem totul, fiecare la locul nostru de muncă, pentru ca România socialistă să se dezvolte și să înflorească continuu, să urce pe trepte tot mai înalte ale progresului și civilizației.”

Desfășurat sub semnul recunoștinței și dragostei față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, spectacolul final al „Daciadei”, la care, prin intermediul televiziunii, a participat afectiv întreaga țară, a comunicat în chipul cel mai grăitor gîndul plin de dragoste și de recunoștință al tineretului sportiv față de secretarul general al partidului, pentru sprijinul direct, neprecupețit primit în pregătirea pentru sport, pentru muncă și viață, pentru condițiile minunate create mișcării sportive din țara noastră și totodată hotărîrea fermă de a întrona în toate ramurile de sport și în organizațiile sportive o atmosferă de muncă temeinică, îndirjită, conștiințioasă, de seriozitate, de mobilizare cu înaltă responsabilitate și exigență comunistă pentru îndeplinirea riguroasă a programelor de pregătire, pentru ridicarea măiestriei sportive în concordanță cu cerințele internaționale, în scopul obținerii de performanțe la nivel mondial. Vom face totul, se arată în Mesaj, pentru ca fiecare sportiv al patriei noastre să întruchieze trăsăturile morale și politice înalte ale tinereții generației, în confruntările sportive interne și internaționale, să obțină rezultate cît mai bune, să reprezinte cu cinste și demnitate culorile patriei și să contribuie cu toată forța la creșterea prestigiului României în lume.

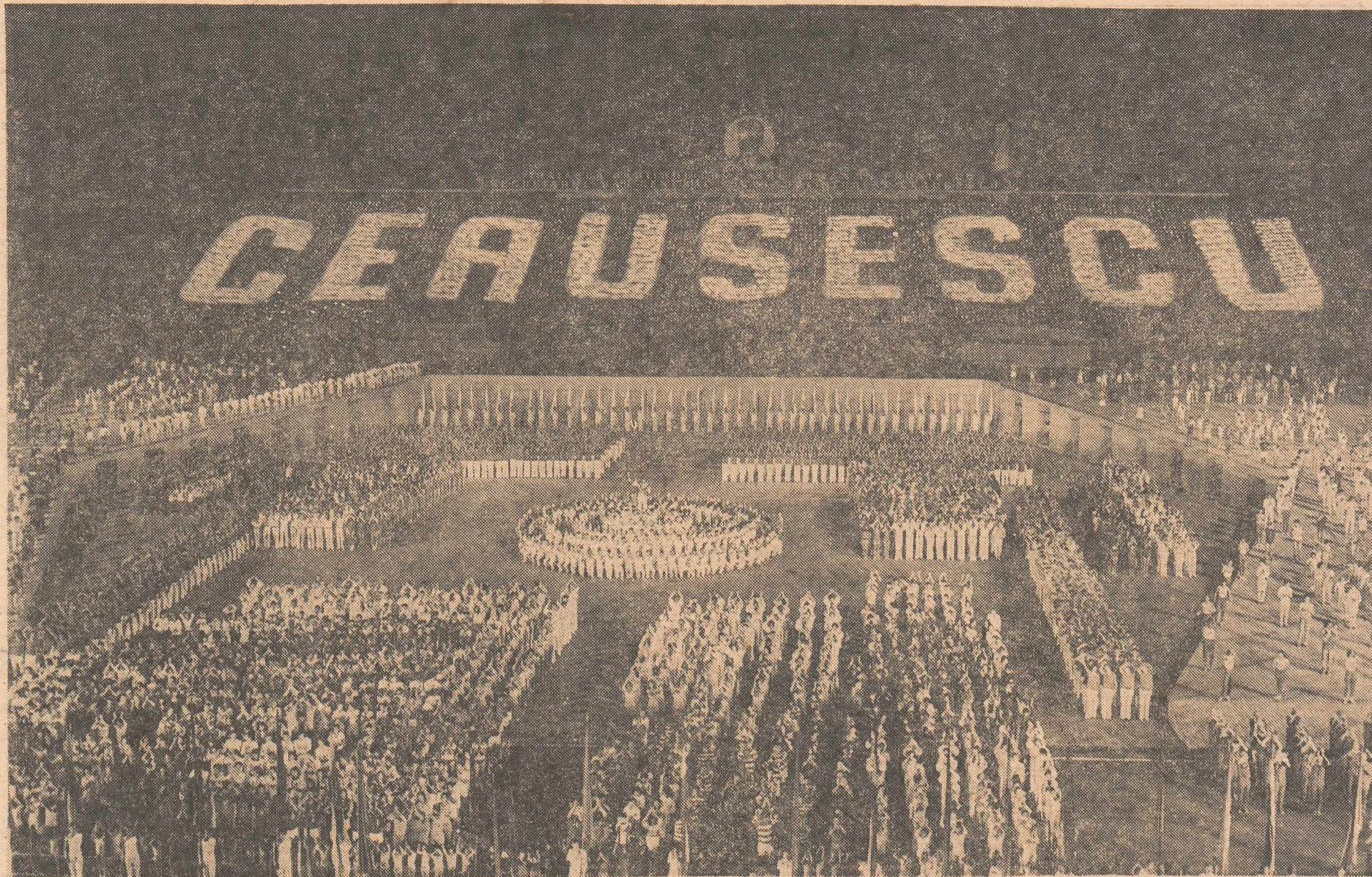
Ne sînt cunoscute, la apariția acestor însemnări, atmosfera vibrantă, desfășurarea de o ținută sportivă excepțională a spectacolului de pe stadionul „23 August”, seară de neuitat a tineretului sportiv din întreaga țară. Trăiește încă în noi momentul cînd din mii de piepturi, în atmosfera solemnă a stadionului, au răsunat cuvintele de foc ale Legămîntului :

Calde manifestări ale stimei și dragostei participanților la finala „Daciadei” față de partid, față de secretarul său general

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu primesc mesajul sportivilor țării

Tovarășului Ceaușescu, cu credință
Neîncetat îndemnul i-l urmăm ;
Să urce tricoloru-n biruință
Prin „Daciada”, peste veac — JURĂM!

Cum de neuitat va rămîne atmosfera
de mare entuziasm, cînd sportivii, în-
tregul stadion, au interpretat, în primă
audiție, cîntecul „Spre noi victorii” —
versuri închinete patriei, partidului,
secretarului general :

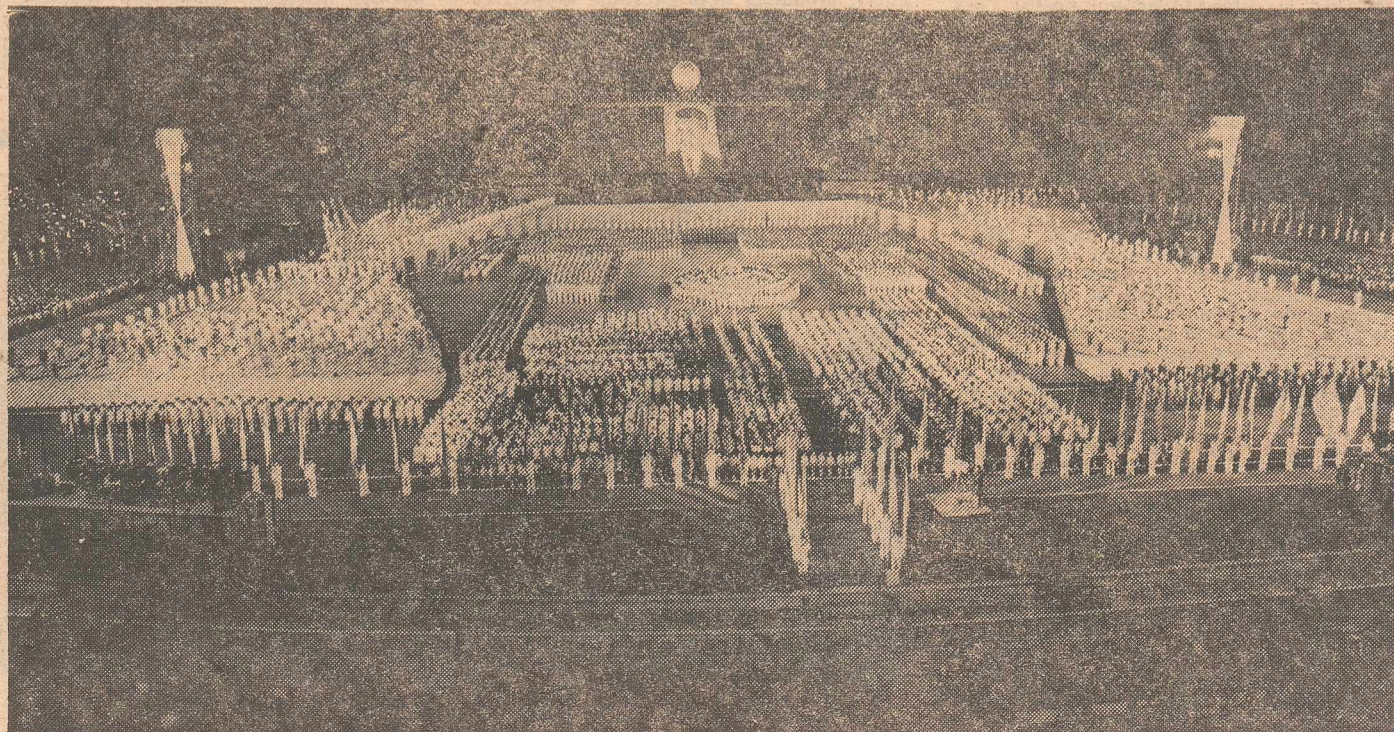
Trăiască Ceaușescu, Partidul să trăiască
Trăiască România și toți ai țării fi
Români, maghiari, germani, de orice
grai am fi

Un singur imn ne-adună
Trăiască România.

Încheierea primei ediții a „Daciadei”,
la care au participat milioane de tineri
de-a lungul a doi ani de zile într-o
amplă și bogată activitate sportivă, că-
lîndu-și trupul și voința, formîndu-se
ca oameni înaintați în marea întrecere
declanșată de această acțiune cu caracte-
r național, pregătindu-se pentru
muncă și viață, pentru marea operă de
edificare a socialismului din România,
de înflorire a patriei și apărare a liber-
tății și independenței ei, a contribuit
la realizarea în condiții superioare a
sarcinilor mișcării sportive, la menți-
nerea sănătății, dezvoltarea fizică și
înflorirea multilaterală a întregii na-
țiuni socialiste. Continuînd pe o treaptă
mai înaltă tradițiile valoroase ale spor-
tului românesc, „Daciada” și-a confir-
mat din plin vocația și virtuțile mobi-
lizatoare, contribuind la dezvoltarea
multilaterală a educației fizice și spor-
tului de masă, la ridicarea nivelului
general al sportului de performanță, la
creșterea prestigiului sportului româ-
nesc pe plan internațional. Numai în
acest an, sportivii din România au ob-
ținut 8 medalii de aur, 8 de argint și 13
de bronz la campionatele mondiale ;
12 de aur, 15 de argint și 11 de bronz
la campionatele europene, precum și
alte locuri fruntașe la competiții inter-
naționale, realizări care completează
marile succese ale poporului român dob-
îndite în toate domeniile de activitate.

„Fie ca „Daciada” — se arată în
Mesajul de felicitare al tovarășului
Nicolae Ceaușescu — să devină tot mai
mult cadrul de manifestare a energiei,
elanului și optimismului revoluționar
al tineretului patriei, al cetățenilor țării,
ca ea să contribuie tot mai mult la
afirmarea capacității creatoare a po-
porului nostru, la educarea conștiinței
socialiste a maselor, la plămădirea
omului nou, hotărît să se consacre în
întregime nobilei cauze a socialismului
și comunismului, prosperității și ferici-
rii națiunii noastre socialiste.”

ION CRISTIAN

La Săpînța se muncește și se trăiește bine. Și asta în chip evident

Multe meserii au săpînței: forestieri, mineri, muncitori în întreprinderile Sighețului, ori alții plecați cu rosturi diurne prin țară. Cei care au învățat la școlile superioare s-au întors acasă. O constatare pare semnificativă: aproape toate cadrele didactice care învăță pruncii comunei se trag din acest loc.

Aici se fac cergile de Săpînța, în culori vii, multe străine tradiției maramureșene, dar cine mai poate învinui astăzi adaosul de suflet, de sensibilitate pe care cei care le zămislesc l-au dobândit de vreme mai recentă, dacă bunul gust primează. Aici conservatorismul poate dauna.

Să ne apropiem de făuritorii de frumusețe și să începem de la casa Mariei Pop, de la numărul 451, șefa de secție la Săpînța, secție aparținătoare Cooperativei „Mara” din Sighețul Marmației. Secția cuprinde în jur de o sută de femei, care la domiciliu, adică în casele lor, și-au instalat războaie de țesut, și lucrează din zi și din noapte, ori și noaptea la lumina becului electric dacă se poate. Vara lucrează în sură, iarna în casă. Maria Pop, șefa de secție din 1970, poartă grija fiecărui sortiment, deoarece trebuie să spun, săpînțenele nu fac numai cergi, ci și ovoare, trăsături, costume de bărbați și femei într-un stil curat maramureșean.

Maria Pop este șefa de secție, deoarece trebuie să fie cineva acolo în comună care să conducă munca, dar ea însăși, în sură lucrează la un război de țesut. O femeie energică, plină de viață, cu vorba curată știind rostul lucrului de acasă. Îmi vine și mie rînd să întreb: „La ora această, de dimineață, oare femeile cu care lucrați sint acasă?” Maria Pop se uită la mine, privire convingătoare, apăsată, și-mi răspunde tot cu o întrebare: „Dar unde să fie?”

Am ieșit pe ulița ce duce spre apa menerală și socoteam drumul lung, dar am intrat în vecini.

Acasă la o țesătoare. Stan Ioana luca cu alesătură în șah. Albastru și alb. Apoi, acolo în sură, agățate pe cuie, covoare, cergi, trăsături îți invită ochiul la privire îndelungată. O curte frumoasă, curată, mult spirit gospodăresc fac cadrul discuției cu Ioana Stan.

- Lucrați mult într-o zi?
- Toată ziua. De cînd cîntă cocoșul pînă se vede la mînă, lucrez.
- Cîștigați bine?
- D-apoi bine. Cam două mii de lei pe lună. Pentru banii ăștia lucrăm după cum

v-am spus. Îi bine că fac tot acasă. Mai pot hrăni o găină, un porc, o vacă și nu-mi pierd timpul pe drumuri. Cine s-a gândit la asta nu s-a gândit rău.

Din curtea Ioanei Stan ieșim în uliță. O mașină „Dacia 1300” de culoare albastră (vedeți, albastru!) trece pe lângă noi. O femeie în costum curat maramureșean la volan. Nu o mai descriu.

Maria Pop mă îndeamnă să vorbesc cu ea. Intrăm pe poartă în urma mașinii. Este una din femeile care lucrează în secție, de fapt două, fiindcă cealaltă o aștepta acasă. Pe cea cu mașina o chema Maria Mănăilă. Un cocoș cu numai știu cite găini ne taie calea. Dăm „bună ziua” și intrăm în vorbă. Aflăm că Maria Mănăilă conduce, este șefa secției. Sint două femei harnice. Pentru convingere ne invită în casă să vedem ce-au agonisit în ultimii ani. Ce să mai vorbim? De toate. Tot ce trebuie unei case. Tot ce trebuie să aibă o familie chiar din Maramureș fie ea, din Săpînța.

Am fost invitat în casele altor țesătoare ale căror nume se găsesc de tot călătorul care trece prin Săpînța.

O întrebare mi-am permis să o punem Mariei Mănăilă:

- Tot ce faceți pleacă din Săpînța?
- Nu chiar tot. Dacă veți intra într-o casă de la capătul satului ori într-o casă de la celălalt capăt totul stă măturie. Ne place să avem un sat, dacă tot ni s-a dus vestea, cu tot ce are vechi și frumos în el. La noi fiecare femeie știe să coasă, să facă cergi ori covoare dar multe din ele cumpără și de la noi. S-a dus vestea în sat. Dar lucrăm și pentru binele comunei. De ce? Ne facem planul. Nu poți fi străin de satul tău cînd poți să dai din alt tău cit de cit.

Ne-am întors din nou acasă la Maria Pop, șefa secției de la Săpînța. Mă însoțea Terezia Fox care răspunde, din partea Cooperativei „Mara”, de Săpînța. Aici, în sură în care se deapănă, se țese, am discutat despre ce se mai poate face în comună în legătură cu această secție în care țesătoarele doresc din suflet să facă totul pentru creșterea prestigiului Săpînței. Terezia Fox a dorit să precizeze:

- Săpînța este o secție frunțoasă, vreau să spun că nu avem nici un necaz cu ea. Dar unde se lucrează este imposibil să fie totul ca în oglindă. Dacă noi avem anual în jur de 40—45 de baze de desfacere în țară, avem și greutatea cu planul de reparații. Cu refuzările nu ne întîlnim. Dar

materia primă ne cam lipsește. O avem de la minister centralizat, dar la noi nu prea are cale să pătrundă. Și să nu uităm Săpînța! Ori că sintem prea departe, ori că ajunge prea tîrziu dar nu putem răspunde cu livrările la timpul la care ne-am angajat.

Înainte de a pleca din Săpînța spre Sighețul Marmației am trecut și prin casa Mariei Pop. Mi s-a spus că nu numai ea are o asemenea comoară în casă, ci multe femei din Săpînța. Chiar foarte multe.

Aici am aflat portul femeilor. Zădiile țesute în roșu și negru, roșul bordo și apoi nelipsitul albastru. Țesătura de lină imaculată dacă o vezi în sat seamănă cu o turmă de oi din plaiul Maramureșului. Cămășile lungi, semn al curățeniei sufletești, albe ca spuma laptelui, cămașa de sârbători, împăturită pe laîță. Pe pereți, covoare cu semne geometrice, pe pat, cergi miștoase. După blide și icoane, șterguri cusute cu răbdarea serilor de iarnă. Și cite și mai cite. O avere de suflet întîlnești în această casă.

La Sighețul Marmației, vicepreședinta Cooperativei „Mara”, Dorina Rădulescu, a avut de completat: „Noi avem trei secții: confecții, tricotate și artizanat la Săpînța unde ați fost în documentare. Dacă ați fost acolo ați văzut că nu stăm rău. Eu aș vrea să vă spun un necaz. Nu vreau să vă spun tot procesul pînă ajungem la țesătură. Dar avem o operație inevitabilă: dărăciul. Ei, aici e necazul. Din luna mai și pînă în septembrie (rețineți!) daracul la Sighețul Marmației nu funcționează. Este închis pur și simplu. Se zice că este un decret, la nivel de țară, ca în această perioadă să nu se dărăcească lină!! Am făcut intervenții la D.C.A. București. Am primit un singur răspuns fără a se motiva. NU SE APROBA. Dați-vă seama că avem mari dificultăți.

Șeful de secție de la dărăci, Gheorghe Coman, ne spune că el ar lucra, ar face treabă, dar o hirtie de la București îl oprește. „Nu cunosc rațiunea acestei hirtii cînd noi avem de lucru mai ales cu secția de la Săpînța. Trebuie să se facă ceva să putem lucra și noi ca oamenii. Altfel rămînem așa și ne batem cu necazul ăsta.”

Rugăm dacă e posibil (și credem că se poate cînd daracul de la Sighețul Marmației stă degeaba aproape trei luni cu șel cu tot). Să se facă ceva. Să dea un aviz D.C.A. București. Ca să putem lucra.

Nu bănuiam acest final de reportaj. Datoria celui care a constat neregula este să sesizeze „forul cu decretul dărăciului” (mai avem și așa ceva!), să revizuiască, nu ca în Caragiale, starea de fapt. Deoarece aici, la Săpînța, unde am scris, se muncește, pur și simplu, de drag, fără grija hirtii și a adreselor pro și contra.

GHEORGHE PĂRJA

În producția netă se află, deopotrivă, meșteșug și omenie

Întreprinderea de utilaj petrolier și reparații Teleajen. Toponimul din denumire sugerează, derutant, o distanță pînă la centrul de județ pe care hărțile reale, de bună vreme, n-o mai pot înregistra. Plecat din Ploiești și ajuns la amintita întreprindere, n-ai ieșit încă din Ploiești. Aici, în coasta capitalei de altădată a petrolului românesc, în 1951, atelierele de reparații ale Rafinării Teleajen căpătau autonomia unei uzine mecanice. De atunci unitatea s-a dezvoltat mereu.

Beneficiile realizate în 1977 au întrecut nivelul planificat cu peste 6 milioane lei. Anul acesta eficiența muncii a continuat să crească: în primele 8 luni, numai depășirea planului de beneficii este de peste 16 milioane lei. Producția netă a fost realizată în această perioadă în proporție de 116,4 la sută. „Colectivul nostru s-a angajat să reducă în 1978 consumul de metal cu 300 de tone, ne spunea inginerul șef Emil Petrescu. Am realizat deja o economie de 650 de tone, iar pînă la sfîrșitul anului o vom spori cu alte 200 de tone. Printre mulți alții, o contribuție însemnată au la aceasta muncitorii Ion Tocan, Gheorghe Mirică, Ion Anton, ca și maistrii Nicolae Costache, Ion Stan și Gheorghe Oprică din secția condusă — este, de fapt, corect să spun condusă foarte bine — de inginerul Constantin Radu.” Inteligența tehnică a personalului muncitor de aici a produs, numai în anul trecut, vreo două milioane și jumătate de lei. În acest an eficiența economică a unei singure inovații se ridică la un milion. Este vorba de simplificarea schemei cinematice — eliminarea ambreiajului — la instalația de frezat dopuri de ciment, cu acționare hidrostatică. Autorul inovației: ing. Lucian Pop. Lucrează aici de 29 de ani. Este părintele multor idei tehnice valoroase aplicate cu succes. În războiul lui pașnic de o viață întreagă cu dificultățile muncii din lumea petrolului a obținut multe victorii. Cu peste zece ani în urmă, brevetat, de pildă, o invenție — devenită de atunci armă și uncealtă de preț în această meserie și în această luptă — sub denumirea de TUN CU APĂ ȘI SPUMĂ PENTRU STINS INCENDII.

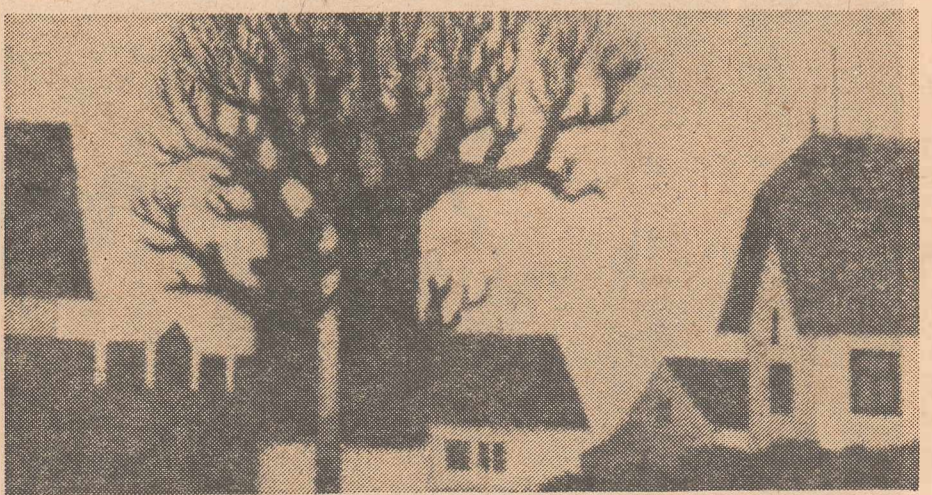
Întreprinderea ploieșteană patronează un grup școlar, care pregătește muncitori calificați și maistri. Ploieșteană, evident, și ea, școala își adaugă la nume același toponim, Teleajen, la care geografia afec-

tivă a localnicilor nu poate renunța. Inginerii și maistrii întreprinderii sint — la școală — profesori și maistri-instructori. Muncitorii tineri sint dați în grija celor mai buni vîrstnici din formațiile de lucru în care intră. Așa și-au cîștigat un frumos renume de adevărați dascăli ai meseriei maistrul Dumitru Tomescu, Ion Oprea, Dumitru Stanciu, Tudor Apostol, dar și lăcătușul Octavian Hagiu sau strungarii Traian Dobre, Petre Istrate și Vasile Șerban. „Cei care s-au format sub mina lor ca meseriași lucrează excelent, ne spune Floarea Marin, președintele C.O.M. Și, nu întîmplător, de sub mina de aur a „bătrînilor” meseriei ies nu numai piese ireproșabile dar și oameni de mare omenie. Pentru că și omenia se învață. Ca o meserie. Iar în formarea noilor generații de muncitori, producția netă cuprinde deopotrivă și meșteșug și omenie.” Cuvintele secretarului comitetului de partid au deplină acoperire în moneda forte a faptelor de muncă ale oamenilor din întreprindere. „Lucreasem în schimbul I, povestește maistrul electrician Ion Mihai. Era prin mai, astă

primăvară. Pe la zece seara mi-a telefonat tovarășul inginer Cornel Retezatu. Era necaz mare la cuptorul cu arc numărul doi. Mi-a spus că e perforată vatra spre gura de încălzire. Mă întreba ce să facă. Sigur, știa și el ce e de făcut, dar voia să afle ce zic și eu. Locuiesc în Valea Călugărească, dar am mașină. Am venit imediat aici. M-a întrebat în cit timp putem repara. Era vineri. I-am spus că dacă pistoanele de basculare sint bune, terminăm marți după-amiază. Am început treaba imediat cu electricienii și mecanicii din schimb. Apoi, după demontare, au avut de lucru sudorii la scoaterea oțelului solidificat... În zilele acelea nimeni nu s-a mai gândit la altceva. Luni, cuptorul era gata de zidit la loc, iar marți după-amiază funcționa. Am niște oameni pe care mă pot bizui.

Oamenii muncii din întreprindere s-au obișnuit ca, o dată pe an, să găzduiască o sesiune de comunicări științifice la care participă și specialiști din unități similare, din institute de învățămînt superior. Cit privește noile tradiții, există obiceiul ca — pe baza unor criterii cunoscute de toți — adunările oamenilor muncii să acorde celor mai merituoși muncitori, ingineri și tehnicieni titlul de **fiu de onoare al întreprinderii**. Familia acestora cuprinde în prezent peste 60 de membri. Ea va crește mereu așa cum vor crește și beneficiile și cota producției nete.

ION GROZEȘTEANU

ION GRIGORE: Copaci bătrini (Detaliu)

Omul ideii, omul faptei

(Urmare din pagina 1)

Și mai exact spus „producție care se poate vinde. Și care se vinde.” „Acum, imi spunea Ion Dragu, secretarul comitetului de partid, președintele Consiliului oamenilor muncii de la I.M.U.A.B., ori soluționăm lucrurile, ori ne vedem de alte treburi.”

Problema soluționării, evident, nu este așa de ușoară. Întreprinderi bune — în general și subliniez asta — sint puse în dificultate de carente parțiale, aparținînd colaboratorilor, aprovizionării sau organizării interne. Este laudabil că ai realizat numărul de autobuze planificat, dar dacă îți lipsește o mică pompă care ține pe loc uriașa mașinărie... nu iei banii. Clar și categoric... Excepțional mi s-a părut însă faptul că, mai peste tot, s-a intrat deja într-o stare de alertă, la nivelul conducătorilor, cu deosebire. Mi s-a părut un fapt cu totul pozitiv să observ, în aceste zile, că foarte mulți directori, ingineri, secretari de partid etc. și-au pierdut pîgubitoarea „bunăvoință” sau „politete” față de cei ce-i făceau să-și risipească vremea cu diverse lucruri așa-zis importante, că auzi tot mai des spunîndu-ți-se „este în fabrică, tovarășe, nu-l căutați”, „este imposibil să vi-l dau la telefon, lucrează cu secții de secții”. Etc. La „Autobuzul”, la C.I.L. Pipera, la „Sintofarm”, la „Întreprinderea de mașini grele”, la „F.E.A.” — am găsit cadre de conducere, tehnice sau de partid „în stare de explozie”, cafe nu pot să-ți acorde „nici o secundă”. Fiindcă au „producția”.

Iată un lucru minunat! Mulți dintre acești tovarășii văzuseră mari întreprinderi în străinătate și știau că așa se procedează peste tot unde lucrurile merg cel mai bine în lume. Totul subordonat producției! Totul subordonat produsului concret, cu calitatea cerută și la termenul cerut! Lucrînd așa, peste tot în lume cadrele de conducere sint „în stare de explozie”. Peste tot „nu e timp” pentru mărunțisuri, pentru fleacuri. E bine deci că ajungem tot mai mult aici. Prea mult făceam, în unele locuri, pe nababii cu timpul de lucru al specialiștilor, care uneori se învîrteau de colo-colo prin birouri fără să aducă o contribuție efectivă la producția zilnică cu oameni bine calificați sau cu mașini scumpe care stăteau ore întregi într-o săptămînă; pentru ca, la sfîrșitul lunii, sau al anului, să punem repede pe noi cămașa de spumă a „producției globale”, să ne ducem la bancă, să luăm banii, și să ne vedem liniștiți „de-ale noastre”, fără să ne întrebăm foarte serios dacă ceea ce era trecut în plan a și apărut pe piață, dacă a ajuns la oamenii sau la întreprinderile beneficiare.

Iată de ce această „stare de explozie” în care i-am găsit pe conducătorii întreprinderilor mi s-a părut foarte bună. Cu un amendament: și ceilalți, care-i mai sîcîie cu probleme colaterale, să înțeleagă și ei că pe primul plan stă **producția**. Spun aceasta fiindcă tot în aceste zile am găsit și cadre de conducere ocupate să transporte... scinduri (?) pentru un concurs... auto-moto (!). Și de aceste concursuri trebuie să se ocupe desigur cineva, dar nu directorii, nu secretarii de partid, și cu deosebire nu într-un asemenea moment de așezare pe baze noi — muncii în fabricile lor. Avem mii de alți oameni buni, să-i punem la treabă. Nici măcar cu o delegare a competențelor — cum se spune în termeni științifici — nu avem de-a face în asemenea cazuri. Să-i punem pe cei investiți cu sarcinile acestora să-și facă datoria și să-i lăsăm pe specialiștii de bază să se ocupe de ceea ce este fundamental.

Noul sistem va trebui, de asemenea, să-l scoată și mai mult în prim plan pe omul ideii care devine, în același timp, omul faptei. Omul care găsește soluții la întrebarea „cum?”, și care le aplică practic. Cum reducem rebuturile? (turnătoria de oțel „I.M.G.B.”). Cum ne încadrăm în planul de folosire eficientă a forței de muncă? (secția prelucrări, „Autobuzul”). Cum facem ca noile instalații să producă la capacitatea proiectată? („Sintofarm”). Cum ne îndeplinim angajamentele în cooperare? (vezi „Tractorul” — Brașov, din cauza căruia riscă alții în București să nu-și poată plăti oamenii). Cum economisim lemnul? (C.I.L. Pipera). Cum răspundem solicitărilor tot mai mari ale economiei? („F.E.A.”). Întrebări sub semnul imperativului. Fiindcă, atenție! nu este vreme de pierdut, orice tărăgănare sau indolență se va răsfrînge direct asupra cîștigului oamenilor. Și nu ne putem juca. Laudabilă deci starea de temperatură ridicată în care s-a intrat. Laudabil mai ales faptul că în aplicarea noului sistem economico-financiar, în lupta pentru producția netă, organizațiile de partid s-au angajat cu toată responsabilitatea, că tonul muncii la sediile comitetelor de partid pe întreprinderi îl dau, acum — inclusiv în ceea ce privește munca politică și educativă — mult mai mult decît înainte, operativele zilnice consacrate producției. Comunistul trebuie să fie, într-adevăr, primul om al ideii, primul om al faptei. Primul om al responsabilității sociale.

Vrednicia este o loterie cu toate numerele câștigătoare

La 30 septembrie, prin respectarea riguroasă a termenelor contractuale, întreprinderea de utilaj pentru prelucrarea cauciucului din Băicoi intră parțial în funcțiune! Prețul victoriei este aici, ca de altminteri pretutindeni, unul singur: munca exemplară. Este vorba de o excelentă organizare de șantier, de respectarea judicioasă a clauzelor contractuale, de o fericită și fructuoasă colaborare între constructor și beneficiar.

Noua întreprindere urmează să producă pentru început malaxoare, prese și mașini de confecționat pneuri, iar mai apoi, aproape toate utilajele ce vor intra în dotarea întreprinderilor pentru prelucrarea cauciucului. Mașinile și utilajele de concepție românească le vor înlocui treptat pe cele din import, condiție esențială pentru dezvoltarea rapidă și fără efort valutar a acestei viguroase subramuri a industriei chimice, producția de pneuri, atât de necesară într-o lume în care, multă vreme de acum înainte, vom fi nevoiți să ne ridicăm pălăria în fața atotcuceritorului zeu-automobil.

Pe șantierul de la I.U.P.C. (cum îl numesc pe scurt cei de aici, cunoscută fiind slăbiciunea tehnicienilor pentru abreviațiuni), meritul pentru respectarea strictă a termenelor contractuale revine nu numai constructorului — T.C.I. Ploiești — ci, deopotrivă, și beneficiarului. Realizarea până la 30 august a unui considerabil volum de investiții aparține în principal lotului de constructori condus de inginerul Paul Ilescu, dar în bună măsură și beneficiarilor care, prezenți pe șantier, au contribuit efectiv la înălțarea și „mobilarea” edificiului. Despre toate acestea cei de aci ne-au vorbit cu o mindrie simplă și firească (deloc nepotrivită omului harnic și stăpîn pe situație), exemple prezentate reactualizînd și în cazul acesta un adevăr elementar al vieții: vrednicia este o loterie cu toate numerele câștigătoare.

Nu vom intra în amănunte. Ce înseamnă și cum se dobîndește o bună organizare de șantier știe orice constructor. Cunoscută îi sînt deopotrivă și greutățile de ordin obiectiv și subiectiv care frîcăză uneori onorarea sarcinilor curente și de perspectivă. Colaborarea dintre constructor și beneficiar, comuniunea lor spirituală și de interese particularizează însă pretutindeni activitatea generală și exemplele pozitive merită să fie amintite.

La începutul lunii martie lotul de constructori ai șantierului a întocmit un nou grafic de execuție al lucrărilor. În paralel, beneficiarul a început să-și asigure forța de muncă proprie. Acesta a angajat muncitori și ingineri calificați și a procedat, de asemenea, la organizarea pe lângă liceul din Băicoi a unor cursuri de calificare. O treabă deloc ușoară, deoarece, lucru știut, în țară cererea de brațe de muncă este mare. Iar județul nu

face excepție de la acest necaz al prosperității. Pentru cei de la I.U.P.C. un ajutor prețios a venit din partea Consiliului popular orășenesc care a reparat întreprinderii 40 de apartamente în care s-au mutat pe rînd familiile de muncitori și tehnicieni (aproximativ 100 persoane) sosiți din colțuri mai îndepărtate ale județului sau din alte zone ale țării. A fost obținut de asemenea și un cămin pentru nefamiliști, mulțumită sprijinului colegial oferit de o unitate vecină, Fabrica de stație și matrițe din Băicoi. Or, evident, cînd asigură omului casă și masă, recrutarea personalului necesar este sensibil mai ușoară.

Dar, spre mijlocul verii, lipsa brațelor de muncă a redevenit o problemă în special pe șantier. În aceste condiții, beneficiarul a trecut cu aproape întregul său efectiv de oameni pe șantier, participînd nemijlocit la lucrările de construcții și montaj. A fost astfel asigurat necesarul

de muncitori și tehnicieni calificați în domeniul construcțiilor metalice, pentru sudură, la lucrările de lăcătușerie și instalații electrice. Viitorii proprietari ai întreprinderii au procedat, între altele, la reamplasarea utilajelor, la verificarea instalațiilor, astfel că multe din acestea au intrat în probe tehnologice înainte de termenul planificat. Au fost „împrumutate” în acest scop stația de transformare, centrala termică și stația de compresoare a șantierului, fiindcă cele ale întreprinderii urmează să fie date în exploatare abia în aceste zile. Deci, colaborare din ambele părți.

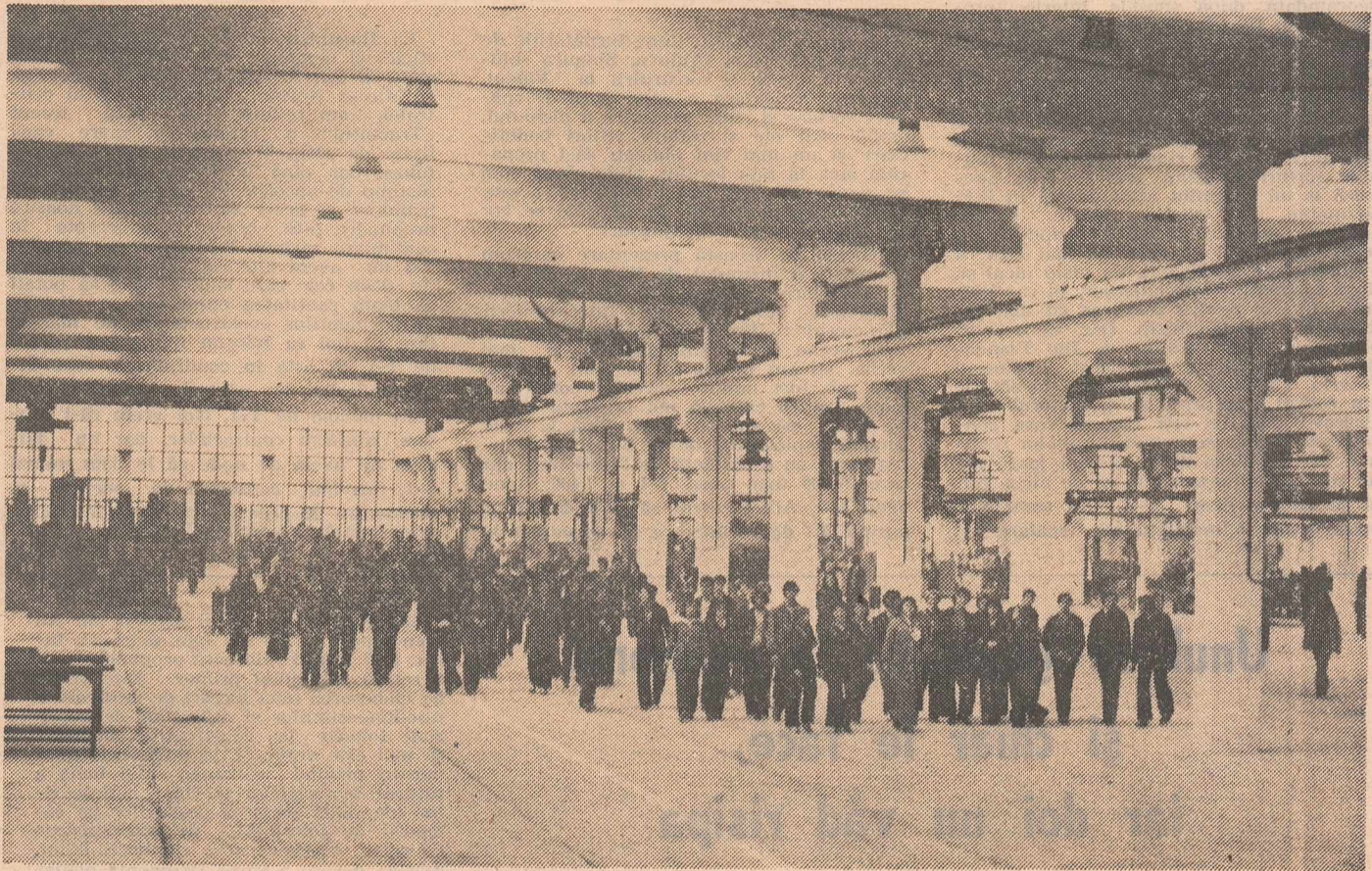
A luat naștere astfel un singur și mare colectiv de muncă, ceea ce, evident, a potențat apreciabil desfășurarea lucrărilor de construcții și montaj, a dus la recuperarea grabnică a restanțelor, asigurînd terminarea obiectivului la termenul planificat. Din păcate, bucuria celor de la I.U.P.C. a început să fie umbră în

ultima vreme din pricina unor furnizori de utilaje care întîrzie onorarea contractelor sau refuză pur și simplu să încheie contracte cu tinăra întreprindere. Durcerile cele mai mari vin din partea întreprinderii de strunguri din Roman și a întreprinderii „Infrățirea” din Oradea. Interlocutorii noștri, inginerii Gheorghe Marinescu, Doina Ilescu și maestrul Toma Chiotorlu, ne-au semnalat aceste grave abateri ce pot amenința și compromite buna desfășurare a lucrărilor de investiții, rugîndu-ne să le inserăm în cadrul relatării noastre.

Ceea ce nu a împiedicat însă continuarea ritmului alert al muncii. Paralel cu ridicarea și dotarea edificiilor principale ale noului obiectiv industrial a început de curînd și construcția unor clădiri anexe, nu mai puțin importante. Este vorba de un cămin pentru nefamiliști cu 304 locuri (în final, în întreprindere vor lucra aproximativ 1600 de muncitori, ingineri și tehnicieni) și o mare și modernă cantină, capabilă de a asigura meniuri pentru 1000 de abonați.

La 30 septembrie deci întreprinderea de utilaj pentru prelucrarea cauciucului din Băicoi va începe să producă parțial. Eforturile concentrice și fertila colaborare colegială dintre cele două colective a permis rezolvarea unor situații limită, recuperarea unor grave rămîineri în urmă, sau ceea ce dovedește, o dată mai mult, că vrednicia are o singură monedă forte: cea pe care și-o fabrică ea singură.

ILARIE MURGU ■

Un montaj ca la carte și uneori mai bine

— Puțini oameni pe șantier, tovarășe inginer.

— Puțini, dar vrednici.

— Cu ce probați o astfel de afirmație?

— Un om de la noi, din Trustul de instalații și montaje București, realizează, într-un an, o productivitate a muncii în valoare de aproape 350 000 lei!

Dincolo de această cifră, un fel de parametru al valorii lor profesionale, de ștachetă care marchează capacitatea de a construi, se ascunde desigur și un deosebit efort. Parte din el se probează acum, aici, pe șantierul Combinatului de articole tehnice din cauciuc și al Tăbăcării minerale Jilava. Efortul e cu atât mai mare cu cât la 30 Decembrie 1978 extinderile acestor două unități economice vor trebui să intre în probe tehnologice și apoi să producă din plin. Pămîntul se cutremură sub greutatea utilajelor care se aduc și se descarcă pe șantier. Montorii le transportă pe șanți improvizate, cu scripeti și cu pirghii, se rîde și se mai suduie și în urma lor se conturează tot mai pregnant silueta unui nou și modern obiectiv economic. Ritmul este, așa cum spuneam, alert, dar cu tot acest ritm, ca să realizați o productivitate a muncii atât de mare, trebuie să te mai bazezi pe ceva.

— Pe ce se mai bazează atunci oamenii de la T.I.M.B.?, îl întreb pe inginerul șef al șantierului, Corneliu Manolache.

— În primul rînd, începe să enumere dînsul, avem organizat în cadrul trustului un serviciu de pregătire a producției, unde un grup de oameni cu experiență analizează amănunțit toată documentația, care vine de la beneficiari și, în raport de volumul și gama lucrărilor, elaborează tehnologii proprii, în care se folosesc mult prefabricatele, grup care mecanizează și industrializează pe cit po-

sibil lucrările, toate acestea avînd rolul să ridice productivitatea pe fiecare om al muncii. În al doilea rînd, mai adaugă inginerul șef, sîntem dotați cu un atelier de proiectare și un altul de confecții metalice, unde se execută toate proiectele elaborate pentru prefabricate și industrializare.

Undeva, pe o platformă metalică, la înălțime, îl cunosc pe Petre Lazăr, șeful unei echipe fruntașe de montori. Are 43 de ani și, obișnuit probabil cu gazetarii, îmi spune chiar fără să-l întreb, dar și fără să scoată capul de sub aripa metalică a unei mașini pe care o centrează acum, că el, Petre Lazăr din Bufta, la început constructor, apoi montor, a așezat cite o cărămidă, a montat mașini și utilaje prin mai toate orașele țării în care a prins să incoltească industria: la Hunedoara a zidit la combinat, la Tg. Jiu a lucrat la fabrica de ciment, la Periș a înălțat o fabrică de nutrețuri combinate, la Onești, Săvinești, Medgidia și în alte puncte cardinale ale țării a cititorit, alături de alți renumiți constructori, la noile cetăți industriale ale României de azi și de mîine. Aici, la Jilava, într-o secție în care se vor fabrica furnituri de joasă, medie și înaltă presiune, precum și furnituri de absorbție și de refluxare, Petre Lazăr, împreună cu Gheorghe Ciulacu, unul dintre cei mai buni oameni din echipă, cu ceilalți 9 tineri montori, susțin o adevărată premieră: montează, pentru prima oară în țară, niște utilaje foarte complicate, de înaltă tehnicitate, numite extrudere, cu ajutorul cărora furtunurile vor fi îmbrăcate într-o cămașă de plumb, în vederea vulcanizării.

— Conform graficului, mărturisește Gheorghe Ciulacu, la 26 de ani cota ca al doilea om în echipă — acesta, evident, ca valoare profesională — trebuie să le

montăm, ajutați de specialiști, într-o lună de zile. Noi le-am montat singuri în numai 15 zile.

A fost o probă a capacității profesionale despre care vorbeam, dar a fost și o probă de conștiință: s-a lucrat în condiții grele, în spațiu îngust, și din această cauză majoritatea lucrărilor a trebuit să fie executate manual. „Dar nu ne-am dat bătăuți, îmi spunea cu o potolită mindrie Gheorghe Ciulacu; veneam în zori și plecam în amurg, iar acasă ajungeam noaptea. Mă așezam lângă fetița mea care are aproape un an, o priveam citeva minute și adormeam îmbrăcat lângă ea. Mă trezea soția și mă îndemna să mănînc.”

De la inginerul Marieta Andrei, care a avut amabilitatea să ne însoțească în tot acest timp al documentării noastre, am mai reținut încă un amănunt: utilajele montate pentru întia dată în țară de către acești tineri montori, cu categorii nu mai mari de la întia la a patra, vor funcționa cu o precizie de pină la 0,2 milimetri.

— Să știți că plăcerea noastră cea mai mare e atunci cînd reușim să montăm utilaje dintre cele mai complicate, ne mărturisește maestrul Gheorghe Popescu; te soliciți, îți pune mîntea la contribuție, te obligă să faci proba inventivității tale și îți creează un precedent de experiență la care poți să mai apelezi.

Aici, la Jilava, oamenii au apelat la fiececare dintre aceste atribute ale unui montor bun, pentru a respecta termenul de dare în funcțiune al investițiilor: au montat, de pildă, presele de vulcanizare a benzilor de transport. Masa unei singure prese cîntărește 35 de tone, iar podul rulant cu care trebuiau să ridice aceste prese suporta o sarcină de numai 25 de tone. Au construit capre, au întărit stîlpii, au ridicat mai întii un capăt, apoi altul, și din aproape în aproape au reușit să monteze utilajele ca la carte. Au lucrat ca la piramide, dar cu precizie, cu mare curaj și cu și mai mare responsabilitate.

La indicația comitetului de partid al sectorului 5, conducerea întreprinderii beneficiare au format și organizat echipe proprii de montori și au venit în ajutorul celorlalți oameni de la montaj, au asi-

gurat o permanentă asistență tehnică. Această conlucrare s-a impus la Jilava cu atât mai mult cu cît tehnologia care urmează să se aplice la fabricarea furtunurilor de înaltă presiune (pe dornuri flexibile din poliamidă), ca dealtfel și celelalte tehnologii, este o tehnologie nouă, elaborată de un grup de specialiști ai Combinatului din Jilava. Iar cei care vor lucra în viitoarele secții ale acestui mare combinat vor trebui să cunoască nu numai tehnologiile, ci și mașinile, felul în care au fost sau sînt montate în ordinea fluxului tehnologic.

Ceea ce s-ar cuveni să mai scoatem în evidență din activitatea oamenilor de pe șantierul Combinatului din Jilava este minuțioasa planificare a tuturor activităților de montaj. Am văzut în evidențele inginerului șef de șantier termene stabilite pentru montarea fiecărei mașini, a fiecărui utilaj. Respectarea lor cere, desigur, organizare, mobilizare a forțelor, cere mare efort, dar îți lasă satisfacția unui obiectiv îndeplinit la termen și în bune condiții. S-a innoptat de-a binelea, observ, dar oamenii maestrului Frantz Hess n-au părăsit încă șantierul. Sarcina lor e de a monta toate aparatele de măsură și control. Ca toți oamenii de la montaj și ei se află cu planul în depășire. La uscătoare, oamenii din echipa lui Ion Aurel, ventilații cum li se mai spune, lucrează încă la instalațiile de ventilație; de sub un calandru, minjiți pînă peste cap de ulei, ies alți doi montori ai lui Petre Lazăr: tinerii Marin Chipurici și Alexandru Mira, amîndoi din Teicorman. Înțeleg din discuțiile cu inginerul Corneliu Manolache că acești oameni lucrează în schimburi prelungite.

— Pînă cînd?

— Pînă dau în funcțiune investiția.

— Și pe urmă?

— Pe urmă trag o raită pe acasă, cei care sînt de prin alte sate și orașe ale țării, se veselesc puțin și o iau de la capăt în schimburi prelungite, pentru că îi împinge din spate un alt termen tot atât de presant, de vital pentru economie.

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

Ilie Trandafirescu, Erou al Muncii Socialiste, întreabă:

Nisipul de Văleni e pîinea turnătorilor. De ce nu-l exploatăm cum trebuie?

(Urmare din pagina 1)

sînt foarte fragile, nu rezistă la presiunile metalului topit și cedează exact în acele locuri în care bobul colțuros, deși preparat cu tot felul de rășini sintetice, s-a legat cu celălalt bob, în muchie. Chiar dacă pînă acum nu m-am exprimat eu prea limpede, e bine să știți că exact acestea sînt concluziile unor amănunțite cercetări executate de specialiștii noștri. În ceea ce privește nisipul de Văleni, el se împarte în două categorii, adică nisip de tip 1, excelent, conținînd 0,2-0,4 la sută părți levigabile (argilă și praf), și nisip de tip 2 cu părți levigabile cuprinse între 2-4 la sută. Piese rebutate din hala de ajutăj sînt, așa cum vă spuneam, dovada cea mai clară a faptului că sîntem obligați să lucrăm cu nisip de Văleni tip 2.

Mai pe scurt, sau mai pe larg, mai limpede sau mai incilicită, aceasta ar fi, deocamdată, după spusele interlocutorului nostru, Ilie Trandafirescu, situația nisipului de Văleni și a pieselor turnate în noua turnătorie de la Brașov. Iar dacă nu s-a înțeles pe deplin că nisipul este într-adevăr pîinea turnătorului-formator, să notăm că în Italia, de exemplu, nisipul este importat din Franța, în saci de plastic, iar Franța, la rîndul ei, pentru anumite sorturi de nisip, mai speciale, apelează la un zăcămint aflat tocmai în R.F. Germania. Nu plectăm, firește, pentru aducerea din străinătate a nisipului necesar turnătoriei din Brașov, mai ales că avem în țară, la Văleni, un nisip ideal și, după afirmațiile specialiștilor, în cantități suficiente, ci pentru folosirea cît mai judicioasă a acestui nisip. Dar, ca o completare a celor afirmate de Ilie Trandafirescu, iată ce ne-a declarat inginerul Tiberiu Vădăni, șeful secției turnătorie din cadrul întreprinderii „Tractorul” din Brașov: „Dintre toți factorii care contribuie și măresc numărul pieselor rebutate în turnătorie nouă, nisipul joacă rolul cel mai important. În loc de nisip T-1, ni se trimite nisip T-2. La turnătorie veche avem o instalație de spălare și

pregătire a nisipului T-2, dar e prea mică și are un ridicat consum de apă, energie calorică și energie electrică, adică tot atîtea motive pentru care nu o putem extinde și la turnătorie nouă. Aici, la turnătorie nouă, folosim nisipul T-2 pe care, într-o foarte mică măsură, îl desprăfim, dar asta nu înseamnă că îl curățăm de părțile levigabile. Rămase în compoziție, părțile levigabile duc la ruperea formelor și a miezurilor, de unde, mai apoi, numărul mare de piese rebutate. Cu alte cuvinte, exact ce v-a spus fostul meu coleg, renumitul turnător-formator Trandafirescu. După părerea mea, la ora actuală, această situație este fără ieșire și se va agrava continuu, mai ales

nu am primit în acest sens nici un fel de promisiune. Am încercat să aflu dacă am putea primi mai mult nisip T-1, singurul apt pentru turnătorie nouă, dar ni s-a răspuns că nu sînt șanse deoarece s-a surpat un filon de zăcămint, din cauza ploilor abundente. Acestea fiind zise, trebuie să ne mulțumim cu T-2, dar acest nisip provoacă numeroase rebaturi. Un amănunt nu lipsit de importanță ar fi acela că, din cantitatea integrală de nisip, prin uscare se pierde peste 20 la sută, adică, altfel spus, noi transportăm de la Văleni nu doar nisip, ci și apă. Alte 20 de procente reprezintă praful și argila. În concluzie, 40 la sută din tot transportul nu poate fi folosit.

● Anchetă economică ●

cînd vor intra în funcțiune turnătoriile de la Buzău, Oradea, Craiova. Singura soluție ar fi aceea a construirii la Văleni, chiar la exploatare, a unor stații de spălare, sortare și chiar pregătire a nisipului, astfel încît noi și ceilalți viitori beneficiari să nu mai fim obligați să-l preparăm aici, la fața locului, unde, după cum se vede, nu sînt condiții. Fără aceste stații acolo, la Văleni, turnătoriile se vor confrunta cu mari neajunsuri.”

Dincolo de această prezentare oarecum tehnicistă a nisipului de Văleni, iată ce ne-a declarat economistul Tudor Micu, directorul comercial al întreprinderii „Tractorul”: „Problema nisipului de Văleni, veche de 10 ani, dacă nu și mai veche, eu am preluat-o de anul trecut, cînd am fost numit director comercial, motiv pentru care vă pot prezenta situația la zi pe anul în curs. Pînă la ora actuală exploatarea de la Văleni este înregistrată cu o restanță de 24.800 tone din care 17.400 tone nisip T-1 și 7.400 tone nisip T-2. Am încercat să aflu dacă sînt posibilități de recuperare a restanțelor și

La București, la Centrala industrială a sticlei și ceramicii fine, dintr-un dialog avut cu Ion Șendroi, director comercial, și Mircea Nestor, inginerul șef al centralei, am reținut că anul trecut „Tractorul” a refuzat o mare cantitate de nisip T-2, pentru că nu-l pot folosi, dar pînă la urmă, adică într-un răstimp de aproape 9 luni, au acceptat să lichideze și acest stoc. „Singura noastră propunere este aceea de a accepta în continuare nisipul T-2, deoarece pentru T-1 nu avem alte capacități de producție decît cele care sînt. E bine să notăm că toată cantitatea exploatăată o livrăm întreprinderilor constructoare de mașini, fără ca noi să folosim măcar un gram de T-1. Și asta în condițiile în care întreprinderile din centrala noastră au mare nevoie de T-1. Noi vrem să-i ajutăm, conform contractelor, dar nu putem, nu avem de unde să le dăm numai T-1, neavînd capacități de sortare și prelucrare în ceea ce privește construirea unor instalații speciale la Văleni în ve-

derea prelucrării nisipului, a uscării și sortării, eu personal nu vă pot spune decît că vom continua, ca și pînă acum, cu o uscare desecată, fără alte instalații, mult prea costisitoare și consumatoare de energie calorică și energie electrică. Vorbind despre cantitate, în 1980 vom intra în lucru cu o nouă capacitate care va asigura, credem noi, necesarul de nisip pentru noile turnătorii din țară. Dar pentru că tot dezbatem această complicată problemă a nisipului, problema care a făcut obiectul multor altor discuții, de ce întreprinderile din cadrul M.I.C.M. nu-și asigură ele însele materia primă? Li s-a oferit, în urmă cu cîțiva ani, zăcămintul de la Caraorman, un nisip din Dobrogea. După cite știu, nu s-a făcut nimic pentru exploatarea zăcămintului. De ce?”

Dintr-o sumedenie de aspecte, tehnice și comerciale, ne-am oprit asupra celor de mai sus, considerînd că ele limpezesc întrucîtva situația destul de ciudată a nisipului de Văleni, singurul nisip în întregime bun pentru turnătorii. Ne apropiem, așadar, de finalul acestor consemnări și, fără să luăm partea M.I.C.M.-ului, să neercăm să răspundem la întrebarea tovarășului Ion Șendroi privind nisipul de Caraorman: acest nisip are un ridicat conținut de calciu rezultat din compoziția sa cochliferă. A îndepărta calciul înseamnă a trata nisipul cu un acid special. A trata nisipul cu acizi înseamnă a construi niște instalații speciale. Și așa mai departe.

N-ar fi mai normal ca nisipul de Văleni, excelent din toate punctele de vedere, să fie transportat în stare uscată, nu neapărat în saci, ca în alte țări, ci în vagoane, către toate turnătoriile din țară? Și ne referim nu doar la turnătoriile existente, ci și la cele viitoare. Sigur că da, asta ar presupune însă eforturi, ar presupune transformarea exploatării de la Văleni într-o unitate modernă și eficientă, capabilă să asigure necesarul de nisip, neapărat T-1, pentru toate turnătoriile din țară. O astfel de măsură, subscriem noi la părerea inginerului Tiberiu Vădăni, este nu doar necesară, ci mai ales urgentă. Fie-ne iertat că folosim aici vorbirea plină de pildă populară, să-nătoasă, a Eroului Muncii Socialiste Ilie Trandafirescu dar toată istoria seamănă cu a celuiui gospodar năzdrăvan care pune carul înaintea oiștii. Interesele întreprinderii „Tractorul” din Brașov sînt și interesele industriei întregi, deci și ale noastre, ale celor care, dezvoltînd industria, făcînd saltul către o nouă calitate, contribuim la ridicarea propriului nivel de trai. Interese care sînt, fără îndoială, și ale Centralei industriale a sticlei și ceramicii fine. E nevoie urgentă de nisip T-1 și fiindcă e nevoie, să-l producem.

Unul se gindește la economii și chiar le face, iar doi nu văd risipa

Inginerul șef Georgel Tănase privește chestiunea cu interes și blîndețe. Da, firește, avem unele economii: la metal și chiar și la energie electrică, datele vi le pot oferi tovarășii de la organizarea muncii. Dar cred că avem și depășiri la unele consumuri, la unele forme de energie folosite și la unele materii prime sau materiale. Poate chiar și la manoperă, fiindcă și aici se pot face unele economii, de timp bunăoară, care timp duce la o productivitate mai mare. Mai merg mașinile în gol la uzină, mai stau sudorii de vorbă în timp ce agregatele electrice sînt cuplate la rețea... Am auzit, îl intrerup pe inginer, că există o inovație care conectează și deconectează automat agregatul de sudură pentru momentele de lucru. Ea nu aduce economii? E aplicată doar la un singur agregat, răspunde interlocutorul, așa că... La organizarea muncii veți găsi date, așa cum spuneam, despre toate consumurile. Știm că nu stăm foarte bine la capitolul economii și trebuie să luăm unele măsuri: se ocupă deja compartimentele respective de asta.

★

Și astfel s-a încheiat discuția. Gîndesc însă că inginerului șef al unei întreprinderi atât de mari — chiar și al uneia mai mici — îi stă bine să cunoască, el însuși și pe dinafară, cum și cite economii se realizează și în consecință ce măsuri operative se impun acolo unde se face risipă. Iar aici, la întreprinderea mecanică navată din Galați, se consumă zdravăn, de la metal pînă la uleiul de uns osii. Dar în fine, nu aceasta-i problema. La metal într-adevăr se fac unele economii, se cuvine să spunem despre ce este vorba fiindcă ele înseamnă un efort colectiv de ambiție și pricepere și totodată o bună experiență cîștigată. Se aplică aici croirea tablelor — tablele sînt groase, din ele se confecționează piese pentru vapoare — într-un loc centralizat și pe bază de albume tehnice. Adică de oameni specializați, adevărați croitori în metal, care fac munca după niște proiecte de tipar cercetate,

la rîndu-le, pe toate fețele de către tehnicienii; cercetarea aceasta avînd ca scop acoperirea în întregime a foii de tablă cu forme folosite la producție. Dacă rămîn totuși unele colțuri de tablă, se încearcă utilizarea lor la piese mai mici, la armături diferite, care nu cer mare precizie în dimensionare, dar care sînt tot atît de necesare ca piesa de bază. Și astfel, prin croire bine elaborată și folosirea unor deșeuri (aici putem da exemplul folosirii colțurilor rămase de la confecționarea pontoanelor, niște colțuri de tablă îndoită și care, îndreptate la loc cu grijă, au putut fi întrebuințate la suportii pentru pasarelele metalice ale acelorasi pontoane) s-a putut obține o economie pe 8 luni, față de consumul în speță planificat, de circa 20 de tone de metal. La turnătorie, pentru piesele de oțel au început să se folosească cu succes prafulle exotermice care reduc maselotajul și deci cantitatea de oțel lichid. Mai putem adăuga deci alte cîteva tone de metal economisit. Și nu numai metal; avînd mai puțin de turnat oțelului economiseste și din energia destinată încălzirii cuptorului, iar cel care prelucurează piesa pierde mai puțin timp cu îndepărtarea maselotei.

Fiind vorba tot de metal mai notăm faptul că de la această întreprindere a plecat spre Institutul de cercetări și proiectări navale propunerea ca grosimea tablei din care sînt confecționate conductele de refulare pentru draga de mare capacitate să fie micșorată, firește, respectîndu-se parametrii de siguranță. La institut, specialiștii au făcut calcule, proiecte, iar acum conductele sînt mai subțiri, mai ușor de prelucrat și montat și anual se obține o economie de peste 1.500 tone de metal. Mai socotim la toate acestea existența unui număr de măsuri organizatorice, printre care debitarea centralizată, atît la tablă, cum am mai vorbit, cît și la profile și-a cîștigat deja prestigiu. De subliniat este faptul că măsurile tehnice și organizatorice au avut ca loc comun de geneză o adunare a consiliului oamenilor muncii

desfășurată la începutul acestui an. Nu vom repeta tot ce s-a spus și ce s-a făcut. Iată însă o valoroasă propunere care a rămas la stadiul primar. Este vorba de elaborarea unei lucrări de unificare a tipodimensiunilor și calităților de materiale folosite la construcțiile metalice. Și mai este vorba și de întîrzierea unor măsuri privind utilizarea mai bună a tuturor materialelor și chiar a deșeurilor (de pildă sortarea deșeurilor pe categorii de folosință), de economisirea energiei electrice și a combustibilului, măsuri despre a căror stringență actualitate a vorbit chiar directorul întreprinderii, tovarășul inginer Constantin Iacob. Romeo Ene, șeful biroului de contabilitate, privește însă cu îngrijorare următoarea situație: pe 8 luni, aceiași în care s-au obținut economiile amintite, cheltuielile materiale la mia de lei, cele planificate, evident, au fost depășite cu mai mult de cincizeci de lei. Ar fi, zice dînsul, o explicație și anume că depășirea se referă la structura de produse planificate și nu la cea realizată. Explicația nu rezistă, fiindcă întreprinderea trebuie să producă în primul rînd ceea ce și-a planificat, adică ceea ce este necesar beneficiarilor și abia după asta să se gîndească și la altele. Explicația pare și mai greu de înțeles dacă observăm natura depășirilor la cheltuielile materiale: se referă la materii prime, materiale de bază și auxiliare și pe numai 6 luni ea se cifrează la peste trei milioane!

Edificator, în multe privințe, pentru cauza acestor depășiri ar fi un simplu drum de-a lungul secțiilor întreprinderii. Am fost însoțit de tovarășul Ion Bichir, șeful serviciului de organizare a muncii, astfel încît constatările noastre au un martor în plus. În atelierul pentru debitări centralizate, chiar aici deci, cît și în hala în care formele, mai întîi ciudate, ale tablelor groase și grele capătă contur inteligent, vedem la tot pasul bucăți mari și bucățele de tot felul de metal, pe jumătate îngropate în pămînt sau nu, cuprinse de rugină sau de tăieturile încă proaspete. Această imagine se repetă pretutîndeni, la prelucrări mecanice, la secția de confecționat scheletele tablourilor de comandă electrică, la montaj. Bănuiesc că noi doi chiar am fi putut aduna în mai puțin de o oră tone de metal folosit. În biroul mecanoenergetic am discutat cu tovarășul inginer Constantin Dobre problemele consumului de energie electrică. Aici, în 8 luni de zile, față de consumul planificat într-un anumit compartiment, s-au economisit 164 de MWh și asta înseamnă ceva. Dar tot aici a fost creată inovația care reduce substanțial

consumul de energie — minim 200 kW anual pentru fiecare agregat de sudură electric — și care din păcate are un singur beneficiar.

— Și avem 150 de agregate la care am putea aplica inovația — precizează inginerul.

— Vă împiedică cineva să o aplicați?

— Da, aprobările. Am trimis documentația la institutele de specialitate și la O.S.I.M. și încă nu ne-a venit răspunsul.

— N-ați putea trece la extinderea inovației fără să mai așteptați aceste aprobări de sus?

— Păi, cum?

Cum nu sîntem în măsură să-i răspundem tovarășului inginer Dobre, credem că aici ar putea oferi un răspuns pozitiv însăși conducerea întreprinderii, după cum tot ea ar putea da o soluție și pentru următoarea problemă: se știe că unele mașini-unelte încă mai consumă în gol. Între operații se uită decuplarea electrică sau pur și simplu se neglijează. Există un remediu sigur împotriva acestei omisiuni costisitoare: un releu de temporizare care oprește mașina uitucului după un minut sau două de mers în gol. Simplu și eficient. Numai că din mulțimea de mașini-unelte, doar 50 au asemenea releu, deși ele se fabrică în țară, uneori chiar și pe la cercurile electronice pionieresti. Așa că, zicem noi, pot fi fabricate destul de ușor dacă cineva se apucă de treabă în întreprindere.

În secția de prelucrare mecanică, în fața unui strung carusel, sînd aproape îngropat într-un morman uriaș de șpan, l-am cunoscut pe strungarul Gheorghe Szabo.

— Vedeți acest morman de șpan de care aproape n-am loc să răsuflu?, zice. Eu îl îndepărtez și într-o oră se face la loc. De ce? Fiindcă piesele care vin de la turnătorie și în special de la forjă au adaosuri mari de prelucrare. Se pierde metal, se pierde timp. În loc de două piese, eu realizez una.

Este foarte limpede că la această întreprindere deși pe alocuri se obțin economii, tot pe alocuri, și nu numai, se obține, dacă se poate spune așa, risipa. Cum? Am văzut cîteva căi. Ce se poate face? Este tot la fel de limpede că majorității oamenilor nu-i lipsește spiritul gospodăresc, dar că mulți dintre ei nu văd, din păcate, mai departe de problemele locului personal de muncă. Se cere deci conjugarea eforturilor, stimularea acestora și mai ales urmărirea îndeplinirii măsurilor propuse. Iar aici sînt chemate să-și spună cuvîntul consiliul oamenilor muncii și conducerea întreprinderii.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

O zi bună, cu studenți, din campania pe care ne-am obișnuit s-o numim plină

Cele cinci combine ale C.A.P.-ului Frumușani, județul Ilfov, lucrează din plin. Paralel, șapte autocamioane și două tractoare încarcă și transportă la capătul tarlalei și apoi la baza de recepție Budești, producția de pe ultimele 30 de hectare de floarea-soarelui. La cele două ferme, 240 de oameni sînt pe cîmp. Adu-nă capitelele căzute de la combine. Două echipe a câte 40 de oameni sînt la recoltat porumb pe tarla A 58 ajunsă de-acum, în toamna aceasta capricioasă, la maturitate. Două semănătoare S.U.P. 29 cu doi mecanizatori și patru oameni care le alimentează au intrat în lanul de orz la semănat. La ferma I, alți opt cooperatori au început fertilizarea cu superfosfat a terenului pentru griu, iar pe alt lot, alți opt cooperatori fertilizează cu azotat de amoniu alt teren de griu. Toate aceste categorii de lucrări se execută în două schimburi complete.

De un mare ajutor, da, de un real ajutor sînt cei nouă studenți: opt fete și un băiat din anul doi la Agricultură — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu”, București. Din 9 septembrie și pînă în 6 octombrie ei lucrează efectiv ca tractoriști în schimbul de dimineață la lucrările mai puțin grele, ajutînd astfel, cu priceperea și calificarea aceea reală pe care o dă numai practica producției, la pregătirea terenului pentru însămînțările de toamnă.

În trei zile bune, în puținele zile bune, cînd s-a putu intra în cîmp, fetele — Maria Șandor, Niculina Martagiu,

Aurora Popa, Georgeta Savu, Victorița Stere, Dorina Roșioru și Rodica Predescu au obținut următoarele rezultate: 120 ha discuite, 70 ha grăpate și 120 de ore de transport. În fiecare zi la ora două predau schimbul tractoriștilor C.A.P.-ului Petre Lazăr, Ilie Tucă, Gh. Ibiș, Marin Rotaru, Emil Panaitescu, Daniel Aur și lui Dumitru Șerban, care continuă lucrul pînă noaptea tîrziu. Soții Moldovan, s-au stabilit la transportul florii soarelui de la combină la capătul tarlalei, asigurînd astfel funcționarea continuă, la recoltat, a celor cinci mașini. Au fost zile în care ei au lucrat chiar toată ziua, de dimineață pînă seara. Lumea este mulțumită de studenți și așa trebuie să fie. Inginerul Toader Nica, directorul S.M.A.-ului, zice următoarele: „Fetele sînt mai conștiințioase și dau randament mai bun decît băieții-practicanți pe care îi avem la Vasilați, Orăști și Gălbinași. Lucrează efectiv și foarte bine în schimburile de zi”. Iar tractoristul Petre Lazăr recunoaște cu bărbăție faptul, de altfel, evident: „Am încredere în ceea ce fac studenții. La început le era cam frică să se urce pe tractor cînd era vorba de arat, le era mai ușor la discuit. Totuși, pe șoseaua Verești, la ferma doi, o bună parte din arătura pentru griu ele au făcut-o. Ce mai putem spune este faptul că ultima serie de studenți de la Agronomie se arată bine pregătită pentru muncile de cîmp. Și în agricultură asta este important”.

ELENA GHERA ■

Recolta, o cauză a toamnei și a țării întregi

Dr. inginer Aurel Furfurică, șeful Direcției generale pentru agricultură și industria alimentară Prahova, se afla pe punctul de a pleca spre câteva cooperative agricole de producție și întreprinderi agricole de stat. Convorbirea care urmează avea să se desfășoare „din mers”, prilej cu care județul își descoperea, îndată după ce șoseaua principală era lăsată la o parte, întinderile destinate culturilor, oamenii truditori ai ogoarelor, multe femei aplecate deasupra cîmpurilor cultivate cu sfeclă, mai întii ca niște puncte viu și felurit colorate, apoi din ce în ce mai distinct, mecanizatorii înaintînd printre tulpinile înalte ale porumbului, deasupra cărora se ridică doar fumul subțire al motoarelor. Din marginea drumului pornesc alte suprafețe deja arate, cutate de braze liniștite sub care au fost așezate semințele recoltelor viitoare. O impresie de muncă și de ordine se impune observației. Condițiile meteorologice din ultimele săptămîni sînt bune, în special pentru griu, orz de boabe, masă verde, adică orz și secară.

Tocmai aceste condiții, spune inginerul Aurel Furfurică, ne-au permis pregătirea, în cele mai bune condiții, a terenurilor ca și semănatul, evident, mai bun decît în anul ce s-a încheiat. Am pregătit cu deosebită atenție suprafețele premergătoare cultivării griului, ne-am asigurat cantitățile necesare de semințe, calitatea acestora, iar în prezent, adică azi, 25 septembrie 1978, avem arate 70% din terenurile destinate culturii griului, restul de 30% fiind în curs de recoltare (legume). Peste 60% din aceste suprafețe sînt deja pregătite, iar proviziile de îngrășăminte chimice sînt mai mari decît în ultimii ani. Dotarea tehnică s-a îmbunătățit și ea, însă măsurile organizatorice, cred eu, au precumpănit, astfel ca să putem răspunde mai prompt sarcinilor majore ce ne revin, înțelegînd prin aceasta ca semănatul orzului să-l terminăm pînă la 30 septembrie, iar pe cel al griului la 15 octombrie. Evident, s-au depus eforturi însemnate mai ales ca unele culturi, ca, de exemplu, cele de porumb și cartofi, au fost mai întîrziate în acest an din cauza vremii. Pentru că doriți relații concrete privind organizarea, iată, pot spune că realizăm o viteză per total

agricultură în județ, la semănat, de 3500—4000 ha zilnic, ritm de care răspundem cu conștiința noastră. Pînă diseară, din cele 16 mii ha prevăzute a fi semănaute cu orz, vor fi gata 8 mii. La griu am calculat că vom depăși 3500 ha pe zi și ne vom înscrie în graficul optim. Vremea este excelentă și trebuie profițată de ea din plin. Lucrăm, ca peste tot, sper, pe principiul „zi lumină”, dar unele lucrări, ca arăturile, discuitul, nivelatul, grăpățul le executăm și noaptea. Ne preocupăm să nu facem rabat calității numai de dragul de a ne grăbi. În ultimii ani am ocupat în mod constant unul din primele trei locuri în țară la aceste culturi.

Din experiența anterioară, ce anume ați fructificat în acest an pentru a preveni eventualele surprize?

Am lucrat în parcele diferențiate, iar unitățile agricole vecine s-au intrajutorat mai mult ca pînă acum, acțiune care i-a inclus și pe cetățenii din zonele neorganizate prezenți alături de oamenii șesului. La rîndul lor, aceștia vor răspunde la fel de loial cînd va veni timpul, deplasîndu-se în zonele mai înalte. Este un bun cîstig în privința mentalității, o condamnare a egoismului, a indiferenței față de ceea ce se întîmplă peste drum de casa și ogrorul tău. O punte de solidaritate consolidată prin muncă. S-a renunțat la unele soiuri care nu se potriveau solurilor noastre ca urmare a unor sesizări ale țăranilor. Am decis să semănăm mai repede decît în trecut nu prea îndepărtat și să nu mai filosofăm pe o temă ultrabătută, dîndu-ne seama că este mai bine ca umiditatea toamnei să găsească sămînța în brazdă decît ca sămînța să aștepte braza gata udată. În același timp am renunțat la unele ciudațenii, cum consider că a fost economia la semințe, mai curînd păgubitoare decît productivă. Astfel, dăm cu 10—15% mai multă sămînță și realizăm o densitate superioară. Altă noutate: vom recolta mecanizat în proporție de 100% în unitățile socialiste și de 50% în cele cooperatiste, tot astfel cum vom recolta și noaptea în unele zone. Procedăm diferențiat, după situație, adică uneori recoltăm și boabe și știuleți, la porumb, chiar cu un grad de umiditate în jur de 35% deoarece

avem pregătite instalațiile necesare uscării recoltei. Recoltăm și tulpinile porumbului! Creștem astfel provizia de furaje pentru zootehnia județului. Vom depăși 100 000 tone insilozate în această toamnă.

Cartoful reprezenta, după cum știu, o cultură deficitară a Prahovei, care cumpăra din Suceava, Brașov și de prin alte părți.

Anul acesta, atît cartoful cit și toate celelalte legume au satisfăcut integral necesitățile județului. Nu mai cumpărăm decît pentru semănat.

Porumbul se află în cea mai mare parte pe ogoare.

Sîntem nevoiți să-l recoltăm în etape, în funcție de relief. În zonele sudice a început stringerea lui. Vom întîlni asemenea aspecte. În mod cert perioada de recoltare se va reduce de la 45—50 de zile, cit dura pînă acum, la cel mult 2—3 săptămîni, cu unele mici, foarte mici excepții, respectînd sarcina trasată de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și la struguri, durata recoltării nu va depăși 18—20 de zile. Deocamdată apreciem că acumularea de zahăr nu este încă cea dorită, din cauza verii cam răcoase. Merele vor fi strînse mai devreme ca de obicei întrucît am ajuns la concluzia că cele destinate conservării rezistă mai bine în astfel de condiții, coacerea făcîndu-se în depozite. Bineînțeles că verificăm ca simburii să fie înnegriți.

Și iată-ne cu vorba la Albești — Paleologu, părăsînd din nou asfaltul și pătrunzînd pe ulițele satelor pentru a ieși apoi din nou la cîmp deschis. Îl întîlnim pe președintele cooperativei „Drumul belșugului”, inginerul Alexandru Dinu, un om mărunt la stat, potolit în gesturi și vorbe, statornic acestor locuri de peste 20 de ani, cunoscînd bine totul, pămîntul și oamenii, deopotrivă, capabil să dea orice informație și orice cifră privind starea muncii, cantitățile producției, perspective. Îl întreb dacă a participat la „Consfătuirea griului” organizată la 7 septembrie la Ploiești și-mi răspunde că a prezentat și un referat.

Ce anume am reținut, ca element important, la acea consfătuire? Citeva lucruri înfățișate de conf. dr. Picu, de la Stațiunea experimentală „Fundulea”, referitoare la tehnologia griului înfățișată comparativ între diversele unități agricole frunțate din județ, printre care și a noastră, clasată, acum un an, pe locul doi. Mi-am notat două probleme: alegerea soiurilor adaptate la specificul terenului fiecărei unități și o noutate privind folosirea îngrășămintelor chimice, mai

precis raportul dintre fosfor și azot (în trecut fie spus, azotul ne cam lipsește și în acest an). La aceleași concluzii ajunseseam și noi aici, în urma unor experimente cu cele două substanțe dar ne-am convins că așa este auzînd și rezultatele unui institut specializat. Ce alte concluzii din trecut au fost puse în practică anul acesta? Perioada optimă pentru semănatul griului este 20 septembrie—10 octombrie și ea ne asigură producții mari. Asta indiferent de starea vremii. Alta: să nu ne limităm la alegerea soiurilor, ci să ne preocupăm punerea în valoare a capacității acestora, bazați pe cunoștințe reale, izvorite din activitatea practică a anilor trecuți. Sîntem sîntămîniți ce anume să cultivăm, ceea ce este bine, dar cum să cultivăm, iată un aspect care ne incumbă totală răspundere personală. Nu ne putem ascunde după „dispoziții” cînd treaba nu a ieșit cum trebuie.

Și la dumneavoastră, cum a ieșit anul acesta?

Am dat peste 4300 kg la griu, în medie. La orz, peste 5000. La zi vorbind, așa cum imi cereți: din 400 ha semănaute cu orz, am recoltat 350. Restul, în următoarele două zile. Din 500 ha destinate griului, 450 ha sînt arate. Restul după recoltarea florii-soarelui. Sămînța și îngrășăminte avem pentru ambele culturi cit ne trebuie. Porumbul a ieșit ceva mai slab ca anul trecut, dar și în aceste condiții vom da peste 4000 kg la hectar, grație alegerii corecte a soiurilor. Dăm zilnic cite 25 tone porumb pentru îngrășătoria de berbecuți din comună. La floarea-soarelui vom mai lucra două zile. Practic, joi, cînd va apare „Flacăra”, și aceste lucrări vor fi terminate. Producția? Peste 2200 kg la hectar, în medie. Sfecla de zahăr a mers normal: producție medie, 35 mil kg la hectar, dar cred că, după terminarea recoltării, vom ridica media la 40 mil kg. Cartoful a fost recoltat în întregime. Socotelile ne-au arătat o producție de 12 mii kg la hectar, mai slabă fiindcă n-a plouat la timp. Legumele s-au făcut din belșug bătînd toate recordurile datorită și unei măsuri potrivit căreia fermele de cîmp au ajutat, la nevoie, brigăzile din grădini. S-a plantat la timp, s-a curățat perfect terenul etc. Am înregistrat o producție de 125% față de plan, iar la solarul de 150%. Muncim și în prezent întins, 30 de tractoare lucrează și noaptea pe circa 100 de hectare la arat și pregătirea terenului după floarea-soarelui. Cele 2000 de brațe de muncă de care dispunem reprezintă o „armată” a vredniciei.

EMIL LEONARD ■

Cocteilul iresponsabilității cu apă de Șarul Dornei

Faptele care formează obiectul anchetei de față conțin în substanța lor propriuzisă, ca și în circumstanțele care le-au favorizat, aceleași numeroase deficiențe asupra cărora în dezbaterile intitulate „S.O.S., apele minerale!” Flacăra s-a mai pronunțat și pe care, din aceste motive, nu le vom mai pomeni decât în măsura în care va fi necesar pentru înțelegerea deplină a unui caz de gravă și condamtabilă iresponsabilitate săvârșit în legătură cu gospodărirea unui renumit izvor de apă minerală. Ați citit exact: un caz de gravă și condamtabilă iresponsabilitate și rostim acest cuvânt nu doar conștienți, ci și cutremurați de implicațiile unui astfel de calificativ. Cazul s-a petrecut la Șarul Dornei și, din păcate, nu avem nici o asigurare că nu se mai petrece chiar și acum, când scriem aceste rânduri sau când unii dintre dumneavoastră, stimați cititori, porniți să căutați în rafturile vreunui magazin sticlele cu renumita apă minerală expediată din această localitate din bazinul Dornelor. Până la relatarea lui, îngăduiți-ne un necesar adaos introductiv. Fără a ne pierde în amănuntele unor procese tehnologice, trebuie să precizăm că la o unitate de îmbuteliere a apei minerale din Șarul Dornei, pendinte de Fabrica de ape minerale Vatra Dornei, existau, ca la oricare altă unitate asemănătoare, două rețele pentru alimentare cu apă. Una, cum este și firesc, pentru apă minerală, cealaltă pentru apa obișnuită, apa industrială, altfel spus, servind la spălătul sticlelor și la alte necesități impuse de procesul de producție. Este lesne de înțeles că între cele două circuite, mai mult sau mai puțin paralele, nu sînt îngăduite nici un fel de atingeri, nici un fel de punct de comunicare și asta pentru firescul motiv de a asigura puritatea apei, pentru a nu altera în nici un fel calitățile lichidului ce se îmbuteliază și care trebuie să ajungă la consumator cu proprietățile pe care le-a oferit natura. Încălcarea acestor exigențe nu reprezintă doar o abatere tehnică. În cazul apei minerale și al oricărui produs destinat consumului populației, indisciplina tehnologică intră sub incidența celor mai severe legi, a celor care apără viața omului, fiindcă asemenea abateri pot face ca un pahar de apă minerală să nu mai însemne un pahar de sănătate, ci contrariul ei. Neîndoiește asemenea lucruri trebuie să fie știute temeinic de către toți cei care lucrează în acest domeniu și nu întimplător activitatea unei astfel de unități are ca trepte obligatorii ale procesului de producție un riguros control de calitate, o continuă și severă expertizare chimică și biologică, lucrătorii de la ape minerale, ca din oricare domeniu al alimentației, fiind supuși unui permanent control igienico-sanitar. Într-un fel, v-am precizat astfel terenul în care se manifestă iresponsabilitatea atacată în ancheta de față. Așadar, să o luăm metodic.

● Indiferenții din ședințe

De mai multă vreme la Șarul Dornei lucrătorii ai respectivei unități sesizează că aci, la acest izvor de ape cu proprietăți deosebite și rar întâlnite în alte părți, măsurile menite să asigure calitatea apei și deci securitatea sănătății noastre nu ar fi tocmai respectate. A fost mai întâi, poate, o părere a unuia, apoi au îmbrățișat-o îngrijorați și alții. Apa noastră minerală nu e tocmai apă minerală. Vorbele astea s-au zis mai întâi prin secție, așa ca niște dialoguri banale ale activității diurne, mai apoi, prin februarie, prin martie au devenit o problemă discutată în cadrul organizat în ședințele de sindicat, în alte ședințe ale colectivului. Asemenea opinii nu au trezit însă nici un semn de îngrijorare, nu au pus nici un om în mișcare, îndrăzneala critică fiind taxată la nivelul conducerii unității ca neprincipială și reprimată prin unul dintre cele mai perfide mijloace: totala indiferență din partea conducerii unității reprezentată în mai multe rânduri la aceste ședințe. Firesc, în aceste condiții problema a trecut dincolo de Șarul Dornei și la Fabrica din Vatra Dornei. Oamenii ai muncii care spre lauda lor nu au rămas indiferenți față de ceea ce li s-a părut anormal, au sesizat mai departe unele organe locale și centrale. În dorința îndreptării lucrurilor, acești oameni, sau aceste femei, fiindcă ele alcătuiesc majoritatea colectivului, au scris și unor organe de presă. O asemenea scrisoare a fost adresată și redactorului șef al revistei noastre, punându-ne în situația reluării unor cercetări cu sprijinul Inspectoratului de miliție al județului Suceava, a unor cercetări rămase, cum vom mai preciza, fără rezultat Problema pe care o sesizau, din ce în ce mai stăruitor niște oameni ai muncii, încăpăținare care avea să irite și să le aducă etichetări făcătoare, de guralivi, de căutători de gilceavă, de căutători de noduri în papură, era aceea că într-un anumit schimb cantitatea de apă minerală îmbuteliată era mai mare decât cea îngăduită de capacitatea sursei. Nu era vorba asadar de un fleac, de o chestiune care putea fi trecută cu vederea sau a cărei cercetare putea suferi aminare.

Nu, se impunea o promptă și severă investigație, fiindcă problema pe care o dezvăluiau oamenii nu era aceea a unui barman care botează coniacul unui client. Aci era vorba de paharul de sănătate oferit la mii și zeci de mii de oameni, pahar al cărui conținut nu este îngăduit nimănui să-l îngredieze prin componente neprecizate în rețeta scrisă pe eticheta fabricii. Există și există din capul locului o situație care ar fi trebuit să rețină cit de cit atenția: aceea a marilor discrepanțe care dăinuie de multă vreme între realizările obținute de fiecare schimb. Iată o situație pe ultimele luni la două schimburi:

Luna	Schimbul	
	Olteanu Viorica	Lostun Elisabeta
martie	545 000	605 000
aprilie	660 000	690 000
mai	600 000	600 000
iunie	520 000	580 000
iulie	433 000	488 000
august	630 000	670 000

E vorba de litri de apă minerală îmbuteliată de fiecare echipă, ambele avînd același număr de muncitori, ambele lucrînd la aceleași mașini și folosind debitul același izvor care nu e mai darnic sau mai puțin darnic în funcție de formația care lucrează. Anterior discuțiilor din februarie și martie, discrepanțele erau și mai mari și, ca un făcut, în favoarea uneia, fără excepție, aceeași echipă, cea condusă de Lostun Elisabeta. Oricît au încercat celelalte echipe (cînd erau trei) sau cealaltă (cînd, prin reorganizare, au rămas doar două) să înlăture discrepanțele, să ajungă la nivelul realizărilor celor mai bune, sorții se încăpățîneau să rămînă de neclintit. Bazinul cu apă minerală, deși din beton, se arăta de geometrie variabilă în funcție de ochii șefilor de echipă, din care doar unii ar place, se zice, și responsabilului de unitate care se numește Rusu Ioan. Oamenii au pretins și s-au zbatut în dezlegarea misterului, unul puțin fi, după el, acela că în tura lui Lostun Elisabeta vreun om — care n-ar fi exclus să fie mecanicul sau șefa de echipă, sau — de unde să se știe fără cercetare? — vreun alt lucrător face pe barmanul botezînd apa minerală cu altă apă. Au pretins ei, dar pretențiile muncitorilor nu sînt, se pare, chiar bîgăte în seamă la numita fabrică din Vatra Dornei, a cărei conducere a făcut pe n-aude, n-a vede, a pus ciudatele și persistentele discrepanțe exclusiv pe seama competenței organizatorice a formațiilor de lucru. Deși chiar în aceste privințe era datore să acționeze, iar inexplicabila variație a unui bazin de beton să nu o pună pe seama scornelilor unora care, notăm o expresie frecvent citată la Șarul Dornei, „bizie”. Cum poți, adică, să acuzi fără probe, fără să ai dovada concretă că Lostun Elisabeta ar săvîrși abaterea atît de gravă de a face ca cele două rețele de apă, cea minerală și cea industrială, să se unească tocmai în sticlele pe care le trimite consumatorului. Evident, probele erau absolut necesare, dar din partea factorilor de răspundere nu le-a căutat nimeni. Și totuși...

● Prinși asupra faptului

„În seara zilei de 21 iunie 1978 a fost găsit de muncitorii cinstiți din secție și de laboranta Lăcătuș Maria un furtun care alimenta bazinul de apă minerală cu apă din pîrîu apropiat. Iată deci de unde avea acest plus de apă schimbul II și celelalte rămăneau uneori în urmă cu producția primind batjocura șefului de unitate care le spunea „puturoșilor”, „nerușinaților”. A doua zi — aflăm din scrisoarea adresată revistei — laboranta Valențina Cojocaru nu a mai eliberat nici un certificat de calitate la apa îmbuteliată de schimbul II. Cred că vă dați seama ce pericol a prezentat această apă. Urgent a fost sesizată și ingineria Maria Țișcă, șefa CTC pe fabrică, de către laboranta de pe schimbul I și citiva mecanici de tură, dar nu s-a luat nici o măsură, deoarece toate au fost puse la cale de către această șefă de tură și acest șef de unitate care batjocoresc oamenii și care și-au dat fiecare declarații cum se procedează la acest izvor de ape. Ne mirăm — spune în continuare expeditorul scrisorii — de ce aici nu se ia nici o măsură pe plan local pentru că nici directorul Nicolae Gavrilescu nu a venit să întrebe ce este cu această poveste.”

Poveste? Nu. O întimplare revoltătoare. Sticlele cu etichetele Șarul Dornei avînd marcată ziua de 21 iunie 1978, schimbul doi, ne-au oferit o pildă a iresponsabilității: apă minerală în amestec cu apă din pîrîu Sărisorului! O confirmă toți cei pe care i-am întîlnit și am stat de vorbă la fața locului, în incinta unității din Șarul Dornei, din ale căror declarații, divulgînd multe alte neajunsuri, parte din ele reți-

nute pentru aprofundare de prețioșii colaboratori ai investigației noastre, lt. col. Gheorghe Popa, locțiitorul comandantului miliției județului Suceava, și Constantin Ulea, de la miliția orașului Vatra Dornei, spicim doar pe cele referitoare la indisciplina tehnologică: Gheorghe Popescu (lucrător comercial și înlocuitor al responsabilului de unitate Ioan Rusu, în absența acestuia): „Se discută din februarie despre această problemă. Nu m-aș mira să fie mai veche, dar acum a ieșit la iveală. Conducerea a cam șters totul cu buretele, căutînd liniște. Există la conducta de apă industrială un robinet la care se pune furtunul. Acum o săptămînă și ceva a fost desființat acest robinet la intervenția tovarășului Spînu, instructor de partid”. Rodica Romaniuc (secretara organizației U.T.C.): „Cu furtunul sînt variante mai multe. Cînd s-a ridicat problema în ședință s-a zis să ne vedem de treburile noastre, că nu sînt probleme. După ce s-au prins asupra faptului, iară nu s-a făcut nimic. Mai mult, cei care au îndrăznit să vorbească au fost amenințați s-o lase pe Lostun în pace, că ea „are pe cineva”. Pe Rusu, responsabilul nostru, se știe că-l are, că numai cum zice ea se face și numai acela e bun care e pe placul ei. Cu furtunul care amesteca apele, ca s-o apere, Rusu a zis că el a vrut să facă o probă”. Lăcătuș Maria (laborantă): „De cînd am venit în schimbul lui Lostun am fost avertizată de Anția Natalia că se obișnuiește să se bage furtunul cu apă de pîrîu în bazinul de apă minerală. Și iată că într-o seară, în 21 iunie, am fost anunțată de Burlacu Ortansa că acum e furtunul în bazin. M-am dus și am văzut că așa era. M-am dus la mecanic și l-am cerut să scoată furtunul. Am anunțat șeful de unitate care mi-a zis că el răspunde. A doua zi, a venit Țișca Maria de la fabrică și probele au ieșit bine. S-au luat măsuri de desființare a furtunului și robinetului”. Burlacu Ortansa (controlor de calitate): „Atunci, în 21 iunie, am văzut că vine apă murdară cu impurități. Eu am chemat laboranta pentru că am văzut furtunul din care curgea apa de spălat în bazin. Dar s-a continuat să se îmbutelieze cel puțin o oră și după aceea. Eit am mai văzut această situație și în anul trecut și cînd am întrebat mecanicul dacă-și dă seama ce face mi-a zis că aici nu se face nimic fără să se știe. Și cînd șeful s-a răstît la mine”. Maximuc Maria (mașinist la capsat): „Văzusem bazinul mai mult de jumătate golit și pe la 17.30, cînd m-am dus să văd cît mai avem am fost uimită. Bazinul în loc să se golească se umpluse. Am văzut atunci furtunul. Eu n-am nimic cu Lostun, mi-e și cumătră, dar cred că mecanicul nu face nimic fără știrea ei”. Buzatu Alexandru (mecanic): „Domnul Rusu m-a angajat. Pe 21 iunie a venit și a zis să facem un experiment. M-a pus să opresc motorul de jos de la pîrîu și să bag furtunul de la apă potabilă în bazinul cu apă minerală. Mi-a zis să-l las cam un sfert de oră, dar eu am uitat apoi de furtun și între timp am pornit și pompa de la pîrîu. Și seara laboranta mi-a zis că s-a întîmplat”. Lostun Elisabeta (șefa de echipă): „Nu vreau să-mi trag apărarea eu singură, dar nu e bine să ajungem la asemenea discuții. Poate că am și eu greșeli. Am greșit că atunci cînd Rusu a dat dispoziție să se bage apă potabilă în bazin și cînd a sesizat laboranta eu n-am oprit mașina, adică producția. Mecanicul mi-a zis că tovarășul Rusu a dat dispoziție. Eu m-am enervat. De ce n-a făcut experimentul și în alt schimb?”

● Dumneavoastră, tovarășe director Gavrilescu, din care apă beți?

Prin urmare, un fapt real de deosebită gravitate, putînd primejdiu sănătatea unor oameni. Un accident, un gest de inconștiență, experiment al ignoranței, oricum l-am numi sau orice ar fi fost acesta, trebuia să pună conducerea fabricii din Vatra Dornei într-o stare de alarmă de gradul zero. Departele de a se fi întîmplat așa ceva. Singurul ecou și singura măsură la mai mult de trei luni au fost acelea ale desființării robinetului ce alimenta furtunul cu pîrîna și această măsură fiind determinată de instructorul comitetului județean de partid și nu de conducerea întreprinderii. Între timp, președintele Consiliului orășenesc Vatra Dornei al sindicatelor, Chioaru Ion, a făcut o cercetare (confirmînd cele arătate de noi), ca urmare a unei scrisori adresate Radioteleviziunii. S-a mai făcut și o altă cercetare și uite-asa cercetăm, cercetăm, dar pe la Șarul Dornei oamenii nu pricep cum un lucru atît de grav, dovedit, continuă să fie tratat cu nepăsare. Drumul duce obligatoriu la sediul fabricii, aflat la cîteva zeci de metri de primăria orașului. Spre regretul nostru, dialogul dorit nu avem cu cine-l purta. De mai multe zile, directorul Gavrilescu Nicolae a plecat pe la Brașov, pe la București, inginerul șef e pe la Galați, după unii în interes personal, avînd un rest de

concediu, după alții în delegație, să aducă etichete. Șeful serviciului plan ca și șeful serviciului producție tot pe la București, la centrală. Înlocuitor binevoitor, contabilul șef Șerban Olvian, nu ne poate fi de folos. Nu-i vine să creadă ce află de la noi iar despre întîmplarea din 21 iunie nu a auzit nimic. Merceologul Pricop Virginia, președinta de sindicat pe fabrică și răspunzătoare în COM de unitatea Șarul Dornei, ne spune că a informat din februarie conducerea, pe directorul Gavrilescu, despre ce zic oamenii că ar face Lostun și Rusu, precizînd: „Dinsul și-a notat probabil, dar a fost o scăpare a mea că n-am urmărit”. Cît privește întîmplarea din 21 iunie, își aminteste că directorul n-a fost la Șarul Dornei, că problema n-a fost analizată în COM. Tehniciana Țișca Maria, îndeplinind fără decizie, vorba dinsei, funcția de șef CTC și răspunzînd de calitatea apei, pare pregătită mai temeinic pentru discuție. Tocmai adusesse de la laborator copii ale buletinelor cu rezultatul celor două probe de apă minerală din ziua de 22 iunie a.c. A fost anunțată — noi n-am făcut-o și nu știm ce binevoitor a sărit în sprijinul anchetei noastre — că vom veni. Are și agenda personală în care la data de joi 22 iunie și-a notat cu cîrionul: „Luat probe apă minerală Șarul Dornei”. „În 22 m-am deplasat întîmplător la Șarul Dornei. Mi s-a spus că seara s-ar fi amestecat apă de rîu. Am cerut probe. Rusu mi-a dat două sticle din depozit, dar le-am refuzat, ca să nu fie discuții. Am luat două sticle de pe rampă, de unde mi s-a spus că ar fi cele îmbuteliate de schimbul doi. În aceeași zi le-am dus la Sanepid”. (Îngăduiți ca o paranteză nu lipsită de interes transcrierea unui dialog căruia i-am fost mijlocitor: Pricop V.: „Atunci, în iunie, s-au aruncat doar vreo mie de sticle. Tovarăș Țișca le-a decapsat”. Țișca M.: „Eu n-am decapsat nici o sticlă. Nu s-a oprit nimic din apa aceea întrucît era bună, conform buletinelor de analiză”).

Așadar, probele de laborator. Pentru verificarea calității apei minerale îmbuteliate în după-amiaza zilei de 21 iunie 1978, în ziua de 22 iunie au fost trimise la analiză două sticle. Rezultatul chimic și bacteriologic corespunzător. Numai că probele prezentate nu conțineau apă îmbuteliată în ziua cu pîrîna, ci cu o zi mai înainte. Data îmbutelierii era marcată pe sticlă și laborantele au reținut-o ca atare.

● Unii cred că apa nepotabilă este cea care se poate bea!

Dar în sfîrșit să ne întoarcem la Șarul Dornei, să încercăm să înțelegem mai bine ce este cu pîrîul care se varsă uneori în apa noastră minerală. Sărisorul, că despre el este vorba, este un mic pîrîș ce poartă prin apropierea stației de îmbuteliere nu doar cristalinul murmur al unor izvoare de munte, ci și adaosurile cu care se învrednicesc unele gospodării și unele adăposturi pentru animale. Nu este un pîrîu murdar, dar din cînd în cînd undele sale capătă și nuanțe maronii. O pompă trimite de aici spre un puț intermediar în care se face și clorinarea apei, care apoi ajunge în stația de îmbuteliere, servind, cu adaosul necesar de substanțe speciale, la spălătul sticlelor. Nu este, acceptăm argumentul invocat, soluția cea mai corespunzătoare, dar pînă la materializarea unor investiții preconizate, Sărisorul poate fi o bună apă industrială pentru necesitățile citate ale respectivelor unități. Cu o condiție: ca ea să se afle sub permanenta observație a laboratoarelor de specialitate, iar controlul și tratarea să se efectueze cu rigurozitate și evident ca apa aceasta să fie utilizată exclusiv în scopurile pentru care este destinată. Ce argumente de seriozitate ni se oferă însă în această privință? Iată un fapt între multe altele: proba de ape industriale prezentată de Șarul Dornei la 3 mai este, potrivit buletinelor de analiză, nepotabilă, rezultatul comunicat nu a afectat procesul de producție, îmbutelierea continuînd și presupunînd că s-au luat niște măsuri de tratare a apei, altă probă nu este prezentată laboratorului decît în 30 mai, adică după 27 de zile! Ce fel de apă am băut între timp? Dacă ne îndoim că există o relație între apa folosită la spălătul sticlelor și calitatea apei minerale după îmbuteliere, iată alte buletine: „Probe din 1 aprilie 1978, prezentate de Șarul Dornei: Apa industrială — nepotabilă. Apa minerală — necorespunzătoare.” Calitatea celei dintîi a determinat-o pe cea de a doua. Din producția acelei zile s-au livrat totuși peste 50 de mii sticle. SANEPID-ul, medicul igienist, aflăm de la doctorul Bende Varna, comunică conducerii fabricii rezultatele analizei și face recomandări. La atîta oare trebuie să se rezume intervenția acestei instituții de specialitate? Doar la recomandări? Dar cine urmărește și respectarea lor?

O întrebare firesc repetată și pentru tovarășii din conducerea fabricii de ape minerale din Vatra Dornei și nu doar pentru aceștia, întrucît respectivii tovarășii au nevoie de pare de un energetic și susținut sprijin din partea forului tutelar ca și a forurilor locale, pentru a înțelege că sesizările oamenilor muncii trebuie tratate cu permanentă atenție și seriozitate, cu atît mai mult atunci cînd responsabilitatea lor intervine într-o problemă atît de importantă pentru colectivitate, cum e limpezimea paharului de apă pe care îl bem.

SORIN POSTOLACHE
NICOLAE ARSENI

Din partea Direcției sanitare a județului Dimbovița :

„În legătură cu articolul „Implicațiile unei destituiri” apărut în revista FLACĂRA nr. 29/1978, privind asistența medicală din teritoriul spitalului Găești, conducerea Direcției sanitare aduce mulțumiri redacției revistei, considerând că relatările din material, referitoare la modul de acordare a asistenței medicale, de coordonare și îndrumare a teritoriului respectiv de către Direcția sanitară județeană și Consiliul oamenilor muncii din spitalul Găești — sint juste și constituie un adevărat sprijin în activitatea de viitor. În legătură cu schimbarea dr. Dumitrescu Dumitru, informăm redacția că în repetate rânduri acesta a solicitat eliberarea din funcția de director, întrucât starea sănătății nu-i mai permitea desfășurarea aceleiași ample activități de îndrumare și control a întregului teritoriu, dovadă fiind și existența unor discuții neprincipiale, sesizări și reclamații din partea medicilor și pacienților cu privire la lipsa de colaborare în precizarea diagnosticului, al conduitei terapeutice și în mod deosebit a îndrumării secției de boli interne. Pentru cele sesizate, Direcția sanitară, sub îndrumarea organelor județene de partid și de stat, a efectuat o serie de controale și analize, în final dispunându-se eliberarea din funcția de dr. Dumitrescu Dumitru și numirea provizorie în funcția de director a medicului șef al policlinicii. De asemenea, în vederea remedierii lipsurilor semnificate, s-a dispus ca directorul Direcției sanitare să răspundă de buna desfășurare a activității spitalului din Găești, participând la ședințele Consiliului oamenilor muncii, la rapoartele de gardă și la adunările generale. În ceea ce privește asistența medicală în spital și teritoriu, vă informăm că s-a aprobat transferul unui medic de medicină internă cu domiciliul stabil în orașul Găești, a unui medic de obstetrică și ginecologie, precum și dirijarea unui chirurg de la spitalul Pucioasa la spitalul Găești. Rămâne ca Direcția sanitară să facă propunerile necesare Comitetului executiv al Consiliului popular județean, pentru ocuparea postului de director al spitalului din Găești”.

Consiliul popular al comunei Mătășari, județul Gorj :

În urma scrisorii lui Petrache Vasile, prin care sesizează situația cetățenilor Pamfiloiu Miștrana și zisă Trana, vă facem cunoscut următoarele : Într-adevăr, există în comuna Mătășari tov. Pamfiloiu Miștrana, bătrână și chiar suferindă de mai mult timp, care în ultimii ani și-a pierdut și vederea. Am căutat să o internăm la un cămin de bătrâni, dar cu toate insistențele noastre nu o putem convinge. Pentru a rezolva totuși problema ne-am înțeles cu nepoata sa, Vreja Sanda, să-i asigure ajutorul necesar. După constatările noastre, zilnic este văzută să îi duce mâncare și îi acordă îngrijirea necesară. În timpul iernii ne-am ocupat să-i ducem lemne la domiciliu, urmând ca nepoata să-i facă focul. Ea va fi și pe viitor în atenția noastră pentru a-i asigura ajutorul necesar. În ce-l privește pe tov. Petrache Vasile, la vizita făcută mătășei sale putea să ia legătura și cu Consiliul popular al comunei Mătășari.

Tinărul în costum de culoare închisă, care privește către obiectiv, se numește Dinu Traian, și este autorul statuii așezate în parcul orașului Găești. Este electrician la întreprinderea de frigiderie din localitate, elev la școala de maiștri automatizări la I.A.E.I. Titu, și sculptor amator în timpul liber, membru de altfel al Asociației artiștilor plastici amatori din București din 1974. Intitulată „FAMILIA”,

statuia reproducă în fotografie și vernisată de criticul de artă Marin Mihalache, reprezintă una dintre ultimele lucrări ale acestui artist — care sculptează în piatră, lemn și marmură — și care a avut patru expoziții personale, în mai multe orașe ale țării și o lucrare în expoziția națională din cadrul Festivalului național „Cintarea României” ediția I. (Horia P. — București).

Mă adresez pe această cale dumneavoastră fiind nemulțumit de unele nereguli ce se manifestă încă în activitatea magazinului mixt din comuna Tulgheș, satul Valea-Frumoasă, județul Harghita, magazin al căruia responsabil suferă de o boală curioasă : „rotunjire”. Nu numai a prețurilor, dar și a metodelor de vânzare. De pildă în ziua de 21 august a.c. când s-a vândut în magazin făină de porumb, a găsit de cuviință să oblige oamenii ca pe lângă cantitatea de mălai să cumpere și un borcan de sărmăluțe în foi de varză, fabricat acum doi ani, termenul de expirare fiind depășit cu mult. Sint tinăr, sint utecist și nu pot trece liniștit pe lângă astfel de practici. (Gheorghe Țifrea, Tulgheș, Harghita).

De câteva luni, în magazinele ce vând articole electrice din municipiul Galați lipsesc cu desăvârșire rezistențele electrice de 140 și 155 wati, strict necesare la funcționarea frigiderelor „FRAM”. În situația când aceste rezistențe se ard, frigiderul devine practic de nefolosit : o rezistență costă 38 lei, iar frigiderul câteva mii ! Sperăm că prin publicarea acestor rânduri, forurile competente vor lua măsurile necesare, întrucât — chiar dacă aceste tipuri de frigider sunt scoase, practic, din competiție, altele noi luându-le locul — sint sute și sute de oameni care posedă încă frigider „FRAM”, în perfectă stare de funcționare, dar improprii de folosit din cauza lipsei de pe piață a rezistențelor semnalate (Dănilă Apostol).

Subsemnatul Vasile Valentin împreună cu soția, Elena Valentin, și copiii noștri, ținem să vă mulțumim pentru noul apartament în care am intrat, în strada Izvorul Troșului nr. 3, bloc D. 14, apartamentul 42, un apartament frumos, în care acum avem condiții foarte bune de a ne crește copiii ; înțelegem să aducem aceste mulțumiri atît redacției FLACĂRA, cit și forurilor în drept la care revista a intervenit, acestea dindu-ne înțelegere. Fetețele noastre se numesc : Constanța, Cleopatra și Fănică. Ele sint cele care vă mulțumesc în primul rând.

Podul de lemn de pe Crișul Alb, construit mai demult de săteni, este astăzi cu totul distrus în urma transporturilor grele efectuate pe aici de Exploatarea forestieră Sebiș Moneasa și Cariera de piatră Leasa, se arată într-o scrisoare semnată de 28 locuitori ai satului Tisa, comuna Hălmațiu, județul Arad. De ani de zile, navetiștii (peste 50% din populația satului) au de furcă, mai ales cînd lucrează în schimbul III, cu trecerea peste rîu ; iar copiii noștri, care merg zilnic la Școala generală din Hălmațiu, la depărtare de 5 km, nu pot beneficia de introducerea unei linii de autobuz, tot din lipsa podului peste Crișul Alb. Acum 4 ani s-a făcut devizul necesar construirii podului și de atunci începerea lucrărilor se tot târăgănează, deși noi am sesizat de mai multe ori forurile locale competente și deși chiar și cele două întreprinderi mai au nevoie de această cale de transport.

poate avea inima lui F.M. și cit mai poate rezista un om de eremne, la peste 55 de ani, dintre care ultimii i-a trăit cu permanenta grijă a evacuării ?
Scrioarea lui către Flacăra este un apel la omnie, căruia revista noastră îi dă rezonanța cuvenită. Ca să fie auzit, în sfîrșit, de către cei ce au datoria și posibilitatea să pună capăt acestui mult prea lungi așteptări, în spiritul comandamentelor omeniei atît de cinstite astăzi în țara noastră. Dacă nu chiar un apartament cu 2 camere, cum are dreptul după lege, inima lui Florea Modoran merită măcar garsoniera în care locuiește acum, în care să se poată întoarce după muncă acasă. Cum problema știm că stă în atenția I.M.F. București n-ar fi rău să putem scrie aici de o problemă rezolvată.

MIRCEA FODOREANU

Din partea Direcției sanitare a județului Brașov :

„Organele de conducere colectivă ale Direcției sanitare a județului Brașov consideră că relatarea faptelor nedemne ale medicului RADOCEA CORNEL din Brașov în coloanele revistei FLACĂRA este corectă. Nu vrem decît să adăugăm că ele s-au petrecut la sfîrșitul anului 1976. De aceea, credem necesar reimprospătarea cronologică a felului cum s-au petrecut ele. Abaterile lui R.C. au fost desoperite și scoase la iveală de Comitetul județean Brașov P.C.R., care le-a analizat imediat în ședința de secretariat. S-a luat apoi legătura cu Ministerul Sănătății și cu Colegiul central al medicilor și farmaciștilor din București, propunîndu-se excluderea lui R.C. din rîndul medicilor și desfacearea disciplinară a contractului său de muncă. Sub îndrumarea directă a Comitetului județean de partid, cazul a fost analizat sub toate aspectele și implicațiile sale sociale, etice, profesionale, juridice și s-a hotărît judecarea cazului la Colegiul iudețean de disciplină Brașov, în care scop s-a deplasat personal tov. prof. dr. Predescu Vasile, președintele pe țară al colegiului. S-a ajuns astfel la concluzia legală că faptele lui R.C. nu întrunesc elemente suficiente pentru excluderea lui din corpul medical și desfacearea contractului său de muncă. Pentru aceste motive s-au aplicat la momentul respectiv sancțiuni severe, după cum urmează : 1. — Punerea în discuția Plenei Comitetului de partid „Sănătatea” Brașov, care a hotărît excluderea sus-numitului din rîndul membrilor de partid ; 2. — Retrogradarea din funcția de medic principal de specialitate, în cea de medic secundar ; 3. — Mutarea disciplinară de la Policlinica județeană Brașov ; 4. — Întregul caz a fost făcut public și comentat în presa locală (...) În practica județului Brașov și în conformitate cu principiile eticii și echității socialiste, ca și în scopul promovării prestigiului corpului medical, cazurile izolate de abateri sint analizate de fiecare dată cu multă exigență și sancționate potrivit normelor și legilor în vigoare. Nu a fost mutat în altă localitate, din alt județ, avînd în vedere necesitatea unei supravegheri permanente de către cei care îl cunosc, considerîndu-se că este oportun ca tov. R.C. să rămînă în județul nostru sub supravegherea colegilor săi de muncă într-un colectiv ferm, muncitoresc cum este Policlinica „Steagul Roșu”, care funcționează pe lângă o mare întreprindere. Intreaga activitate și comportare a acestui medic continuă să fie în atenția Direcției sanitare și a Colegiului județean de medici”. (Semnează dr. Alexandru Ilies, președintele C.O.M.).

N. R. : Desigur, măsurile luate împotriva doctorului Radocea Corneliu sint oportune dar, sintem convinși, insuficiente.

Intrebăm :
1) Ce măsuri administrative

exemplare, pe măsura faptelor, s-au luat împotriva lui R. C. ?
Repetăm, desfacearea contractului de muncă nu se impune chiar deloc ? Sau cumva termenul scurs între 1976 (data comiterii infamantelor fapte de către R. C.) și 1978 — anul publicării anchetei noastre a operat ca o prescripție pe care noi n-o cunoaștem ?

2) Ce măsuri, fie ele și exemplare, a găsit de cuviință să ia Ministerul Sănătății ? Excluderea lui R.C. din rîndul membrilor de partid aparține Comitetului județean Brașov al P.C.R. și nicidecum ministerului aministrat.

3) Reprezentantul Ministerului Sănătății, care a condus ancheta, (este vorba de tovarășul Predescu), s-a comportat după opinia noastră, îngăduitor. Oare numai discutarea unor asemenea fapte în Colegiul medicilor și farmaciștilor este suficientă ?

Din partea U.G.S.R. :

„La scrioarea adresată revistei FLACĂRA de către Toader Acatrinei din satul Dumbrava, comuna Ciurea, județul Iași, trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm : Consiliul județean al sindicatelor Iași, cercetînd problemele sesizate, a constatat că accidentul suferit de T.A. nu a fost înregistrat. Ca urmare au fost luate măsuri de întocmire a procesului verbal, de înregistrare a accidentului. Vinovat de producerea accidentului se face în primul T.A., care, în timpul lucrului nu a purtat echipament de protecție corespunzător, lucrînd fără ochelari. Așezat pe masa de lucru mai multe lamele din care una s-a rupt și prinsă din nou de dinții discului și apoi aruncată înapoi, l-a lovit pe muncitor. Pentru nesupravegherea muncitorului în timpul lucrului și nedeclararea accidentului, conform normativelor în vigoare, s-au făcut vinovați următorii : șeful de echipă, care a fost sancționat cu retragerea unei categorii din retribuție pe timp de o lună ; maestrul de la atelierul lăzi, Gheorghe Mindru, sancționat cu retragerea unei gradatii pe timp de o lună ; Mircea Enescu, organ ajutător de protecție a muncii la S.I.L. Ciurea, a fost retrogradat și înlocuit din funcție ; inginerul șef de secție a primit avertisment. Toader Acatrinei a primit drepturile cuvenite pentru accident în muncă”.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

- Ecaterina Crișan — Pitești. D.P.M.O.S. — Oficiul forței de muncă — Argeș ne-a informat că ați fost încadrată la Întreprinderea de autoturisme Colibași.
- Enache Chișcop — com. Teșu (Galați) Prin decizia nr. 8796 emisă de Comisia de pensii a județului Galați ați fost înscris la pensie de invaliditate gr. II.
- Elena Olaeru — Bacău. Pentru anul 1979, centrala a aprobat posturi de maiștri la întreprinderea unde lucrați, unde urmează să fiți și dumneavoastră încadrată tot de la aceeași dată.
- Vasile Iordan — București. Lucrările de consolidare a clădirii se execută numai de către o întreprindere specializată și pe baza unei documentații întocmite de către un institut de proiectare.
- Calina Ciocirlan — Iași. Am fost informați că vi s-a repartizat un apartament cu două camere în cartierul Grădinar.
- Zaharie Bindu — Radna (Bistrița-Năsăud). Se poate deplasa un redactor la dumneavoastră, dar trebuie să cunoaștem pentru ce. Scrieți-ne, deci.
- Ioan Pescar — Brașov. Orice modificare în interiorul unei locuințe proprietate de stat se poate face numai cu aprobarea Comitetului executiv al Consiliului popular municipal la cererea proprietarului care administrează imobilul, respectiv I.C.R.A.L.
- Marla Dumitrache — Tîrgoviște. Conform Legii nr. 1/1977 persoanele fără copii, căsătorite sau necăsătorite, în vîrstă de peste 25 de ani, care sint încadrate în unitățile și instituțiile de stat, plătesc o contribuție fixă, lunară, în raport cu retribuția de încadrare. Se exceptează persoanele care au invaliditate de gradul I sau II și soții acestora, pe timpul cit durează invaliditatea ; cei care au avut unul sau mai mulți copii născuți vii, decedați ulterior ; cei care se căsătoresc, iar la căsătorie unul dintre soți are în întreținerea efectivă copii, sau cei cu copii înfiați sau încredințați spre creștere și educare.

MARGA NEDELEA

Scrioare comentată

Inima și casa lui Florea Modoran

Numele lui Florea Modoran, laborant la clinica de chirurgie a Spitalului Colentina, nu apare pentru intia oară în Flacăra. S-a mai scris, în februarie 1977, despre lungul lui război cu viața. Omul acesta, parcă de eremne, a mers în 1944-45 pe jos jumătate din Europa împreună cu unitatea militară din care făcea parte, a fost îngropat de un obuz și totuși s-a înapoiat viu în țară ; apoi a suferit două intervenții chirurgicale la inimă, s-a căsătorit, a muncit. De mai bine de 15 ani trăiește sub amenințarea evacuării din garsoniera (cama-

ră 12 mp, bucătărie 2,5 mp, baie 2 mp, vestibul 1,75 mp) în care locuiește, la căminul Centrului de perfecționare a personalului sanitar mediu, din Șos. Fundeni nr. 258, împreună cu soția și un copil. La începutul fiecărui an i se înminează o somație drastică prin care i se pune în vedere ca, în maximum 3 luni, să elibereze spațiul pe care îl ocupă, conform articolelor cutare și cutare.

Reamintesc : două operații la inimă. Certificatul medical al lui F.M. precizează : „Spondilartroză acutizantă cu invaliditate motorie accentuată. Insuficiență respiratorie cronică manifestă cu capacitate vitală 39,5% și VEMS 34,5%. Stenoză mitrală comisurotomizată repetat. Edeme pulmonare acute repetate. Se încadrează în HCM 860/973...” Adică are dreptul la o cameră în plus, deci condiții de odihnă optime, liniște. Dar ce liniște

Eveniment în arheologie

Tezaurul tracic de la Rădeni

Cele trei vase din tablă de aur nativ, descoperite în satul Rădeni, comuna Păstrăveni, județul Neamț, au și ele, ca orice comoară, sau, mai istoricește spus, tezaur, povestea lor. Acum 10 sau 11 ani, cine mai știe cînd (?!), în urma unei arături de toamnă, țăranul cooperator Gheorghe Nistor zărește, printre brazde, un obiect de metal. Se-apeleacă, îndepărtează pămîntul și scoate la iveală patru vase de tablă, pe-alocuri innegrite, pe-alocuri roșcate. Primul său gînd a fost, dată fiind cocleala evidentă, că sînt niște vase de alamă. Al doilea gînd a fost acela de a duce vasele la profesorul de istorie, despre care știa că adună tot felul de hîrburi, fie ele din lut, fie din metal. În drum spre școală îl întîlnește pe fierarul satului și i le arată. Fără nici un fel de intenție comercială, îi oferă fierarului un vas mai mic, cu toartă, convins fiind că fierarul îl va alămi și-l va face trebuincios. Celelalte trei vase, mai măricele, a-jung la profesorul de istorie Constantin Pușcașu care le curăță de pămînt și le așază în vitrina unui dulap cu sticlă, fără să bănuiească importanța lor, cu totul și cu totul deosebită. Așadar, în vitrina aceluiași dulap, așezat nu în cancelarie, nici măcar într-o sală de clasă, ci pur și simplu în holul de la intrarea în școală, cele trei vase au stat din toamna anului 1966 și pînă în toamna anului 1977, cînd un grup de cercetători de la Muzeul județean din Piatra Neamț avea să treacă în revistă, la insistența chemare a primăriei din Păstrăveni, obiectele adunate acolo cu timpul, în mod deosebit vasele de lut din cultura Cucuteni, puternic reprezentată în zona respectivă. S-ar părea că povestea tezaurului din Rădeni se va încheia aici. Ei bine, nu, pentru că din grupul respectiv nu făcea parte nici un specialist în istorie antică. Noroc că vasele i-au reținut totuși atenția arheologului Ștefan Cucuș. Reîntors la Piatra Neamț, Ștefan Cucuș își relatează colegului său, Virgil Mihăilescu-Bîrliba, specialist în istorie antică, despre cele trei vase. Mai mult decît atât, îi descrie, printr-un desen făcut din memorie, forma oarecum mai ciudată a două din piesele expuse la muzeul școlar. „Priveam desenul — își amintește dr. Virgil Mihăilescu-Bîrliba — și îmi era teamă, vă rog să mă credeți, ca nu cumva colegul meu, Cucuș, să se fi înșelat asupra formei vaselor, mai ales a tortilor. Am afirmat atunci, privind desenul, că vasele sînt tracice și că sînt din aur. Bineînțeles că, însoțit de o colegă, chimistă, m-am deplasat imediat la fața locului. Nu, colegul meu, Ștefan Cucuș, nu se-șelase. Le desenase uimitor de exact. În schimb, chimista noastră susținea în continuare că vasele nu sînt din aur. Adevărul e că, îngropat în pămînt acum 3000 de ani, aurul își pierde elasticitatea, dar nu și celelalte calități ale sale. Datorită unor fenomene chimico-fizice mai deosebite, greu de explicat doar în câteva cuvinte, vasele se acoperiseră de o crustă roșcat-verzuie, aproape identică cu cocleala alamei. Am îndepărtat cu grijă cocleala aceea și galbenul aurului a rămas curat ca lacrima. Am turnat apoi acid și, spre surprinderea tuturor, acidul plutea pe metal, ca uleiul. A doua zi, specialistii de la banca județeană aveau să constate următoarele: tezaurul cîntărește 905,10 grame și este din aur de 20 de carate”.

— Ce s-a întîmplat cu cea de-a patra piesă a tezaurului, cea pe care, în necu-

noștință de cauză, Gheorghe Nistor i-a dăruit-o fierarului?

— Fierarul a reținut, pentru alămit, doar toarta vasului, care este cel mai mic din tot serviciul, ca să-i zic așa. La rîndul său, fierarul a dăruit vasul unei rude, mi se pare chiar unei fete a dînsului. Prin față, vasul a ajuns tocmai la Oradea. Acolo, descoperindu-se că vasul e din aur, a fost tăiat în bucăți pentru a fi comercializat. De menționat că fierarul nu a știut nici o clipă că toarta, reținută pentru alămit, ar fi din aur. Toarta a fost recuperată foarte ușor, dintr-o mulțime de alte obiecte de alamă. Recuperată în

● Timp de zece ani, aurul prețioaselor vase e socotit... alamă!

întregime, piesa respectivă se recondiționează, astfel încît se va adăuga acestui tezaur de-o coplesitoare valoare istorică.

Întrebăm pe dr. Virgil Mihăilescu-Bîrliba:

— Dincolo de povestea destul de ciudată, ca să nu-i spunem altfel, a tezaurului, să ne oprim și asupra valorii istorice. Încă de cînd ați văzut desenul vaselor, ați afirmat că ele sînt de origine tracă. Pe ce anume s-a întemeiat această supoziție care pînă la urmă s-a adevărat?

— După forma și mărimea vaselor, dar și după desenele geometrice de pe tortile vasului mai mare, specifice artei tracice, am dedus că ele se aseamănă foarte, foarte mult cu vasele unui tezaur tracic descoperit la sud de Dunăre, la Vălcitrău, în Bulgaria, lângă Plevna. Prima concluzie, privind asemănarea și originea comună a celor două tezaure, unice pînă la această oră, ar fi înfirmarea ideii că tracii de la nordul Dunării ar fi fost inferiori, ca dezvoltare economică, celor din sudul Dunării. Apreciem că vasele de cult descoperite la Rădeni fac dovada în-

contestabilă a unei situații economice înfloritoare a triburilor trace de pe aceste meleaguri. Fie că ele provin din sudul Dunării, fie din Transilvania, fie că au fost făurite chiar în zonă, aurul trebuia cumpărat. Iar triburile care au posibilitate să cumpere aceste vase sau aurul din care să le realizeze, nu pot fi decît niște triburi bogate.

— Ați afirmat că tezaurul a fost îngropat acum 3000 de ani. Cum ați ajuns la această dată?

— Știm că tezaurul de la Vălcitrău a fost datat cu aceeași vechime. Mai știm, ca să extind aria, că tracii din sudul Dunării au îngropat acel tezaur ca să-l ferească din fața cimerienilor, un popor care era împins spre vest de marea navală a sciților. Tezaurul de la Rădeni vine să confirme ipoteza că, în fuga lor din fața sciților, cimerienii au trecut și pe la nordul Dunării. În legătură cu vechimea acestui tezaur, ar mai fi de adăugat un fapt care m-a surprins: vorbind despre podoabele regilor tracici, sosiți într-o vizită de curtoazie, ca aliați și prieteni ai troienilor, Homer descrie cu lux de amănunte acele podoabe de aur. Bineînțeles că împing cercetarea științifică într-un domeniu lătrălnic, dar, după opinia mea, stăpîniți de altădată ai tezaurului trebuie să fi fost regi tracici, acei regi tracici descriși de Homer în celebra sa epopoea a războiului troian.

— Ce ne puteți spune despre locul numit Rădeni?

— La Rădeni a fost descoperită o imensă așezare din epoca culturii Cucuteni. Este cazul, cred eu, să menționăm că muzeul nostru dispune de cea mai importantă colecție de vase ceramice de Cucuteni. Dar, revenind, tot pe valea râului Rădeanca a fost descoperită o așezare din epoca bronzului, apoi semnul pe care ni-l trimite acest tezaur, după care au fost scoase la iveală, cronologic vorbind, alte două așezări, una dacică și o alta, mai tîrzie, daco-carpică. În sfîrșit, tot aici, pe Valea Rădencii, a mai fost descoperită o ultimă așezare, din secolele VI-VIII, ceea ce coincide cu perioada de început a formării poporului român. După cum se vede, prin condițiile sale specifice, propice vinatului, pescuitului, agriculturii și creșterii animalelor, Valea Rădencii, ferită din calea marilor drumuri, a fost permanent populată încă din cele mai vechi timpuri. N-ar fi exclus ca viitoarele cercetări în zonă să ne ofere alte și alte mărturii privind viața de pe aceste meleaguri.

N. VICTOR ■

Din nou despre plante medicinale

Plafar — consult

Ce este „plafar-consultul“?

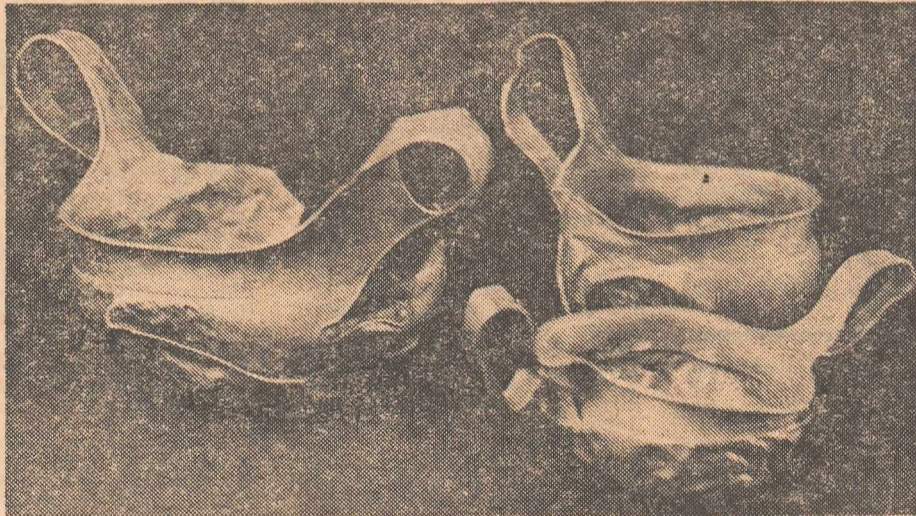
„Mai întîi și-ntîi, ne-a declarat biologul Mircea Alexan, din cadrul Trustului Plafar, aparatului respectiv i s-a spus doctorul electronic fitoterapeutic, dar atît noi, cei care am avut ideea realizării acestui aparat, pornind de la hărțile electrice expuse în holurile marilor gări din țară, cit și cei care au concretizat ideea, adică maiștrii instructori Florea Prunaru și Gheorghe Dumitrescu de la Liceul nr. 12 C.F.R., din Crîngăși, am căzut de acord să-l numim „Plafar-consult“.

Este vorba, așadar, de o instalație cu un puoitru și cu un panou. Pe puoitru sînt dispuse cîteva zeci de butoane, iar pe panou sînt 120 de casete. Pentru o anume boală, de exemplu ulcer, se apasă pe butonul deasupra căruia este trecut ulcerul, iar pe panou se aprind becululele din casetele în care putem citi: flori de gălbenele, flori de mușețel, frunze de patlagină, iarbă de coada calului, sunătoare, rădăcini de tătăneasă, frunze de luminărică, iar în partea de jos a panoului, la ceaiuri, apare indicația ceai gastric. Pentru bolile de metabolism, cum ar fi, de exemplu, diabetul, prin apăsarea butonului respectiv, pe panou se pot citi următoarele indicații: frunza de afin, frunza de anghinară, dud, nuc, salvie, urzică, rădăcini de brusture, teci de fasole, sau ceaiul diuretic care le conține în amestec pe toate. Am mai putea continua cu bolile de rinichi, afecțiuni renale, pentru care aflăm că sînt indicate nu mai puțin de 23 de plante, dintre care amintim: coada calului, frunzele de mesteacăn, rizomii de pir, mătasea de porumb, iarba de troscot, cozile de cireșe, plus ceaiul diuretic.

„Sigur că da, ne-a declarat în continuare biologul Mircea Alexan, informațiile pe care le oferă Plafar-consultul pot fi obținute direct de la farmacia vinzătoare, dar am constatat că oamenii, din diverse motive, se jenează să o deranjeze. Un ultim amănunt: instalația respectivă, produsă în continuare de Liceul nr. 12 C.F.R., pe bază de contract ferm, va fi plasată în toate magazinele Plafar din București și din țară“.

În ceea ce ne privește, să sperăm că la indicațiile Plafar-consultului, în respectivele farmacii vom găsi și plantele medicinale care, în ultima vreme, sînt tot mai mult solicitate datorită deosebitelor lor valori terapeutice.

ION POP ARON ■

O excepțională realizare inginerască:

Cărămizi refractare dure ca diamantul

În cartierul Militari, adică, mai exact spus, pe bulevardul Preciziei, la numărul 6, pe platforma Institutului de cercetări și proiectări pentru materialele de construcție. Și mai exact spus, în secția de cercetări pentru ceramică fină și materiale refractare. Obiectul reportajului nostru, un lot masiv de blocuri sau cărămizi refractare speciale, necesare capturării cuptoarelor industriale, un produs extrem de solicitat, realizat pînă la ora actuală în doar 4-5 țări ale lumii. Să notăm, încă de la bun început, că ne aflăm în fața unui produs care era adus din import, contra unor sume deloc neglijabile. În ceea ce privește calitățile tehnice ale acestor cărămizi refractare speciale ele rezistă unor temperaturi cuprinse între 1500-1700 grade, avînd o durată aproape dublă ca funcționare, față de produsele clasice din alte țări. Alte amănunte: materia primă ce intră în compoziția acestor așa-zise cărămizi refractare este asigurată în proporție mare la noi în țară, duritatea produsului este apropiată de cea a diamantului, cărămizile au o densitate dublă în comparație, de exemplu, cu marmura.

Datele de mai sus, plus informația

că toată cercetarea a durat nu mai puțin de 7 ani, dintre care ultimii patru au fost dedicați exclusiv valorificării tehnice a soluțiilor asupra cărora s-au oprit, în cele din urmă, cercetătorii, ne-au fost oferite de către inginerii Mihaela Mihăilescu, director tehnic adjunct al institutului și șef de proiect al produsului în discuție, și inginerul Paul Dima, șeful colecției de cercetare din care mai face parte inginerii Manuela Hagiopol, Paul Voiculescu, Ion Comănescu și tehnicianul Pascu Urzică. Și pentru că tot am trecut în revistă întregul colectiv, neapărat să notăm și numele inginerului proiectant și tehnolog: Angela Popescu.

Acestea sînt, așadar, principalele date privind blocurile și cărămizile refractare speciale, răspîndite în curtea secției de cercetare pentru ceramică fină și materiale refractare, blocuri și cărămizi aparent banale, unele cîntărind 20 de kilograme, altele chiar o tonă, blocuri și cărămizi pentru a căror naștere s-au cheltuit, iată, aproape 7 ani de zile și nopți și gînduri. De ce atît de mult? „Pentru că, fără să intru prea mult în amănunte tehnice, ne-a declarat inginerul Paul Dima, s-a pornit, cum s-ar zice, de la

un simplu capăt de ață din care, pînă la urmă, după strădăni și căutări greu de redat doar în câteva cuvinte, am realizat o adevărată frînghie; încercînd să explic această metaforă, aș spune că respectivul capăt de ață l-a constituit simpla cerere a beneficiarului, adică a întreprinderilor cu mari cuptoare industriale, metalurgice, care ne-au solicitat fabricarea unui produs cu anumite caracteristici. În altă ordine de idei, majoritatea cercetătorilor au atacat în această perioadă de 7-8 ani, cît a durat definitivarea blocurilor refractare, și alte teme, la fel de urgente și de o importanță cel puțin egală“.

„Fără să fim considerați ca lipsiți de modestie, a intervenit inginerul Mihaela Mihăilescu, am putea spune că toată cercetarea refractarelor speciale s-a desfășurat exemplar, în sensul că ea a pornit de la o solicitare stringentă a industriei noastre, că primii pași s-au făcut prin studierea amănunțită a temei și că, pe parcurs, a fost declanșat un atac pe mai multe fronturi. Acest plan de bătălie, pentru că realmente a fost o bătălie, a presupus studierea bazei teoretice a materialelor refractare, studiu pe care l-a întocmit profesor doctor docent Radu Di-

mescu din cadrul Institutului politehnic București, Facultatea de chimie industrială. Au demarat, în același timp, cercetările de laborator care au condus la dezvoltarea tehnologică a soluțiilor, în strînsă legătură cu cercetarea de proiectare privind transpunerea în practică, în linie tehnologică industrială a rezultatelor obținute în stația-pilot.

Cu alte cuvinte, conform indicațiilor conducerii superioare de partid, această cercetare este un răspuns la necesitățile reale ale industriei noastre și a parcurs circuitul industrie — învățămînt — cercetare — învățămînt (calificare) — industrie. Dincolo de satisfacția încheierii cu rezultate bune, zicem noi, a cercetării, avem și bucuria că, iată, deși extrem de complexă, tema a fost bine strînută, bine orientată, astfel încît, sub toate aspectele, ea, tema acestei cercetări, va reprezenta pentru noi un adevărat model“.

În ceea ce ne privește, fără a trage neapărat niște concluzii, privind istoria acestor materiale refractare de construcție industrială, produse de marcă realizate în doar cîteva țări ale lumii, tocmai datorită multiplelor dificultăți pe care le presupune un proces tehnologic ca atare, subliniem, încă o dată, nu doar calitățile tehnice ale aparent banalelor cărămizi sau blocuri, ci și faptul că ele înlocuiesc total importul.

VICTOR HUNEDOREANU ■

Moștenirea Odobleja

Psihologia consonantistă 1938	Cibernetica 1948	Super Felix 1978
-------------------------------------	---------------------	---------------------

O convorbire cu tovarășul Titus Dumitrescu, coordonatorul științific al colecției pluridisciplinare „Super Felix”.

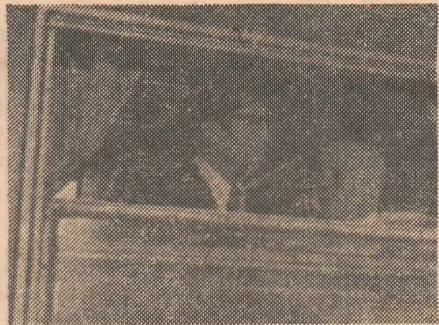
— Dr. Ștefan Odobleja — ne spune interlocutorul nostru — a murit în pragul vârstei de 76 de ani și cu puțin timp înainte recunoașterii depline a meritelor sale științifice. Posteritatea, sint sigur, va fi mult mai generoasă cu acest bărbat de seamă, asigurându-i locul ce i se cuvine în panteonul științei mondiale.

— Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut pe dr. Odobleja?

— Spre marele meu regret, mult prea târziu, în 1976, la puțină vreme după apariția în „Flacăra” a articolului dedicat acestui mare gânditor român, deci imediat după producerea redescoperirii, dr. Ștefan Odobleja. L-am cunoscut la Drobeta-Turnu Severin, întrevederile dintre noi având ulterior un caracter periodic când, în urma discuțiilor pe care le-am purtat, am înțeles foarte curând că aveam în fața ochilor pe unul dintre cei mai de seamă oameni de știință români, un cercetător înzestrat cu o forță de analiză proprie doar gânditorilor și cercetătorilor de excepție. Acest om a fost și a rămas până la sfârșitul vieții sale timid, puțin comunicativ, nepriceput în diplomația vieții și posedat cu totul de pasiunea preocupărilor sale. Problemele consonanței psihologice, dualitatea și circularitatea ca teorie generală aplicată la mașini și biosisteme, l-au preocupat foarte de timpuriu și în mod absolut. Doctorul Ștefan Odobleja trebuie să rămână adevăratul creator al ceea ce numim astăzi cibernetică, așa cum o dovedește negru pe alb lucrarea vieții sale: „Psihologia consonantistă”, apărută cu zece ani înaintea „Ciberneticii” lui Norbert Wiener.

— V-am ruga să prezentați pe scurt aceste lucrări deoarece sintem siguri, publicul cititor ar fi interesat să afle, în acest sens, opinia autorizată a unui creator de modele interdisciplinare.

— „Psihologia consonantistă” și „Cibernetica” sînt lucrări de o amplă sinteză științifică care au încercat în perioade de timp diferite să previzioneze proiectarea și realizarea unor mașini gânditoare, care să prelungească mult posibilitățile psihofiziologice ale omului. „Psihologia consonantistă” este însă opera unui singur om, în vreme ce Norbert Wiener a beneficiat de colaborarea unor renumiți oameni de știință ai timpului. Cu toate acestea, din concepția lui Wiener lipsesc o serie de aspecte fundamentale privind integrarea științelor. Asemănarea celor două lucrări, așa cum s-a arătat în mai

În Gara de Nord, la geamul unui compartiment, Ștefan Odobleja (dreapta) și Titus Dumitrescu

multe articole apărute în presa noastră, ne dă dreptul să apreciem că Wiener a cunoscut lucrarea lui Ștefan Odobleja. Din motive pe care ne este greu să le precizăm astăzi, Norbert Wiener nu a preluat, cu toate acestea, multe elemente din tratatul compatriotului nostru. Nu le-o înțeles sau nu le-a considerat importante? Greu de spus. Lucrarea postumă, datorată savantului severinean, în curs de apariție la Editura „Scrisul românesc” din Craiova, va oferi, cred, răspunsuri în această privință.

— Care este, în esență, contribuția originală a savantului român?

— Lucrările lui Ștefan Odobleja pot fi apreciate prin prisma volumului impresionant de date asupra procesului de re-

glare prin retroacțiune, fenomen de circularitate ce poate fi considerat element fundamental pentru asigurarea unui echilibru sistemic.

— Ce reprezintă cercetările „Super Felix”?

— De la bun început vă spun că cercetările „Super Felix” se circumscriu în timpul științelor conexe, oferind, în timp util, soluții interdisciplinare care să contribuie la rezolvarea unor probleme insolubile pe plan mondial. Beneficiind de orientările excepționale formulate de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a enunțat Idei fundamentale privind tratarea științifică a modelelor de conducere a economiei naționale, cercetările „Super Felix” generează astăzi un amplu complex de invenții ce constituie o bază certă de rezolvare a problemelor definite a avea caracter economic prioritar.

— Vorbiți-ne despre această realizare prioritară a științei și tehnicii naționale.

— Complexul de invenții „Super Felix” reprezintă rezultatul efortului depus de un colectiv pluridisciplinar și se bazează pe o nouă concepție, profund originală, în domeniul proiectării și utilizării tehnicilor de calcul. Analizele de model ce stau la baza complexului de invenții arată că țara noastră beneficiază astăzi de condiții și posibilități privind realizarea unor obiective concrete specifice definirii revoluției științifice contemporane.

— În ce stadiu și ce probleme își propune să rezolve complexul de invenții „Super Felix”?

— Întrucât complexul de invenții „Super Felix” este în momentul actual brevetat și în stadiul în care este capabil să admită lansarea oportună a unui sistem care cuprinde în sfera lui elemente concludente pentru a fi considerat de o deosebită utilitate, ne permitem să-i informăm pe cititorii revistei că primul obiectiv pe care îl vom aborda este reglementarea problemei transportului în comun. Din respect și prețuire a memoriei marelui nostru înaintaș, ultimele patru lucrări le-am denumit în mod simbolic „Procedee consonantist-cibernetice”. Pentru actualul stadiu de cercetare ne simțim obligați a mulțumi tuturor personalităților care au avut amabilitatea de a ne acorda în timp util sprijinul necesar abordării corespunzătoare a tuturor problemelor pe care ne-am propus să le soluționăm științific.

LIVIU TIMBUS

Miracolul unui bob de orz

— Permiteți-mi, stimate tovarășe Drăghici să vă prezint cititorilor revistei Flacăra. Așadar, sintei LAZĂR DRĂGHICI, doctor inginer în științele agricole, șeful secției de ameliorarea plantelor autogame a Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea, șeful programului de cercetare a culturii orzului al aceluiași institut. Am omis ceva?

— Da, mai lipsește ceva. Sint și țărani. Prin naștere, prin vocație, prin înclinație. Când nu lucrez în laborator sau în bibliotecă, mă aflu în cîmp și atunci acționez, gîndesc, observ și — în general — mă simt aidoma țaranului ocupat și preocupat de îndatoririle sale.

— Ați închinat — după cite se spune — ameliorării soiurilor de orz de toamnă o viață de om.

— Da, și dacă aș mai avea una, aș închina-o aceluiași țel.

— În cazul acesta, permiteți-mi, stimate tovarășe Drăghici, să vă pun o întrebare posibil delicată, izvorînd însă din sinceră dorință de a informa pe cititori: este oare cultura orzului atât de importantă încît să merite truda de o viață?

— Răspunsul este mai mult decît simplu. În ansamblul agriculturii noastre, orzul de toamnă ocupă — în raport cu suprafața cultivată — locul trei. După grîu și porumb. Edificator, nu? În acest an agricol, la cele 21 de milioane de tone cereale pe care agricultura le pune la dispoziția economiei țării, orzul de toamnă își aduce contribuția merituosă de peste două milioane de tone. Cultivarea în cantități mari a orzului de toamnă reprezintă un factor sine qua non pentru zootehnia modernă ca și pentru unele ramuri ale industriei alimentare, a berii de pîldă. Îmi dați voie deci să vă întorc întrebarea: merită?

— Merită! Fără echivoc. Despre însemnătatea orzului de toamnă m-ați convins. Vorbiți-mi despre aportul dumneavoastră la ameliorarea sus-numitei culturi. Și pentru început: care considerați a fi sursa dumneavoastră de satisfacție în acest domeniu?

— Miraj I.

— Vă referiți, desigur, la soiul obținut de dumneavoastră și colaboratorii pentru care vi s-a decernat, recent, valorosul premiu „Ion Ionescu de la Brad” al Academiei Republicii Socialiste România. Prin urmare, ce este Miraj I?

— Miraj I este un orz de toamnă aparți-

nind subspeciei, pe latinește botezate, conform uzanței, *Hordeum vulgare L.*, varietatea *pallidum Sèr* și care se constituie astăzi — la 16 ani de la începerea cercetărilor — ca o indiscutabilă revoluție a acestei culturi. Miraj dă răspunsuri mai mult decît satisfăcătoare căutărilor noastre îndelungate pentru realizarea unei plante de mare productivitate și stabilitate, adică avînd o rezistență mare la condiții nefavorabile de mediu, cu un cuvînt, o producție mare de furaje cu valoare nutritivă asemănătoare cu cea a porumbului — și chiar mai bogată în unele principii nutritive — la un preț de cost mult redus. Eficiența economică este și pentru cercetarea agricolă un criteriu primordial.

— Spuneați că cercetările au început cu 16 ani în urmă. Și cînd au apărut certitudinile?

— Miraj I este succesorul lui Intensiv I — și acesta tot o creație a colectivului nostru — așa încît pentru a releva meritele lui Miraj, voi folosi mereu comparația cu martorul Intensiv.

— Scuzați-mă că vă interrup. Cînd și de ce a apărut nevoia unui soi superior lui Intensiv?

— La vremea sa, crearea soiului Intensiv a marcat un progres important și sub aspect cantitativ — spor de producție la hectar — și sub raport calitativ — rezistență la ger. Dar în ultima vreme, în condițiile nou create agriculturii de progres tehnice, și în primul rînd de posibilitățile sporite de îngrășăminte chimice și irigații, au scos în evidență necesitatea de a folosi din plin aceste condiții favorabile prin ameliorarea soiului Intensiv, rămas în urmă, prin crearea unui soi nou cu un potențial mare de producție și un grad înalt de rezistență la cădere și boli. Așa l-am gîndit, așa l-am realizat pe Miraj I.

— Acum e ușor de spus „l-am realizat...” Spuneți-ne, de aceea, toamă ce viața să spuneți atunci cînd v-am întrebat.

— Așadar, studiul de laborator pentru crearea noului soi — cercetări în fitotron, seră cu climat divizat — a început în anul 1962. După 12 ani, în 1974 deci, cercetările se numeau certitudini. Noul soi de orz de toamnă revendica ieșirea din lotul experimental în largul ogoarelor. Mai întîi modest, pe 75 de hectare. În anul următor se cultivau cu Miraj I 14200 de hectare, adică de 190 de ori mai mult, în anul 1976 se cultivau 100000 de hectare, iar în 1978 s-a ajuns la 93% din

totalul ocupat de cultura orzului de toamnă, previziunea pentru anul viitor fiind de 800000 de hectare.

— Este o cifră limită?

— Sper că nu. Dar asta nu mai ține de însușirile soiului nostru ci de planurile în ansamblu ale economiei agrare. Pentru noi este însă importantă victoria totală a lui Miraj I față de martorul Intensiv I. Calculată pe ultimii cinci ani, capacitatea medie de producție a lui Miraj este superioară cu 22% față de martor. Pe unele suprafețe mari — la Girbovi, în Ilfov, bunăoară — s-au obținut producții record de 11345 kg la hectar. Noul soi se cultivă în prezent în toate zonele țării și — practic — nu există județ fără această cultură. Miraj ajunge la faza de recoltare cu 10—12 zile mai devreme decît vechiul soi.

— Cît de importantă este această caracteristică?

— Este cît se poate de importantă. În primul rînd pentru că recoltarea timpurie — în sudul țării încă din cea de a doua decadă a lunii iunie — asigură furaje proaspete într-o perioadă oarecum critică pentru rezervele de nutrețuri. În al doilea rînd, recoltarea timpurie oferă suprafețe mari degajate, proprii altor culturi.

— Aceasta ar fi deci însușirea cea mai profitabilă oferită de Miraj?

— Nu, n-am spus așa ceva. Această însușire vine doar să întregască tabloul admirabilelor calități ale Mirajului și care înseamnă, mai pe scurt, rezistența la cădere și posibilitatea unei recoltări total mecanizate, rezistența la boli, rezistența la condițiile nefavorabile de mediu — ger, arșiță, secetă. Miraj oferă în permanență imaginea optimistă a unei mari stabilități a producției, la un preț de cost redus.

— Revenind la istoria Mirajului, cum vi se pare, acum, privind în urmă, intervalul de 16 ani cîți s-au scurs de la primele experimente și pînă azi? E mult 16 ani, e puțin?

— Poate că n-o să credeți. Dar eu, unul, sint uimit de repeziciunea cu care s-a impus Mirajul. La urma urmei, ce înseamnă 16 ani în agricultură, în cercetarea agricolă mai ales. Unde tot ce se întâmplă se măsoară nu în zile, nu în săptămîni, ci în luni, sezoane, ani?

— Și o ultimă întrebare: se numește Miraj I fiindcă este de așteptat și un Miraj II?

— Tot ce vă pot spune în legătură cu această ultimă întrebare este că cercetările noastre în materie de ameliorare a orzului de toamnă sint departe de a fi încheiate.

E. DASCALU

Noi recunoașteri internaționale ale valorii școlii românești de chirurgie digestivă

Zilele trecute s-a reîntors la București, după o mai lungă absență, profesorul Jan Gavriliiu, șeful Clinicii de chirurgie de la Spitalul „Carol Davila”, care a participat, între 3 și 16 septembrie, la două manifestări medicale de anvergură, în Brazilia și Argentina.

Astfel, în prima perioadă a șederii sale pe continentul sud-american, specialistul român, nume de referință în chirurgie esofagului, autor al unor tehnici operatorii originale, recunoscute pentru eficacitatea lor de întreaga lume medicală, a luat parte la cel de al 5-lea Congres mondial al Colegiului internațional de chirurgie digestivă, desfășurat la Sao Paulo. În cadrul reuniunii, profesorul Gavriliiu a ținut o comunicare și a proiectat asistenței un film științific despre metoda sa operatorie de înlocuire a esofagului, „metoda Gavriliiu”, după cum se află ea citată în toate marile tratate de chirurgie, inclusiv în „The Craft of Surgery”, fiind totodată ales președinte („chairman”) al uneia din sesiunile congresului. Dincolo de intervențiile sale, puncte de vedere ale unei autorități unanim apreciate, Dan Gavriliiu a avut surpriza să asiste la Sao Paulo la conferința unui confrate argentinian, profesorul Carlos Repeto din La Plata, încheiată pe baza a 100 de cazuri de esofagoplastie, operate după „metoda Gavriliiu”, conferință care s-a bucurat de o deosebită atenție din partea participanților, ea reprezentînd, implicit, și o nouă recunoaștere internațională a valorii de vîrf a școlii românești de chirurgie digestivă de la Spitalul „Carol Davila” din București. Trebuie menționat că profesorul Repeto a urmat, în 1974, un curs de specializare de citeva luni în Capitala României, asistînd la operațiile lui Dan Gavriliiu, operații pe care, odată revenit în Argentina, le-a efectuat după metoda originală românească, obținînd rezultate terapeutice remarcabile.

Între 10 și 16 septembrie, chirurgical bucureștean s-a numărat printre participanții simpozionului internațional organizat în Argentina, la Bahia Blanca, nu departe de Buenos Aires, de Universitatea națională argentiniană și de municipalitatea orașului respectiv, care a sărbătorit în această toamnă 150 de ani de la întemeiere, ocazie cu care l-a declarat pe medicul român oaspete de onoare („huésped de honor”). La Bahia Blanca, profesorul Gavriliiu a ținut citeva comunicări, a participat la o masă rotundă pe tema „Diagnostic și tratament în patologia esofagiană”, a împărtășit din experiența sa, una dintre cele mai ample din literatura de specialitate, impresionantă prin abundența cazuisticii și, mai ales, prin scăderea vertiginosă a accidentelor, mortalitatea cancerelor esofagiene operate după „metoda Gavriliiu” fiind cea mai redusă din lume, nedepășind procentul de 6 la sută. Despre masa rotundă a experților internaționali a referit, pe larg, ziarul „La Nueva Provincia” din 12 septembrie, ziar care a acordat un spațiu extins prezenței în Argentina a medicului român, socotit drept pionier al esofagoplastiei, drept deschizător de drumuri. Două dintre intervențiile chirurgicale efectuate de profesorul român la Bahia, un cancer gastric și o acalazie a cardiei, au fost filmate și prezentate simpozionului ca documente de lucru și subiect de dezbateri, ele intrînd adeviziunea tuturor specialiștilor prezenți, unanimi în a aprecia școala românească între cele mai avansate pe plan mondial, ca o consecință firească a tradiției ei, a condițiilor materiale în care își desfășoară activitatea, a profesionalismului și seriozității sale. S-a înaintat propunerea ca și mai mulți medici argentinieni să vină, în viitorul apropiat, la București, spre a studia la fața locului avantajele terapeutice ale „metodei Gavriliiu”.

S-a reînnoit invitația ca Dan Gavriliiu să participe, în primăvara lui 1979, la reluarea cursurilor magistrale ale Facultății de medicină din Paris, în calitate de oaspete al secției europene a Colegiului internațional al chirurgilor, după cum, în luna septembrie, profesorul bucureștean va asista, ca vicepreședinte, la Congresul mondial al Societății internaționale de chirurgie de la San Francisco.

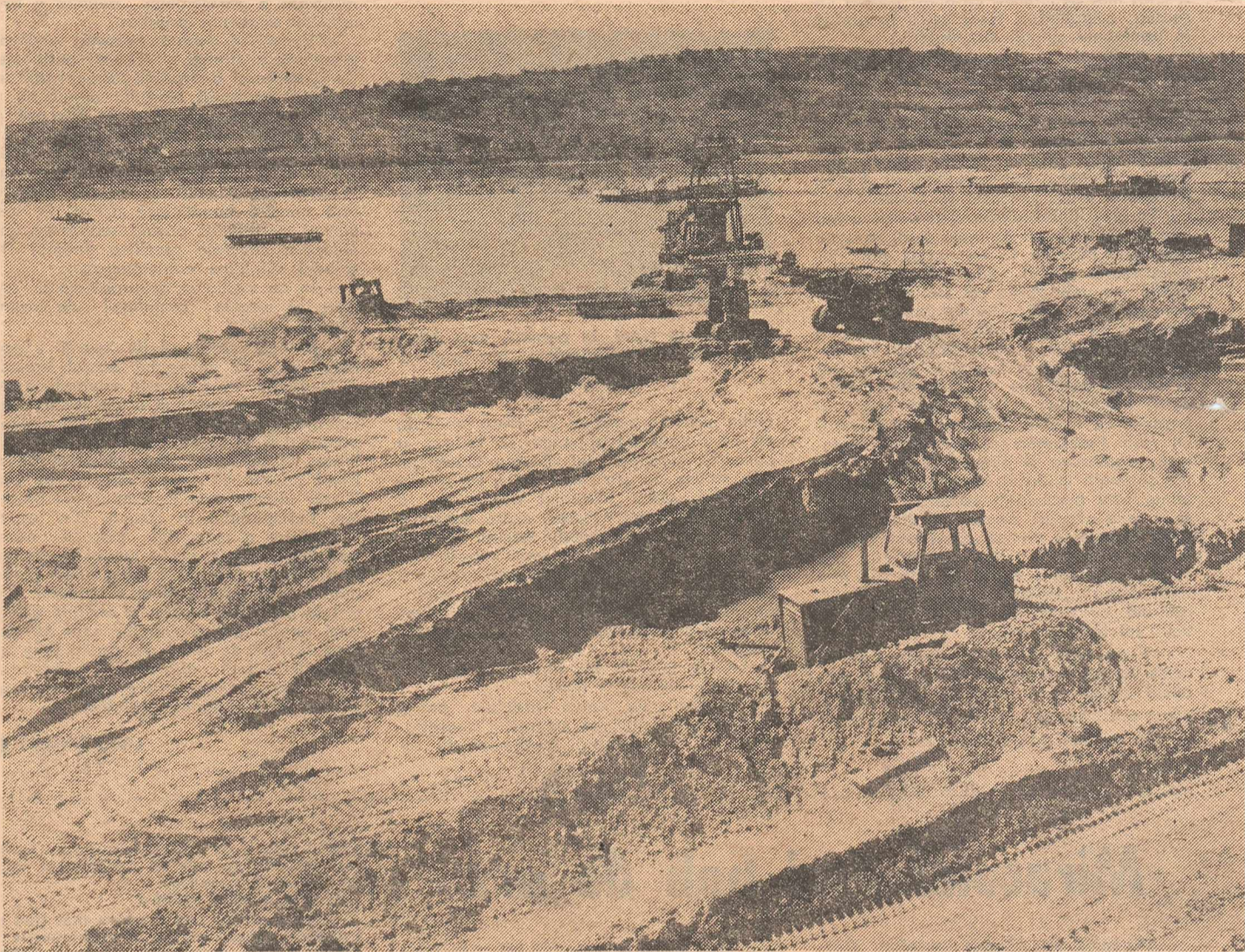
OVIDIU NEGOIȚĂ

Zile fără nopți în bătălia cu apele Dunării:

PORȚILE DE FIER II

Pe Șantierul Sistemului hidro-energetic și de navigație Porțile de Fier II — șantier al colaborării româno-iugoslave, inaugurat în decembrie anul trecut, în prezența tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito — s-a petrecut, recent, un eveniment pe care cronică marii construcții, atât de meticuloasă, de atentă, de exigentă cu întâmplările ce-i colorează filele, l-a notat între începuturile de rînd, între majusculele arhitectonice ale cărții sale. S-a realizat, în aceste zile, așa-numitul „dig amonte” al incintei pe vatra căreia, smulsă apelor, se vor construi cele două centrale ale sistemului (cu o putere instalată finală de 432 MW) și unul din cele două baraje care, aici, la 80 de kilometri de Porțile de Fier I, vor stăvili, din nou, apele marelui fluviu al continentului. Adică o limbă gigantică de pământ, consolidat cu beton și cuburi de piatră, pornită dintr-o extremitate a insulei-șantier (șantierul fiind pe o insulă, pe insula Ostrovul Mare), a pătruns în albia Dunării, deviind apele, cu vapoare cu tot, spre țărmul drept, printr-o „breșă” (cum îi zic specialiștii) săpată în fluviu pe o distanță de 425 de metri. Urmează să înceapă, în aceste zile, construcția „digului aval”, astfel ca, pînă la 31 octombrie, să se săvîrșească „închiderea Dunării, faza I”, adică incinta, golită de ape, să se transforme într-un uriaș batardou, o redută fortificată din zid metalic, închis etanș, sub scutul căruia să se înalțe centralele și barajul.

Ca să ajungem pe șantier, am trecut, într-una din aceste dimineți ploioase de toamnă, peste un fluviu, adică peste un braț al lui, brațul Gogosu, larg și tulbure ca un estuar marin. Am trecut pe un pod de pontoane, am traversat apoi insula, pînă la dig. Am apucat cu mașina pe dig, trăind o stranie senzație de siguranță și nesiguranță. Apele Dunării, pe lângă care calcă roata mașinii, sînt tulburi dar calme, calme ca și cerul, placide ca aele unui imens lac. Digul pe care ne aflăm — era, pînă mai ieri, cu mult mai sus, deasupra apelor care, o dată cu ploile toamnei, au început să crească. Acum apele se află la buza digului, ca și cum insula, cu dig cu tot, s-ar fi scufundat într-o singură noapte sau așteaptă să se scufunde din clipă în clipă. Apele, evident, vor mai crește, de fapt apele cele mari vor veni abia de acum încolo, drept pentru care se lucrează febril la suprînălțarea construcției. Pe lângă noi trec camioane „Belaz” și „Roman”, virfuite cu piatră și cu

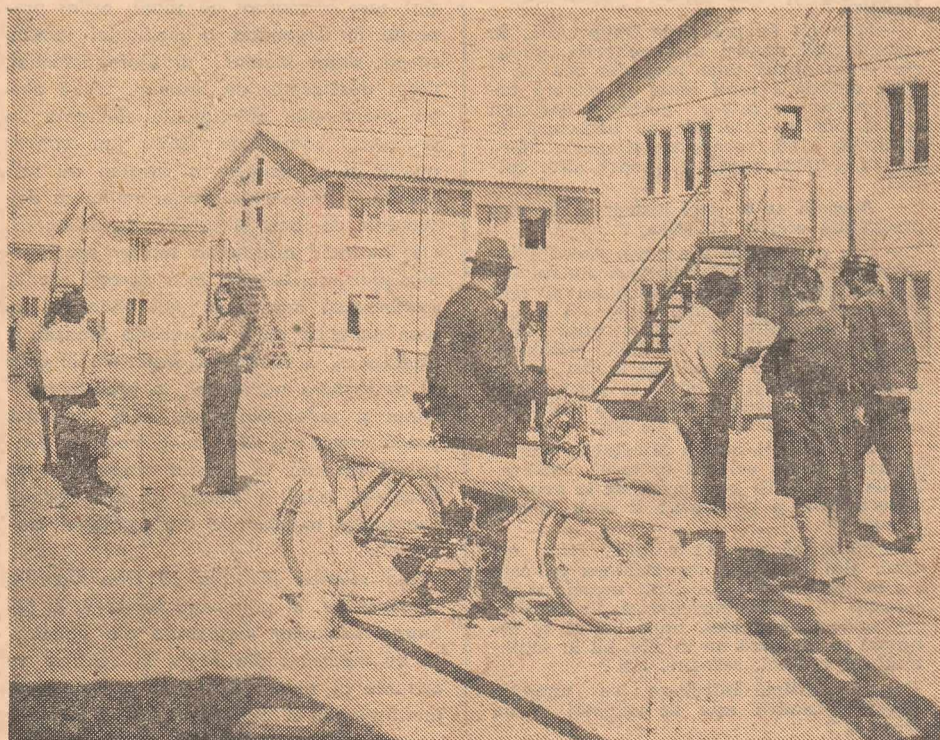
Ritm de lucru normal, adică intens, adică eroic...

pământ. Piatra e adusă de la Gura Văii, de la 80 de kilometri, cu camioanele sau cu „gabarele”. „Gabarele” sînt niște nave greoaie, grele, cu boturi căscate larg, îngăduind deșertarea rapidă a încărcăturii din pintece, un fel de mopși sau de buldogi ai apelor, la care se inhamă, ca să-i tragă, remorhere. Vine piatră și de pe

malul iugoslav, în camioane ce traversează Dunărea pe mari platforme plutitoare de 1 000 de tone. „Suprînălțarea” se face în șiruri succesive de trepte, ca treptele de lut nears ale unui ziggurat chaldeean sau babilonian. Dacă s-ar putea refula Dunărea, cu ajutorul, să zicem, al unor pompe de o capacitate fantastică, dacă s-ar putea seca apa tulbure pînă la bazamentul albiei, s-ar obține, probabil, chiar forma unui ziggurat chaldeean, acel turn, piramidă sau templu cu care s-au mîndrit popoarele mesopotamice în urmă cu cinci mii de ani. Un Babilon sau un Ninive aruncat în albia Dunării. Nu e nici o exagerare. Poate, totuși, un rețuș ar fi necesar: faptul că operația edilă s-a efectuat nu în secole, ci în sezoane, la o suprafață de ziggurate ce stă în cumpănă cu cea a monumentului antic, dacă socotim dimensiunea subacvatică a construcției. Și încă un rețuș: lucrarea nu răspunde unui rost estetic sau ritual, ea nu e menită să-nfrunte timpul, ea e menită doar să aperse viitoarea construcție a centralelor și barajului. Ea, deci, cînd centralele și barajul vor fi gata, nu va mai fi, va dispărea, va fi ștersă din peisaj, ca un lucru ce nu va mai servi la nimic, ca întăriturile unui fost cîmp de bătaie.

construcției, încordată. În primăveră, în epoca apelor mari, pe traseul actual construcției a digului au fost lansate în valuri fascine, adică uriașe saltele din pământ verde de sălcii, hăcuit cu toporul din insulă, apoi împletit în cununi pe platformele plutitoare și, odată lansat, arcorat zdravăn de fundul Dunării. Peste fascine s-a deșertat piatră brută, blocuri mari de beton, pământ și balast. O metodologie tehnică inedită, o premieră pentru șantierele hidrotehnice, pusă în operă de constructorii, de marinarii, de scafandri. Apele mari, pleile și furtunile de nisip (Ostrovul Mare fiind o insulă de nisip, cu colb fin, expusă vîntului care aleargă pe-aici cu viteze amețitoare, răscolind țărîntul, ridicînd colbul în valuri pînă la ce au complicat nu doar o singură dată lupta, obligîndu-i pe oameni, pe luptători să se regrupeze din mers, să-și reorganizeze asalturile, ca și retragerile, prin corăbii fulgerătoare, purtate cu armă modernă a tehnicii, dar și cu încordare întregii ființe.

Acum, digul primește o nouă infuzie de putere. Se bat, de-a lungul lui, pe planșele batardoului, acele scînduri metalice care, întreșute strîns, într-o structură de monolit, vor fi scutul ocrotitor al incintei. O astfel de scîndură cîntărește o tonă și jumătate și e lungă de 18-20 metri. Vor fi cîteva mii, de-a lungul digului. Macarale prevăzute cu vibrosone le bat, înfigîndu-le în dig, adică înfigînd din cei 18-20 metri cîte 12-13, uneori cîte 13-14, pînă cînd rădăcina sau capătul subteran al palanșei atîng stratul străfund de marnă. Nu se știe exact cînd îl ating, relieful din dedesurături al mării e ondulat, derutar capricios, imprevizibil, unele scînduri metalice îl ating mai repede, altele mai tîrziu. Deci întîlnirea cu marna nu se prevede, ci, ni se spune, „se simte”, simte macaragiul, după anume semn

Colonia muncitorească, ridicată pe insulă, este un veritabil microoraș, cu frumoase cabane-vile

Macaragiul Marin Danciu, șeful uneia dintre formațiile care bat palplanșele, are știința acestor „semne” din tinerețe, de când avea vreo 25 de ani. Acum are aproape 50. Mehedintean de baștină, a lucrat la Hunedoara, la Rovinari, la construcția sistemului energetic Cerna - Motru - Tismana, a făcut, de fapt, turul țării din șantier în șantier. Are în echipă doar oameni tineri, îl are pe electricianul Mihai Dumitrescu (tinăr, dar cu școala Porților de Fier nr. 1), pe mecanicul Lică Marin (absolvent al aceleiași școli), pe mecanicul Mihai Caramatescu, calificat aici, de baștină „insular”, locuitor al satului Ostrovul Mare, aflat undeva, spre extremitatea insulei.

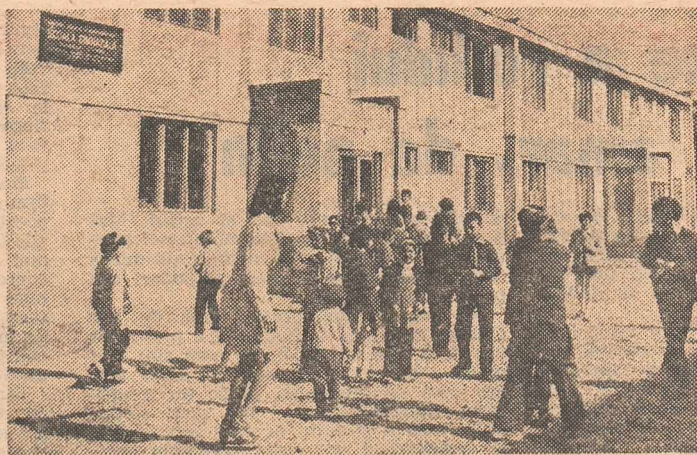
— Ce noutăți, azi?
Danciu se gîndește. Ridică din umeri:
— Nimic deosebit. Ritm de lucru normal.
— Cel mai greu moment de cînd ați venit pe insulă?

Se gîndește iar, nu se decide pe care să-l aleagă. În fine, se hotărăște pentru zilele iernii, cînd mercurul din termometre a plonjat la minus 22 de grade, cînd motorina îngheța, cînd utilajele nu mai puteau lucra, cînd timpul pierdut trebuia recuperat prin ore peste program, prin eforturi în plus. Cum au acționat?... Se vede, digul și oamenii au înaintat, au înaintat conform planurilor, ritmul de lucru e normal.

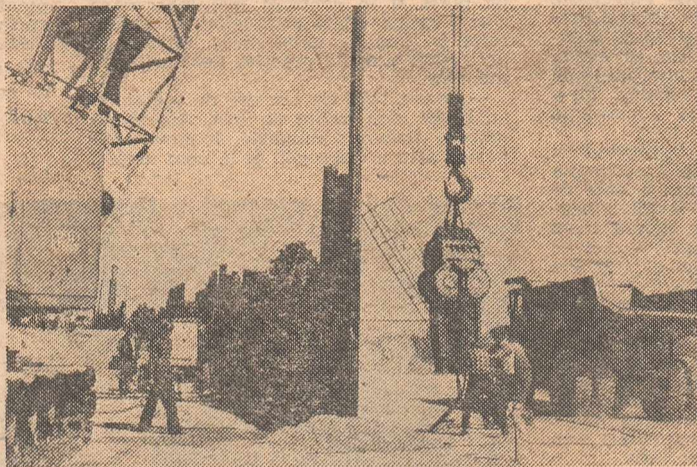
Ritm de lucru normal, adică intens, adică eroic. Pe fundalul efortului zilnic, pe fundalul acestei mașinării a efortului în care mușchii oamenilor și musculatura digului — ca și a altor edificii ale șantierului — au fost supuse, mereu, tensiunii extreme, adică presiunii valurilor, adică gerurilor năpraznice. Adică furtunilor de nisip, mai recent torentelor de coniculi ale verii, se înscrie, la ceasul de față, o cifră: peste 1.200.000 de metri cubi de pămînt excavat, desfăcînd, pentru prima oară, coerența de eră a rocilor insulei, supunînd-o unui nou echilibru, decis de om. Cifra ne-o oferă ing. Pavel Miszaros, directorul Grupului de șantiere, care, ca vechi constructor, cu experiența mai multor ani petrecuți la „Porțile unu”, răspunde rugămîntii noastre de a evoca „cele mai grele momente”, cele mai patetice clipe din noua bătălie a Dunării, cu o ușoară incrunțătură a frunții, urmată de un suris. O bătălie compusă din clipe patetice, din momente fierbinți, nu-i, zice el, o fericire, nicidecum un lucru de laudă. În calitate de comandant, preferă una organizată, „rece”, bine pusă la punct, cu lecția de tactică în mînă, adică o bătălie desfășurată, vorba lui Danciu, „în ritm normal”. E ceea ce s-a încercat, de la început, pe șantier. E ceea ce, de fapt, s-a și reușit, fiindcă, dincolo de necazurile cu gerurile, cu praful sau cu canicula, narațiunea propriu-zisă a bătăliei, în marile ei capitole, s-a desfășurat, punct cu punct, conform planurilor, conform graficelor de execuție, conform angajamentelor de întrecere. Aproape de întrecere, adaugă inginerul-director, să-i notăm, lingă cifra pămîntului excavat, și pe cei care au comis-o, pe cîțiva dintre autorii ei. Notăm, deci, niște nume, nume de ingineri (Mihai Cojocaru, șeful șantierului I centrale, Valeriu Păduraru, șeful șantierului baraj-ecluză), nume de maistri (Vasile Blănaru, Ion Nutu), nume de șefi de secții (precum Alexandru Tomici, conducătorul secției auto), nume de vechi constructori, oameni cu școala „Porților unu” (precum dulgherul șef de echipă Nicolae Ciortan, Marin Stanciu, Ion Ember), nume de ași ai volanului (precum șoferii de „Belaz”-uri Constantin Vijulie, Nicolae Văduva, Constantin Istodorescu, Gheorghe Guran, trecuți prin aceeași școală), nume de buldozeristi (precum Ion Trușcă sau Spiridon Nicolae). Aceștia toți, cu camioanele, cu cofrajele, cu buldozerele, cu macaralele, cu excavatoarele lor, au adus aici, pe Ostrovul Mare, acel spirit eroic, muncitoresc, al întrecerii, acea pasiune a muncii și a creației pe care, în două cuvinte, le-au denumit „ritm normal”.

Cine sînt ei, acești constructori? Am trăit alarma, vîndu-i pentru un supliment de date, pe lingă cele oferite de inginerul-director; că nu-i voi mai găsi după legiuitele ore de lucru și după legiuita pauză de masă, vrînd cu orice chip să le respect odihna prea necesară, prea meritată.

— Unde vă găsiți după lucru?
— La lucru!
Nimic de mirare în răspunsul pe care, de sus, din cabina mașinii sale, mi l-a

Copiii frecventează, începînd din toamna aceasta o școală gimnazială pe Ostrovul Mare

Desfășurare de forțe tehnice în încăleștarea cu Dunărea, dar mai cu seamă de inteligență și pricepere de constructori

aruncat șoferul Gheorghe Guran. „Lucrul” lui și al celor ca el e creația, iar creația nu cunoaște rigurile orarului curent.

Și mai este încă ceva: creația, pe acest șantier, se desfășoară în condiții aparte. Oamenii, mai mult decît la vechile Porți, sînt niște însingurați, niște izolați, cel mai apropiat oraș (care-i Drobeta Tr. Severin) fiind la 80 de kilometri, cea mai apropiată cale ferată fiind tot acolo. Creația, în aceste condiții, o prezidează, parcă mai fierbînt decît oriunde, camaraderia, cooperarea, solidaritatea deplină, răspunderea fiecăruia pentru destinul și reușita tu-

tor, răspundere care apropie și suprapune șantierul cu un cîmp de bătaie sau cu o expediție polară. Cînd un „Belaz” încărcat (adică greu de 47 de tone!) se înglobează în solul moale, în nisipul pe care ploaia îl face o lipicioasă clisă, totdeauna se va găsi un buldozerist care să-l smulgă, să-l tragă afară, rupîndu-și din timpul său, recuperînd acest timp prin niște ceasuri muncite în plus. Fără a greși, putem spune că am revenit din Ostrovul Mare cu un model de etică și de climat al muncii cum nu întotdeauna ne-a fost dat să vedem.

Acum apele se află la buza digului pe care oamenii pășesc spre inima Dunării. Fotografia de ION PREDOȘANU

Ține minte

Ține minte,
de întilnești un om cu soare în pupile,
un om cu fruntea bandajată de vînturi
și cu ploi în zîmbet,
ține minte,
ridică-ți pălăria și sărută-i mîna

A-ncolțit din inima țării,
cu pașii bătătoarești cîmpia
și-i ia piinea rubinie,
în țărîna-și plantează inima
și sufletul deopotrivă
și se întoarce seara în sat
întinerit cu o treabă temeinic făcută,
mai mulțumit cu un zîmbet solar,
ține, deci, minte —
sărută-i dreapta

Ai dreptate,
mîna lui
miroase a oaie, porc și vacă,
miroase a lînă, porumb și fin,
răspicat îi zice nedreptății pe nume
și-i adesea tăcut la bucurie

Dar țăranul a fost și rămîne
prospețimea din piine,
unica-i măsură de apreciere este fapta —
sărută-i dreapta!

IVO MUNCIAN

In românește de Ivan Muntean

Acești „izolați” de pe Ostrovul Mare nu sînt, totuși, chiar niște „izolați”, niște frustrați de inlesnirile vieții, ale civilizației. Colonia muncitorească ridicată pe insulă este un veritabil microoraș, cu frumoase cabane-vile, înzestrate cu tot ce le trebuie. Constructorii și familiile lor au la dispoziție o cantină (în curînd se va mai construi încă una, cu 200 de locuri, care, după închiderea șantierului, se va transforma în restaurantul unui modern motel), o bibliotecă, un club, în sala cantinei se proiectează filme de patru-cinci ori pe săptămînă, copiii frecventează, începînd din toamna aceasta, o școală gimnazială (cu clasele I-VII), soțiile își fac cumpărăturile la aprozar, la alimentară, la centrul de piine, la magazinul industrial-textil. După școală, cu năvala de iezi zburdalnici a zecilor de copii, cînd sună clopotul, locul cel mai animat al coloniei e sediul poștei. Vin și pleacă de-aici, mereu, scrisori, telegrame, mesaje. Constructorii ai „Porților unu”, constructorii de pe șantierele hidrocentralelor de la Cerna - Motru - Tismana, Somes sau Sebes, le scriu celor de-aici, cu care vor să se regăsească, cei de-aici, la rîndu-le, îi cheamă. Scrisori, telegrame, telefoane, apeluri pe echine și nume, chemări, semnale, un veritabil frison, ca toamna în deltă, cînd păsările din fruntea cirurilor de migrație le strigă pe celelalte să le urmeze. Constructorii își dau unul altuia încredere absolută, lucrează cu anume oameni, cu anume șefi, în anumite condiții care, dacă sînt respectate, munca poate începe în orice condiții.

Cînd părăsim Ostrovul Mare, spre ceasul amurgului, a început să plouă. O ploaie măruntă, cernută invizibil, apoi mereu mai deasă. Sub cernerea fină, care întuneacă cerul, vedem oamenii care lucrează pe dig. E o proiecție inversă de umbre, ce se amestecă, pe același ecran interior, cu primele umbre, văzute încă din zori, sub lumina incertă, abia desprinsă de întuneric. Parcă timpul, în tot acest timp, a stat pe loc.

Dar se aud, că bătăile unui metronom, loviturile infundate, arele, ale vibrosonetei lui Danciu, care bate palplanșele batar-doului. Lovituri ritmice, sacadate, egale, nenăștoare la timp, la ploaie, la scăderea luminii, lovituri care, de fapt, mai mult decît ploaia, decît schimbarea luminii, fabrică timp, decid timp.

Într-un ritm înalt, dar egal, marcînd o bătălie organizată, bine pusă la punct.

În ritmul înăuntrul căruia se află cheia succeselor durabile.

ILIE PURCARU

Prin boarea dulce a rodului se strecoară și un iz amar, de pelin

După un rod bun, așa cum scrie Miron Costin, demonstrând sorgința latină a obiceiului, se cade: „Cătră acestea adăugim rindul aice obiceiurile meselor și ospetelor, carii să vadă că-s vechi ținute aice într-aceste țări și le iese de la vechii romani, precum a închina pâhar pentru sănătățile prietinelor...”

De aceeași sorginte poate, dacă nu cumva mai veche, elină, cu puțin înainte de realizarea marelui stat dac, răstălmăcirea acestor frumoase versuri din repertoriul de iarnă al dobrogenilor: „Ionel voinicel, / La curte slujește, / Slujește, slujește, / La domnul Constantin, / Cu calul de friu, / Cu ploscuța-n briu, / Cu clondiru-n stînga, / Cu paharu-n dreapta, / Sus clondir ridică, / Paharul să-și umple, / La domnul că-l întinse, / De greu ce ofta / Paharul vărsa, / Pe poală de domn, / La trușor de om.” Dar tot prin ținutul Isacei, Saricai și Niculițelului mai e un cîntec: „Bată-l focul și amarul, / Pe cel ce-a făcut paharul, / Strimt la fund / Și lat la gură, / Tocmai făcut pe măsură.” E cîntecul celor ce nu știu a lucra via, podgoreni cu vorba. Pentru că podgoreni adevărați, oameni chibzuiți, mereu preocupăți, cu nelipsitul smoc de păr lipit de fruntea umedă, tocmeau paparude și le ascultau, infrigurați, zisa (De unde, poate, și cuvîntul păpărugă, substituit, aici, al paparudei): „Teși cu ulciorul / De ne udă piciorul; / Teși cu cofița, / De ne udă vița; / Teși cu paharul, / De ne udă darul.”

La Niculițel, darul sint munții aceia vechi, tocți, albi sau verzui, acoperiți cu o mantie subțire de pământ, negru în nopțile fără lună, cenușiu, ziua în amiaza mare. Vița, la Niculițel, e piciorul sub talpa căruia urcă drumul greu și aspru al belșugului. Pe marginea lui mai cresc griul, lucerna, trifoiul, porumbul. Nu poate fi vinul bun dacă n-a ieșit și piine din belșug. Și invers, mai ales aici, la Niculițel, unde nici cîntecele și nici vorbele despre vin și viță nu întrec numărul orelor de muncă adunate într-un an de zile. Podgoreni sint oameni chibzuiți, aproape zgîrciți, vin la vie cu atîta brînză, piine și roșii cit să indetuleze un om, un singur om. Beau vin mai mult decît orașenii, dar n-ai să vezi niciodată podgorean ținîndu-se de gard pe drumul spre casă.

Acum, cînd stau de vorbă cu Ion Smolei, primarul comunei, mustul curge din teascuri, s-a terminat ultima coasă la lucernă, a început culesul porumbului, iar de la școală pleacă spre cîmp echipe de elevi împărțiți pe ferme și brigăzi.

— Ne-au venit și vreo două mii de

zilieri din Botoșani, Iași și Vaslui. Avem și noi vreo două mii. Iar laășia patru mii mai adăugați și pe cei trei sute de studenți din București, băieți unu și unu. Vom termina campania la timp, n-am nici o îndoială.

Plouă, iar lingă ușa blocului unde locuiește primarul apa bate, neoprită, în burlane. Sacii de la azotat și de amoniu țin loc de pelerine. Acolo unde nu clefăie încă noroiul via se poate culege. Sub șopron, Cristea Roznoveanu opărește cu frunză de nuc butoaiele. La I.A.S., sus în deal, constructorii nu se sinchiesc de ploaie. Complexul de vinificație trebuie terminat.

— Construcția asta m-a îmbătrînit cu trei ani, face inginerul Vasile Vihocencu. Au venit niște betonisti, au turnat anapoda pereții bazinelor, uități-vă cu atenție ca să vă convingeți, așa, și acum, după ce am dat tencuiala jos, încercăm să reparăm ce mai e de reparat. Mi-e că ne prinde vinul nou și construcția este neterminată.

La atelierul mecanic al Întreprinderii agricole de stat oamenii maistrului Gheorghe Neagu au terminat o linie de montaj pentru tractoarele V-400. „Începînd din '79, aici se vor repara toate tractoarele viticole din județ — mi se spune. Avem niște mecanici că i-ar lua și miine șantierul naval din Tulcea.”

Asta o spune meșterul cu voce tare, să fie auzit. Apoi, aproape în șoaptă:

— Am și eu pe lingă casă vo trei-patru sfiori de viță, de, cit să umplu un butoi pentru sărbători. Cînd o s-o culeg, nu știu, că numa după teleturnalul de noapte ajung acasă. Am să trag miine două becuri în vie și am s-o culeg, asta e cam tot ce-aș mai putea face.

Sacii de cinepă s-au terminat la magazin. Cine n-are teasc, calcă strugurii în saci de pinză.

— Cu toate ploile din ultima vreme avem mai mult vin decît apă, zice, cu vocea coborîtă și fața nicidecum veselă, primarul Ion Smolei. Ni s-au promis cîndva cinci foraje pentru apă curentă, pentru 600 de consumatori. Avem acum în comună 1200 de consumatori la trei foraje săpate. Trei, vorba vine. Întrebați-l pe președintele ceapeului de ce opreste cea de-a treia pompă. Vă va răspunde că n-are piese de schimb. Aș! Încearcă să facă economii de energie. Păi, oprind apa, ne putem lăuda că am economisit energie?

Arheologii susțin că anticul Noviodunum, Isaceea de azi, se alimenta cu apă potabilă de sub Piatra Roșie, o stîncă din roci sedimentare din apropierea Niculițelului. Fragmente din conductele

de altădată se mai vad și astăzi. Mai greu sint de găsit însă urmele unei preocupări de ultimă oră pentru mulțumirea celor o mie două sute de gospodari din perimetrul comunei.

Nu este o comparație trasă de pînă cînd se spune că la Niculițel e mai mult vin decît apă potabilă, așa cum sint mai mulți copii decît în urmă cu cinci ani, așa cum se pregătește și se tot pregătește inaugurarea unei noi școli comunale, încă o situație în care Ion Smolei își drămuiește cu multă zgîrcenie optimismul. Mai vesel nu e nici Gheorghe Plînge, vicepreședintele Consiliului popular comunal, după părerea căruia vinul de Niculițel ar ajunge mai repede pe piață și în cantități mai mari dacă s-ar termina odată complexul de vinificație și linia de imbuteliere, intrate de prea mult timp în practica decalării termenelor.

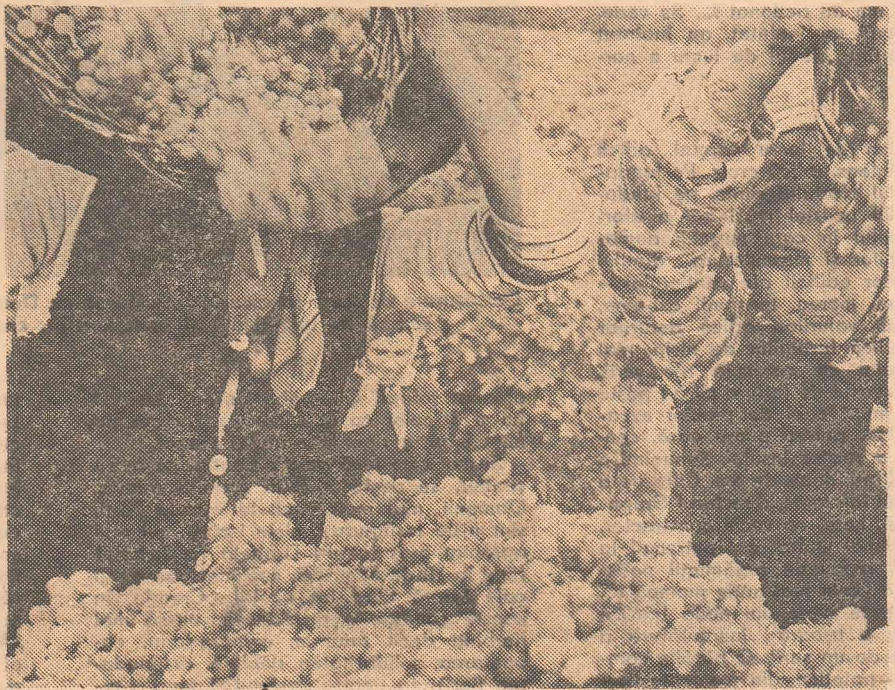
— Avem 1300 de hectare de vie și un an bogat cum puțin și au fost. Am putea umple frumos cămările toamnei d'n partea asta a Dobrogei. Și le vom umple,

sigur că le vom umple. Dar de ce cu nervi, cu muncă mai multă decît e nevoie și ridicări din umeri? Sania și-o faci vara, asta o știm cu toții, numai că la sania noastră, aproape terminată, fierarul a uitat să monteze șina. Cînd o veni vremea punem oamenii să o împingă de la spate?

Nu, tovarășul Plînge nu se plînge. Spune, reclamă adevărul. Iar în numele acestui adevăr cere luarea de măsuri adevărate: pornirea noilor investiții, mai multă apă potabilă, îmbunătățirea curselor de navetă pentru cei 210 alumiști care lucrează la Tulcea și care, fără voia lor, întîrzie uneori de la program, aducerea unui corp mai mare de constructori la Niculițel și multe, multe altele.

Dintotdeauna (oamenii din partea asta de nord a Dobrogei o știu), Niculițelul a fost un loc cu bărbați mai răi de gură, dar și muncitori cum rar poți întîlni, cu femei de scot griu, trifoi sau porumb dintr-un pămînt bun doar pentru pere pădureți și salcim. Și, pe urmă, dar nu spre sfîrșit, ville cu afuzahte, muscat, pinot gris, și pelinul ala de mai de țî se aprind ochii căutîndu-l prin magazine. Peste toate acestea, uneori, dar nu chiar atît de rar din păcate, apare și pelinul de toamnă. Apare în oameni și se scutură greu.

PAVEL PERFIL ■

Semnata de un grup de studenți de la arhitectură, o scrisoare adresată redacției semnalează câteva lucruri ciudate legate de ceea ce, la această facultate, este numit curent **treptizare**. Sint necesare citeva lămuriri în ce privește chiar această expresie. Diploma de arhitect se obține după șase ani de facultate. **Treapta** este între anii trei și patru. Absolvenții anului III nu beneficiază toți de locuri în anul următor, pe care se intră în ordinea mediilor. Cine nu intră, primește diploma de **conductor arhitect**. Cum institut de arhitecți — cu șase ani — există numai în București, dar primii trei ani, sau școală de conductori arhitecți există și în alte orașe, un anumit procent de absolvenți ai anului III de la Iași, Cluj-Napoca și Timișoara intră în anul IV la București. Cei care ne-au scris sint toți studenți în Capitală. Ei arată cum unii colegi ai lor, ajunși în anul trei mai ales, deci în fața treptării, disperați că în clasamentul pentru anul IV vor fi sub linia ce se trage după cei care continuă studiile, fac totul pentru a rămîne în competiție și a continua studiile. De pildă, nu se prezintă la unii sau mai multe examene și se lasă **singuri repetenți**. Au, în felul acesta, încă un an la dispoziție pentru a-și încerca forțele intelectuale și **norocul**. Nu înțiplător zic **norocul**, pentru că sint destui care mai mult pe asta se bazează. O arată și faptul că puțini, de fapt, au noroc. Cei mai mulți dintre acești „juccători” rămîn conductori arhitecți. Numai că jocul este pe banii statului. Iar statul cheltuieste anual cu un student circa 15 000 de lei. Lei buni. Care ar putea fi cheltuiți mai bine. Ar putea fi cheltuiți, de pildă, cu un student care nu se joacă în nici un fel, nici cu anii lui, nici cu banii publici. Alții își asigură repetarea anului obținînd aprobarea conducerii Institutului de arhitectură pentru prelungirea școlarității. Aceste prelungiri, prevăzute de regulament, e drept, se întemeiază pe acte medicale eliberate sau vizate de policlinica studentească. În baza unei asemenea aprobări, studentul nu este considerat repetent și are dreptul la echivalarea a patru examene luate cu note mai mari de șapte.

Simbătă, 16 septembrie a.c., decanul facultății, tovarășul Cornel Dumitrescu,

mă primește amabil. Este în bună dispoziție. Face chiar o glumă originală cînd îi prezint legitimația, observînd că nu e vizată pentru 1979. Este de părere că sint, omeneste, de înțeles încercările de orice fel ale studenților de a trece în anul IV. Dealtfel, s-a renunțat la treptizare. Doar două promoții mai sint afectate de acest sistem, spune interlocutorul. Despre aprobările date de biroul consiliului profesoral, despre actele pe care se bazează mă roagă să vorbim luni, pentru că secretara facultății, Sanda Coman, este învoită chiar de dumnealui și la ea se află toate documentele. Peste

aprobări de prelungire a școlarității sint date în perioada aprilie-septembrie a.c. În ceea ce se vrea procesul-verbal din 19 aprilie, la punctul 2 scrie: „Se aprobă repetarea anului medical studentului...” Cele 6 puncte înseamnă vreo 15 rînduri. Atît. Nici măcar un comunicat de presă al acelei ședințe nu putea fi mai scurt. Profesorul Laurentiu Stoiculescu, secretarul consiliului, spune despre acest soi ciudat de procese-verbale încheiate de dumnealui:

— Se face mai intii o stenogramă care apoi se bate la mașină.

— Textul dactilografiat reproduce

servat și noi. Boala adevărată este goana după șansa de a trece în anul patru. Sigur că nu e normal ca unul să-și eșaloneze efortul pe doi ani, iar ceilalți să muncească în ritm obișnuit. Dar, dacă aceste prelungiri sint protejate de unele reglementări și legi...

Din cele zise mai sus, un lucru este sigur: nimeni nu-i poate nega tovarășului rector priceperea de a pricepe reglementările și legile la care se referă.

Prin urmare, rectorul este, în esență, nemulțumit de exact aceleași lucruri pe care le reclamă și cei 48 de studenți care semnează scrisoarea către redacție. Dar, deși conducerea institutului asistă de ani de zile la aceste repetenții și aglomerări de prelungiri de școlaritate în anul trei — **avînd deseori destule suspiciuni asupra temeiniciei actelor medicale** — n-a întreprins niciodată nimic pentru verificarea riguroasă — cel puțin a unui certificat medical sau a unei singure scutiri. Nimeni nu s-a întreat niciodată ciți studenți „repetă” într-un an școlar, sau la cit se cîfrează suma din banii statului pe care aceștia își joacă norocul. Ca să aflăm ciți dintr-o promoție ajunsă în anul trei au repetat vreun an mi se spune că sint necesare citeva zile. „Secretara nu poate scoate datele astea ușor”.

De ce însă nimeni pînă acum, de ani de zile, n-a avut această curiozitate? Mi s-a vorbit de starea de spirit a studenților apăsăți de spaima treptării, dar și de firescul încercărilor lor mai mult sau mai puțin corecte de a-și mări șansele intrării în anul patru. Tovarășii din conducerea institutului vorbesc însă despre aceste lucruri de parcă ne-am afla la altă facultate, sau ca și cînd altcineva și nu chiar dinșii ar trebui să se preocupe de normalizarea situației.

— Ciți studenți și pe ce ai ajuns să repele un an? Ce urmărește? Cit de justificate sint actele medicale pe care le prezintă? Ciți bani publici se cheltuiesc sub girul aprobărilor date de rectorul care, iată, nu știe dacă este legal sută la sută ce face?

Toate aceste întrebări e normal să preocupe, **ÎN PRIMUL RîND**, conducerea Institutului de arhitectură. Drept care ne îngăduim s-o spunem foarte clar.

DORIN GHERGHINESCU ■

Anchetă socială Legalitatea nu se măsoară în procente

doză zile reluăm discuția împreună cu secretara. În actualul an trei au rămas din promoția precedentă 20 de studenți: 11 repetenți și 9 cu prelungiri de școlaritate. Aflu că singurul document privind aprobările în acest sens date de biroul consiliului este procesul-verbal întocmit în acele ocazii. Rog să mi se arate justificările medicale și aceste procese-verbale. Decanul se miră că nu mi-e destul ce-mi spune dumnealui: biroul a discutat și a aprobat. Apoi, brusc, cu gingașă politețe, sint rugat să-mi întăresc prestigiul și cu o delegație. „Știți, v-am văzut legitimația, dar ce vrei dumneavoastră e o treabă de control, sint acte pe care numai ministerul ni le mai cere...” Revenit cu delegația de rigoare văd, în fine, un dosar cu procese-verbale ale biroului consiliului. Văd acest dosar, atît cit se poate, pentru că secretara Sanda Coman nu-l lasă pur și simplu din mină. „Nu vi-i pot da: știți, aici sint și alte lucruri.” Ciudățenia cea mai mare este că dosarul nu cuprinde, în realitate, **nici un proces-verbal**. Pe niște simple dactilograme nesemnate de nimeni, sint doar nume-rotate chestiunile discutate. Cele nouă

exact stenograma?

— Da. Discuțiile trebuie să meargă totuși în unanimitate, așa că ce rost are ce-a spus unul, ce-a spus celălalt... Nu există alt text al proceselor-verbale din ședințele de birou.

Miercuri, 20 septembrie a.c. am ocazia să-l întîlnesc pe tovarășul Cezar Lăzărescu, rectorul Institutului de arhitectură „Ion Mincu”. Și dumnealui i se par de înțeles încercările, pe orice căi, ale tinerilor de a termina facultatea. Cit despre aprobările de prelungire a școlarității — aproape toate cererile aprobate poartă semnătura sa. Și iată ce ne spune: „Am impresia că nu toate sint reale sau foarte justificate. Nu pot să spun că am făcut un lucru sută la sută legal. Multe certificate medicale poate sint date de complezență. Eu n-am cum să aflu asta. Treptizarea a fost, într-un fel, bună, dar ea a transformat primii trei ani într-o goană după note mari. S-a ajuns ca cinci miimi dintr-un punct să hotărască soarta unui student. Preocupările lor sint poate, nu o dată, neprioritare. De ani de zile majoritatea celor care se lasă repetenți ori aduc certificate medicale sint din anul trei. Am ob-

Carpați 2000

E nevoie de ciobani și în secolul XX

Intr-o serie de articole apărute în revista noastră sub titlul generic „Carpați-2000” am redat opiniile unor agronomi, medici veterinari, economiști, profesori universitari și simpli oameni ai muntelui cu privire la căile de valorificare superioară a imenselor bogății pe care o reprezintă Carpații noștri. Una din problemele cheie: cum să se limiteze părăsirea gospodăriilor montane. Bătrînii devin tot mai bătrîni, ba chiar și mor, iar tinerii, atrași de confortul orașului, de certitudinile muncii în industrie și de posibilitățile de promovare pe care ea le oferă, tind să renunțe la creșterea animalelor, indeletnicirea părinților, bunicilor și străbunicilor. Desigur, această migrare lentă poate constitui un fenomen pozitiv în sine, dacă se va menține în limite rezonabile și nu va duce la depopularea muntelui.

Măsurile adoptate de Congresul țărânimii de anul trecut, ca și alte recente hotărîri pe linie de partid și de stat cu privire la zona montană necooperativizată au creat o situație nouă, deosebit de favorabilă. S-a conceput un cadru adecvat, s-au înființat organisme de lucru, s-au precizat direcții de dezvoltare. Fi-rește, date fiind amploarea și complexitatea problemelor, nu erau și nu sînt de așteptat rezolvări în bloc de la o zi la alta sau chiar de la un an la altul, urmînd ca și aici practica să decidă. În acest context larg, redăm opiniile unui secretar de consiliu popular din inima unei zone montane specifice, bogate în frumuseți, în realizări și în experiență: Vatra Dornei. Născut, crescut și trăit în munții Bucovinei, cu o activitate de mai mulți ani în consiliile populare, **Mihai Hunea** vorbește nu din carte, ci din cartea vieții. În plus, formația sa de jurist îi înlesnește o privire mai cuprinzătoare, problemele pe care le ridică avînd, după cum se va vedea, un caracter general, deși exemplele privesc Țara de Sus.

★

„Sistematizarea rurală reprezintă un uriaș pas înainte în viața țării. Satul se urbanizează!

Ce se va întîmpla însă cu gospodăriile montane, risipite ca urmare a condițiilor naturale? Rentabilitatea, eficiența lor economică constituie o realitate de netăgăduit, ele valorifică la stat importante cantități de lapte, carne, piei, lînă. Firește, și ele trebuie aduse în pas cu vremea, trebuie să li se ridice nivelul tehnic: „Miorița și modernitate”, cum spunea pregnant doctorul Radu Rey, autorul unui vast studiu, cu vederi interesante, originale, bine fundamentate despre „viitorologia Carpaților”. Acesta este dealtfel și sensul major al importanței hotărîrii luate la Congresul țărânimii din 1977, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, hotărîri care se înscriu într-o întreagă concepție adaptată complexului carpatic din țara noastră, expresie vie a transpunerii în viață a

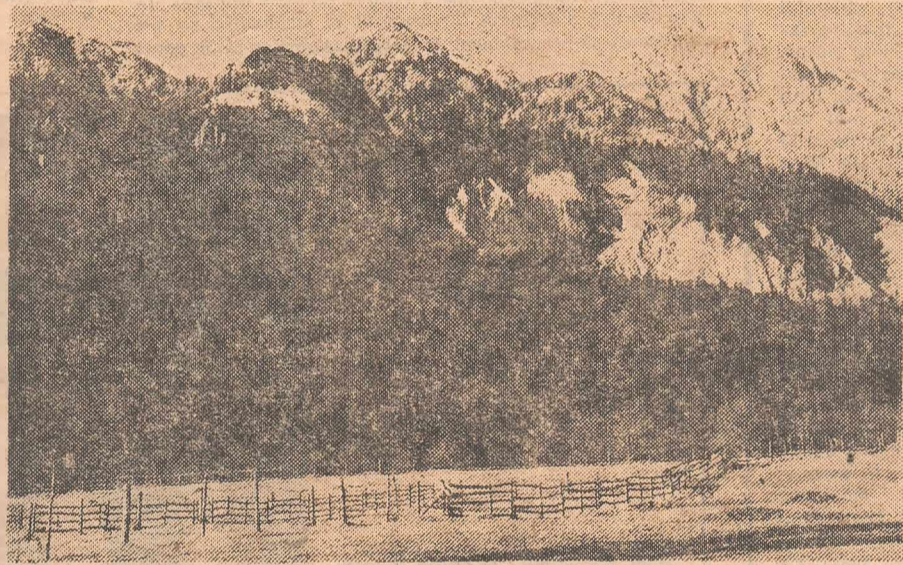
ideilor profunde ale secretarului general al partidului privind dezvoltarea multilaterală a societății socialiste. Or, măsurile adoptate atunci au pornit tocmai de la specificul zonei montane, de la faptul că nici o dezvoltare nu este posibilă în afara specificului. În acest spirit, cred că unele dispoziții, perfect legitime pe plan general, sînt susceptibile de îmbunătățiri pe plan local, în măsura în care vizează zona montană.

Problema nr. 1 este aceea a gospodăriilor din afara vetrei satului. Omul și-a ridicat casa acolo unde își are pămîntul, care nu poate fi altfel valorificat optim din cauza condițiilor naturale: pantă, acces dificil etc. El țirlește terenul, taie spin cu spin, buruiiană cu buruiiană, se îngrijește de cele câteva animale pe care le are, scoțînd o producție bogată „din piatră seacă”. Dacă îl muți jos în comună, pe 150 metri pătrați, s-a terminat cu gospodăria din munte. Nu e de conceput ca el să dea zilnic cite o fugă, ca să zic așa, 5 sau 10 km la dus și tot atîția la înapoiere, ca să îngrijească de vite. Deci, încetul cu încetul, pe măsură ce oamenii îmbătrînesc și mor, iar casele se deteriorează, fără a mai putea fi reparate, terenurile vor fi abandonate. Conform legii, ele vor fi preluate pentru exploatare și valorificare de o întreprindere agricolă de stat. Dar iată că în zona noastră — și nu e un caz izolat — cel mai apropiat I.A.S. profilat pe creșterea animalelor se află la... 90 km depărtare. Lesne de înțeles ce rezultate va da o asemenea telegricultură.

Dacă nu se vor lua măsuri speciale cu privire la sistematizarea în zona de munte, zeci de gospodării din satele Roșu și Argestu vor dispărea, iar Todireni vor fi dezafectați total. Cam la fel, probabil, se vor petrece lucrurile pe tot lanțul carpatic. Or, repet, este vorba de gospodării cu eficiență economică, pe care este greu dacă nu imposibil să le înlocuiești cu altceva. Ceea ce e perfect logic și just în Bărăgan, bunăoară, unde pămîntul cătunelor dezafectate poate fi pe deplin valorificat de marile unități socialiste, apare într-o altă lumină pe un vîrf de munte. Intervine și un alt fapt esențial. Odată ce omul din munte și-a părăsit gospodăria și s-a încadrat în industrie, el nu se mai întoarce.

Părinții mei locuiesc la Șaru Dornei. Îi ajut și acum la fin, știu și îmi place să ar, să cosesc, să pun cartofi, să cresc animale. Dar acum nu m-aș mai întoarce acasă. La noi în județ sînt filaturii, un mare combinat de prelucrare lemnului, industrie forestieră, e de lucru pentru toți. Muncitorul capătă locuință la bloc și nu-l mai doare dacă s-a făcut finul, dacă sînt adăpate vitele. Unii spun în glumă: O să ajungem să găsim mai ușor un director de întreprindere decît un cioban! Este o glumă. Ridem, ridem, dar să nu uităm că e nevoie de ciobani și în secolul XX. Și în cel următor. Pînă una alta, noi de aci, din mîndra zonă a Dornelor, pe ciobani îi aducem din Stulpicani, din Pipirigul lui Creangă, din Borsă, din Maramureș și din Bistrița-Năsăud.

O problemă specifică zonei de munte — continuă interlocutorul nostru — este a-

„Mirajul” în lupta cu mirajul produselor străine

La „Miraj”, cum era de așteptat, respirația sutelor de substanțe odorante a cucerit fiecare centimetru pătrat. Totul aici, altmînteri spus, miroase frumos: utilajele, mobilierul, pereții, covoarele, îmbrăcămintea personalului. Chiar și clădirea. Un halou nevăzut, îngemănat din savoarele numeroaselor mirese, adulmecă edificiul pe o rază de cîteva zeci de metri, te întîmpină, însoțindu-te pretutindeni insinuant și persistent.

La „Miraj”, cum era de așteptat, întregul colectiv își desfășoară activitatea sub autoritatea bunului-gust; sensibilitatea, distincția preferințelor și, evident, un simț olfactiv rafinat, alcătuiind în principal bagajul profesional al fiecărui lucrător.

Am presupus de asemenea, fără să gresim, că vom întîlni la „Miraj” un personal prin excelență feminin și că, totodată, marea majoritate a muncitoarelor, tehnicienelor și inginerelor de aici sînt tinere, elegante și frumoase.

Dar despre toate acestea — previzibile prin asocierea universului suav al parfumurilor cu firea, atribuțiile și talentul feminității — vom vorbi mai puțin. Titlul relațiilor noastre anticipează o situație mai puțin evidentă și deloc seducătoare: cea a luptei pe care întreprinderea bucureșteană este nevoită să o ducă împotriva unor obstacole ridicate prin puterea tradiției și obișnuinței și a unor slăbiciuni eterne umane: vanitatea, naivitatea și snobismul.

Sînt ani de zile (vreo 7 000 la număr dacă ne întorcem pe firul istoriei pînă în antichitatea ismailiților și a legendelor biblice) de cînd omenirea cheltuiește bani grei pe produse cosmetice. Cu mici excepții, azi ca și în urmă cu șapte milenii, pentru a cîștiga adevîrnea cumpărătorilor, asemenea articole de lux sînt vindute la un preț ce întrece cu mult pe cel de fabricație. Iată, așadar, o lege nescrișă, falsă, stupidă

și discriminatorie, instaurată de secole prin forța împrejurărilor și mai cu seamă prin viclenia artizanilor și naivitatea cumpărătorilor. Pînă la un punct totul e explicabil, dacă avem în vedere geneza lor istorică. Parfumurile, coloniile, balsamurile, sulimanurile, cremele și loțiunile — aduse de peste mări și țări — au făcut vreme îndelungată doar deliciul oamenilor cu bani.

A venit apoi rîndul chimiei de sinteză. Cu ajutorul alcoolului benzilic, al aldehidei salicilice, cumarinei și altor substanțe născute în retortele laboratoarelor, industria de cosmetice și parfumuri și-a lărgit considerabil registrul odorantelor și, lucru deosebit de important, a izbutit să reducă sensibil prețul de cost al noilor produse. Cu toate acestea, articolele cosmetice, fabricate de întreprinderile capitaliste, au continuat să rămînă pînă în zilele noastre scumpe și puțin accesibile marelui public. Am fost și rămînem martorii și — de ce nu — victimele acestui paradox social, alimentat cu generozitate prin speculațiiabile de fabricanții de colonii și parfumuri, atît de maeștri în exploatarea unei tradiții și, așa cum aminteam, a concupiscentei, snobismului și prejudecăților. De cele mai multe ori ambalajul costă mai mult decît conținutul. Parfumurile, cremele, coloniile, deodorantele au încetat de mult de a mai fi un simplu mofl al privilegiatului; ele fac astăzi parte din toaleta zilnică a marelui public. Procesul intens de urbanizare a țării și, evident, creșterea sensibilă a nivelului de trai au dezvoltat, firește considerabil, simțul estetic și trebuințele consumatorilor. Frumusețea și cochetăria au încetat de a mai fi doar atribuțiile tinereții sau apanajul omului cu parale. Sau ceea ce înseamnă că și bucuriile și tristețile omului s-au amplificat deopotrivă. Toată lumea vrea să arate bine și, spre deosebire de altădată, semnele senectuții,

accidentele epitelului, ofilirea prospețimii și semnele oboseții nu mai sînt privite cu indiferență și resemnare.

Într-o asemenea situație articolele cosmetice încetează de a mai fi un capriciu, ci devin un veritabil adjuvant al vieții.

Unitatea „Miraj”, înființată în 1963, s-a născut tocmai pentru a satisface asemenea trebuințe și doleanțe. O misiune extrem de dificilă dacă avem în vedere nu numai pretențiile variate ale cumpărătorilor, ci în primul rînd faptul că orice întreprindere de articole cosmetice se recomandă prin produse de concepție originală și abia apoi prin imitații sau import de licențe. Și încă ceva: abjurînd legile false ale comerțului tradițional în acest domeniu, „Mirajul” s-a străduit de la bun început să fabrice nu numai produse de calitate superioară, ci și la prețuri rezonabile, accesibile marelui public. La ora actuală, întreprinderea se mîndrește cu o gamă variată de produse, extrem de căutate mai ales pe piața externă, după cum o dovedesc și numeroase distincții obținute în cadrul unor confruntări de specialitate. Iată cîteva exemple pe care le vom prezenta respectînd limbajul specific al creatorilor de cosmetice: în nota verde (refrișantă, mirosind a verdeață): parfumul de toaletă **Miraj-75**; în nota lemnoasă (mirosul aspru al lemnului despicat): apa de colonie **Ghepard**; în nota florală: apa de colonie **Eva sublim, Eva perfect, Eva lux**; în nota picantă: apa de colonie **Dragon**.

În domeniul cosmeticelor: emulsii demachiante, loțiuni tonice, creme de zi și de noapte, sau în funcție de natura tenului sau de zona epidermei. La loc de cinste și aici, cîteva produse de concepție strict originală: cremele **Pellamar**, care valorifică extractul de nămoluri spropelice din lacul Balta Albă, județul Buzău, gama de produse **Pellox**,

ceea a vinătorii. Pare minoră, dar e importantă. Programul de perspectivă pentru dezvoltarea vinatului și a fondului forestier impune limite drastice vinătorii. Din nou, o măsură perfect justificată pe plan național. Iată ce se întîmplă însă pe aici. La noi s-au înmulțit excesiv urșii și mistreții. Sînt foarte dăunători. Urșii omoară animalele de la stîni, răpesc oi, vaci, porci; mistrețul nimicește prin rimare finețe întinse și, în special, terenurile cultivate cu cartofi, mindrie a județului. Vin la noi să se plîngă cu zecile sătenii din Argestu, Roșu, Todireni, Miriștea etc. În consfătuirile consiliilor populare, toate acestea au ajuns probleme majore, mulți cetățeni motivînd, nu fără oarecare justificare, că întîmpină dificultăți în satisfacerea sarcinilor contractuale către stat. Am auzit astfel de plîngerii la Cimpulung, Țura Humorului, în părțile Rădăuților, etc. Au fost cazuri cînd cetățeanul a pus 20—30 ari cu cartofi și nu a scos de pe urma lor nici un singur kilogram. Asta în Suceava, „baza” cartofului pe țară. Dealtfel, cartoful este și unul din argumentele economice ale gospodăriilor montane, care nu pot planta, evident, griu sau porumb. Or, din moment ce se interzice vinătoarea, mistreții — de parcă ar fi aflat — intră în grădina, omoară ciinele și... mîncă liniștit. Așa ceva nu s-a mai pomenit prin locurile noastre! Fără să mai spun că dacă ar da printră atîția mistreți pesta porcînă ar fi un dezastru: cum să-i mai prinzi, cum să-i tratezi. Animalele circulă în voie. O soluție: să se organizeze vinătorii limitate, care pe de o parte ar răi vinatul (carnea revenind statului), pe de o parte l-ar speria, fără a-l decima, forțîndu-l să se retragă spre înălțimi.

Jivinele, așadar, s-au înmulțit și s-au înrăit. Deunăzi, la stîna de la Giumalău-Ciungi un urs a omorît o vită la ora 2 ziua nămiaza mare, după ce, înainte, ucisesese alte șase. Ursul avea 600 kg, iar laba din față măsura cam o jumătate de metru lățime. Și culmea, deși animalele sălbătice s-au înmulțit, din motivele mai sus arătate, există un normativ care numără ciinii: un ciine la o sută de oi! La munte, cred eu, e prea puțin. La șes — unde nu rătăcesc jivinele în voie — e prea mult. Iată, ne-am întors, la punctul de unde am pornit și în jurul căruia s-a dus întreaga discuție: orice abordare fructuoasă a problemelor zonei montane trebuie să țină seama de specificul ei. Normăm ciinii. Foarte bine. Dar de ce să-i normăm exact la fel ca la Lehliu?

Este de așteptat ca factorii care se ocupă de zona montană necooperativizată să acționeze pentru eliminarea anomaliilor. Trebuie însă să fie mai clar delimitate atribuțiile. Fiindcă, pentru moment, Comisia producătorilor agricoli nou creată dublează, intrucitva, Asociația crescătorilor de animale existentă conform legii 8/1971. Cînd citești darea de seamă a comisiei îți dai seama cu uimire cît de mult se aseamănă cu cea prezentată de asociație. Dealtfel membrii sînt cam aceiași, și colo, și colo. Sînt, cred eu, greutăți inerente începutului, vastei acțiuni de organizare în zona montană necooperativizată căreia i s-au deschis noi perspective după Congresul țărânimii.”

LIONEL NIȚESCU ■

care folosește principiul activ al extractului Boicil (creme hidratante, calmante și de activizare a circulației periferice); produsul **Mary Gilbert**, realizat pe bază de colagen solubil, bogat în aminoacizi și activ în regenerarea celulelor. Iată și cîteva produse mediate cu aur la diferite concursuri internaționale: gama de produse **Pellamar**, gama de produse **Pellox**, apa de colonie **Darclée**, gama de produse pentru adolescenți **Margareta**, masca fimoagenă **Dermîn** etc.

Mulți sînt încă cei care aleargă după produse din import, fără să fi avut vreodată curiozitatea de a le încerca pe cele autohtone. Inertea gusturilor reprezintă una dintre cele mai strîni și paradoxale fenomene sociale. Și asta deoarece ea rămîne caracteristică numai acestui domeniu, deciziile și adjudecarea fiind în toate celelalte pe măsura calității mărfurilor și a necesităților cumpărătorilor. Comenzile străinătății pentru articolele **Bellatrix**, **Pellamar**, **Pellox**, **Darclée**, **Faun**, **Eva lux** etc. întrec cu mult posibilitățile de livrare ale „Mirajului”, dar pe piața internă nu puțin sînt cei care preferă cosmeticele străine, produse care în dese cazuri nu pot scoate din competiție, prin calitatea lor reală, produsele românești. Frumoasele noastre aleargă după colonii și parfumurile realizate de firmele **Nina Ricci** și **Madame Rochas**, cînd „Mirajul” oferă **Bellatrix** și **Darclée**, produse aproape similare dar la prețuri modeste.

Ce e de făcut într-o asemenea situație? Să-l lăsăm pe om să-și cheltuiască banii cum crede de cuviință? Evident, rîndurile de fată nu se pot substitui modului carential în care se desfășoară reclama comercială, dar spunînd lucrurilor pe nume, aducînd în dezbatere publică o situație de fapt, vom aduce poate peste gusturile înghețate ale unor cumpărători o undă din căldura adevărului.

LIVIU MAIOR ■

Jaguarul

1.

Cind am plecat spre parcul-muzeu „La Venta“, n-am bănuat ce ne aștepta. Un parc, imi ziceam, unde au fost aduse sculpturile descoperite în regiunea La Venta și în primul rând celebrele capete de olmechi. Dar parcul e, de fapt, un fragment de junglă în care exuberanța vegetației anunță pădurile tropicale devorate de liane. Iar în clipa cind am ajuns acolo, cobora noaptea. Mai bine spus, se prăbușea noaptea. Căci tropicele nu cunosc, se pare, acea dulce prelungire a incertitudinii dintre zi și noapte, cind întunericul se îngână cu oboseala albă a zilei și întirzie să pună stăpînire pe lucruri, învingindu-le încet, cu precauții, după ce le mîngie și le confundă în somn. În jurul nostru, în câteva minute arborii devin negri... Să mulțumim sau nu întâmplării care ne-a adus aici la o oră de seară? Ea ne împiedică să vedem cum trebuie sculpturile de bazalt diseminate prin parc, în schimb ne transformă condiția. Atmosfera de spațiu regizat dispare și la un moment dat pe cărările inserate am senzația că rătăcim undeva într-un peisaj imprevizibil. Nu mai sîntem vizitatorii unui muzeu, ne simțim aproape niște exploratori prinși de noapte în junglă, departe de migrenele marilor orașe și de ritualurile rutinei cotidiene, pînă în schimb de amenințările cu care imaginația populează acest labirint fosforic. Sculpturile se detașează pe fondul vegetației ca niște pete negre, iar un jaguar de piatră devine un jaguar posibil...

Constat din nou aici cît de adevărată era observația pe care o făcea odinioară Quatremère de Quincy în legătură cu păstrarea unor opere în mediul lor natural... există și o moarte a statuiilor, a marmurei și argilei, nu toate suportă exilul confortabil al săliilor de muzeu, departe de legendele, de soarele și de tăcerile ce le-au fost destinate... firește, nu sînt un muzeoclast, dimpotrivă, cred că muzeul clasic trebuie să rămînă templul artei și ar fi absurd să pretindem ca Gioconda să fie dusă într-o casă oarecare din Florența, dar păstrarea acestor sculpturi din La Venta în decorul pentru care au fost concepute nu este o simplă problemă de scenografie muzeală... Ne oprim în fața unui bazalt ciuruit de ploii, reprezentînd un jaguar, animalul favorit al olmechilor, aici semianimizat. Capul statuii e întors spre cer, într-o atitudine de extaz sau de uimire parcă. Animalul a descoperit stelele și în clipa aceea se transformă în om. Își pierde ghiarele și capătă miini. Pînă atunci, jaguarul surprins de sculptorul anonim mai era încă simbolul nopții, intrat din junglă în mitologie, ca și la mayași. Descoperind în sine un om, el află că pe lume există nu numai arbori și bolta înstelată, ci și întrebări. Privește intens cerul, incremenit într-o secundă de liniște, dar după aceea buzele sale de piatră vor șopti, poate, ca un poet: „Trebuie să mor ca floarea care se vestejește? / Ce va rămîne din numele meu? / Nimic din numele meu pe pămînt. / Dar toate florile mele și cîntecul meu!“... Nu se mai vede aproape nimic. Cineva aprinde o lanternă, a cărei lumină, dezvăluind detaliile le și ucide. Dar poate că astfel imaginația noastră află lucruri pe care vizitatorii din timpul zilei nu le întîlnesc niciodată.

Jaguarul de piatră e aproape un simbol. Picioarele lui sînt înfipte în mit, în vreme ce fața e a unei ființe care a descoperit timpul și istoria. Totul ca într-o taină. Există, dealtfel, destule taine nedeslegate încă, în trecutul acestei țări. Un plebiscit al Societății mexicane de arheologie a decis în anul 1938 că legendarul Tollan, capitala toltecilor, s-a aflat pe locul ruinelor de la Tulla. Dar și astăzi sînt arheologi care susțin că Tollan nu este altceva decît Teotihuacanul. Nici hieroglifele de pe vechile piramide și temple n-au fost descifrate. În așteptarea unui nou Champollion, nu știm despre ele aproape nimic. Le privim așd cum aztecii vor fi privit caili spaniolilor. Miturile trăiesc însă aici, în timp ce în Grecia de pildă e inuul să faci o ascensiune pe Olimp. El e gol, părăsit de fantomele zeilor. Nimeni nu mai pomenește numele lui Apolo, nici măcar pe Acropole și, ca să auzi risetele icnite, sălbatece și dureroase ale lui Dionysos trebuie să-ți reamîni pe Nietzsche, nu să faci un drum la ruinele din Grecia. În schimb, în Mexic, Quetzalcóatl și Tlaloc n-au dispărut. Seara cînd întirzii lingă o vechă pădure te poți întîlni totdeauna cu unul dintre ei. Și dacă nu, Tatle îți poate povesti el ceea ce legendele au uitat. Istoria se îngână încă aici cu legenda. Ele coexistă ca în statuia jaguarului de piatră. Legenda devine brusc istorie și istoria își arată pe neașteptate obrazul de legendă. Niciodată nu poți să trazezi între ele o graniță exactă. Unde începe în piatră aici figura omenească și unde jaguarul încetează de a mai fi jaguar? Ochii întorși spre cer încep să înțeleagă, în vreme ce trupul trăiește încă în lăuntru legendei. Sîntem în istoria Mexicului, chiar în istoria lui modernă, dar descoperirea pe care o facem aici e că legendele nu s-au dat la o parte pentru a face loc istoriei, ci scaldă istoria ca soarele. Sau așa cum natura românească scaldă sufletul românesc în Miorița. Mexicul e una dintre puținele țări pe care le cunosc unde mitologia nu s-a retras în bibliotecă. Și din ce în ce mai mult Villahermosa mi se pare unul dintre acele rare orașe care nu se tem de liniște. Jaguarul întors spre cerul ars de stele te dispensează de vorbe, lăsîndu-te să împietrești o clipă lingă acești arbori necunoscuți, luînd vîntul drept mască și devenind propria ta enigmă pe care renunți s-o mai deslegi, în vreme ce umbra ta continuă să umble prin lume...

Oare nu exagerez interesîndu-mă excesiv de monumentele pe care acest drum mi le scoate în cale? Se vor găsi totdeauna unii pentru care frecventarea unui muzeu nu e decît o formalitate mondenă, gata să ridice din umeri. În definitiv, se poate trece prin Mexic și fără să vezi nimic altceva decît magazinele de pe Paseo de la Reforma sau de pe Avenida Juárez. Cunoscut stil de a „cunoaște“ lumea. Dar trebuie să mărturisesc că n-am nimic comun cu el. Prefer să cred că pot afla mai mult despre o țară vîzîndu-i statuile. Dacă știi să le ascuți, ele îți pot spune mai multe lucruri despre Mexicul modern decît trusele turistice. În fond, poate că istoria unui popor, ca și viața unui om, trebuie să aibă o coerență. Și ar fi ciudat să nu pricepem că trecutul nu e numai o problemă a istoricilor. După cum memoria noastră nu e numai o problemă a psihologilor.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

Muzica tinăra

De ce trebuie iubită opera Hamlet

Nu de mult a avut loc o nouă reprezentație cu opera Hamlet de Pascal Bentoiu. Din nou în sală nu au fost prezenți decît cîțiva spectatori. Pe mulți îi surprinde desigur insistența cu care am scris și revenim asupra acestei lucrări la rubrica „Muzica tinăra“. Dar faptul nu poate mira pe cei care au priceput că noi înțelegem prin muzică tinăra nu numai folk-ul, și că dorim să înregistrăm și să atragem atenția asupra oricărui fenomen înnoitor din muzica românească. Și afirmăm că opera Hamlet deschide un drum nou operei românești invitînd-o să poposească în actualitate. Călea croită cu atîta curaj de această operă poate că nu duce nicăieri. Dar tentativa de a scoate din inerție și șabloane un gen muzical merită întreaga noastră admirație.

E foarte adevărat, muzica operei Hamlet nu ne învăluie cu imbiatoarele dulci sonorități. Ea nu face obișnuitele concesii publicului pentru a-i câștiga simpatia cu arii pe care la ieșirea din sală să le fredonezi ca pe niște șlagăre. Dimpotrivă, întreaga țesătură de sunete te constrînge ca în permanență să supraveghezi ceea ce se petrece pe scenă sugerînd o atmosferă plină de surpriză. Alături de instrumentele consacrate din fosa orchestrei apar altele din arsenalul muzicii pop. Aceasta nu ca o insultă adusă operei tradiționale, nu ca reacție gratuită, ci pentru a crea noi complexe muzicale deoarece și lumea de sunete și zgomote în care trăim este alta decît cea, a înaintașilor noștri. Într-un interval de două ore tragedia lui Hamlet este expusă într-un text esențializat la maximum care însă nu-i răpește semnificațiile profunde și scoate la iveală pe cele care ne interesează pe noi astăzi, după experiențele istorice consumate pînă acum în acest secol. Extraordinarul spectacol delimitează un spațiu rece, metalizat, ca al unei temnițe, în care omul este batjocorit, ținut sub teroare în tenebre.

Actul temerar înfăptuit de Pascal Bentoiu înseamnă o rupere cu canoanele tradiționale și o înțelegere superioară a rostului muzicii de azi. El a încercat să smulgă din toropeală opera care a devenit aproape un gen desuet. Fascinată de trecutul ei strălucitor ea s-a mulțumit să se prosternă în fața realizărilor altor epoci

și a uitat să privească schimbările care s-au petrecut în lume, în conștiința oamenilor. Era fatal să se producă la un moment dat o înstrăinare de public. Și aceasta nu numai din pricina faptului că pînă și unele opere elaborate în acești ani sînt concepute tot cu ochii așintîți asupra celor din trecut, căutînd să le atingă performanțele imitîndu-le. Dar însuși repertoriul valoros al operei universale este pus în scenă adesea cu mijloace învechite, fără a năzuî nici o apropiere de ceea ce simțim noi acum. Venerație care le condamnă paradoxal la ignorare și le înăbușă mesajul. Muzica nu înseamnă simplă desfătare, ci e o provocare adresată omului să ia aminte la sine însuși, la cei din jurul său. Acesta este marele merit al lui Pascal Bentoiu; de a nu fi creat un univers de iluzii, de fantasmă, ci o lume în care locuitorul de azi al planetei să-și poată regăsi întrebările. Iar dacă acest compozitor refuză publicul tradițional al spectacolelor de operă, dornic să vadă decoruri fastuoase chiar dacă sînt de mucava, costume scripitoare chiar dacă sînt din cea mai ieftină stofă, sau gramezi de bijuterii chiar dacă nici una nu e veritabilă, inchipuindu-și că arta înseamnă o evadare din cotidian. El trebuie să-și creeze un alt public, insetat de a cunoaște atunci cînd se află în fața unui fapt artistic și nu de a se amăgi cu zorzoane. O mai fericită propagandă printre tineri în legătură cu Hamlet ar schimba poate destinația acestor opere, ar atrage la audiența ei acel public receptiv și entuziast, dornic să descopere noi teritorii ale muzicii, să se educe cu multă răbdare pentru aceasta. Ne întrebăm cum ar cînta soliștii în fața unei săli arhipline, cu cîtă dăruire ar interpreta fiecare pasaj. În orice caz le mulțumim că au avut de atîtea ori curaj să cînte în fața sălii goale și consemnăm toate numele cuprinse în program, ca un omagiu adus muncii lor și tuturor celorlalți care au conlucrat la realizarea acestui magistral spectacol: conducerea muzicală — Paul Popescu; regia — George Teodorescu; decoruri și costume — Roland Laub; duelul kendo — Mihail Stan; maestrul de cor — Stelian Olariu; Hamlet, vocea spectrului — Florin Diaconescu; Regele — Gheorghe Crăsnaru; Polonius — Marcel Angelescu; Ofelia — Silvia Voinea; Regina Gertruda — Veronica Gârbu; Regina actriță — Elvira Cirje; Regele actor — George Lambrache; Lucianus — Adrian Gheorghiu; Osrick — Lucian Marinescu; Laertes — Nicolae Constantinescu; asistent de regie — Vasile Calomfirescu; Sufleri — Sanda Martinoiu, Cristina Cotescu; asistent scenografie — Elisabeta Benedek; maestrul de sunet — Gheorghe Mirea; regia de culise — Ermin Grosu, Gheorghe Stănescu; coordonator tehnic-scenă: Petre Voican.

GEORGE ARION ■

ION GRIGORE: Găteala miresei

(Din expoziția deschisă la Galeriile de artă ale Municipiului București)

Cronica spectacolelor

Deocamdată, s-a bătut într-un gong de argint

La București, stagiunea teatrală a fost deschisă cu o piesă bună — „Goana“ de Paul Ioachim — și un spectacol de asemenea, bun, datorat actorilor Traian Dăncănu, Ileana Cernat, Corneliu Dumitraș, Florin Zamfirescu și Adrian Vișan, regizorul lui Alexa Visarion și scenograful Octavian Dibrov. Calitatea esențială a piesei este realismul. Piesa propune scenei o realitate — alcătuită din personaje, întâmplări, reacții, argumente și limbaj — și contemporană și autohtonă. Cred că pe tema „nicăieri nu-i mai bine ca acasă“, temă care a preocupat și alte condele dramaturgice de azi, piesa lui Paul Ioachim — tocmai datorită realismului său — este cea mai bună. Actorii sînt, fiecare, în rol și, fiecare, pune multă dăruire și mult firesc (decît tot realism) în jocul lor. Regizorul a știut, ba chiar foarte bine, să pregătească, să dozeze, să potențeze și să obțină maximum de spectaculozitate dintr-un șir de certuri (afurisit de omenești), însă fără a le rupe de realitate, de chipul lor din viața banală. Scenografia este zgîrcit de esențială, însă spune tot ce îi revenea să spună. Repet, o piesă și un spectacol care îndeplinesc toate condițiile — de mesaj și artă — ale onoarei de a inaugura o stagiune teatrală (inclusiv condiția presi, a criticii favorabile, ba chiar laudative).

Și stagiunea teatrală chiar a fost deschisă, la București, cu acest spectacol al Teatrului Giulești, însă pe nici una din cele două scene ale sale, ci pe aceea a clubului muncitoresc IREMOAS. Și, teoretic, ce poate fi mai frumos, mai grijuliu, mai politic decît să te duci cu spectacolul acasă la spectatori? Numai că această bună intenție și această muncă au fost anulate de o anume lipsă de realism. Spectacolul urma să înceapă la ora 15, cînd oamenii ieșeau din schimb; a început la 4 fără 20, cu jumătate de sală goală, iar cu cealaltă plină mai mult cu elevi, dar mai ales cu elevi, care, știut este, dintotdeauna au fost mai disciplinate. Biletele au fost cumpărate, însă oamenii, nici chiar cei din conducerea întreprinderii, n-au venit la spectacol. Și, într-o mare măsură, au avut dreptate să nu vină: Teatrul e bucurie pe care trebuie să o trăiești pe de-a ntregul și în haine de sîrbătoare. Or, oamenii de la IREMOAS erau după opt ore de muncă, nu glumă.

Așa, prin deschiderea stagiunii teatrale cu un matineu de ora 15, o sîrbătoare s-a transformat în sarcină care trebuie îndeplinită, și o invitație-omagiu, aproape într-o pagubă. Din entuziasm desprins de realitate (și cu cit realism este dăruit spectacolul, cu cit realism fusese pornită acțiunea!), iată spectatori pot fi îndepărtați, teatrul poate fi deservit.

Pe de altă parte, nu-i mai puțin adevărat că a doua zi, sîmbătă 16, ora 19,30, cînd Teatrul Național bucu-reștean și-a deschis stagiunea, am văzut, cu multă mîhnire, că o treime din sală era goală. Și nu era vorba decît de sala mică a teatrului! De asemenea, a fost observat, cumva pe alt plan, că mai toate teatrele bucu-reștene și-au inaugurat stagiunea cu spectacole din stagiunea trecută; iar unul din cele trei teatre cu premiere inedite — Teatrul de Comedie — avea caiete de sală pe care scria clar „stagiunea 1977-1978“.

Așa se face că, din acest 15 septembrie care este ziua de An nou al teatrului, și al oamenilor teatrului, și al spectatorilor de teatru, m-am purtat, strămoșește, ca un țaran, încercînd — cu griji pentru recolta și hrana spirituală a stagiunii '78-'79 — să văd dacă „anul semne bune are“. Și — adevărat este — am găsit și semne bune. Ba chiar multe, nu puține ca acele rele. Cum, de pildă, este aceasta: ponderea mare, în repertoriul stagiunii, a dramaturgiei românești originale: din 284 de premiere, 148 vor fi cu piese românești, dintre care 59 în premieră absolută. Sau aceasta: Teatrul TV trăiește un revirmant — cantitativ și calitativ — care te face să gîndești, cu bucurie dar și cu emoție: numai de-ar ține! De asemenea, am aplaudat faptul că toate cele trei spectacole pe care le-am văzut în primele trei zile ale noii stagiuni au fost de o consistentă calitate. Un om de teatru, bine informat, chiar susținea că teatrul este în pericol de a fi dominat de obsesia calității în sine a spectacolelor.

Încît, în epoca cinematografului și mai ales a televizorului, teatrul cu oameni vii, cu oameni de talent, trebuie, dincolo de calitatea, de ținuta muncii și artei sale, să-și găsească și căi și oameni — cu abilități și talente propagandistice — prin care să-și recîștige — nu publicul, pentru că pe acesta îl are, ci publicul numeros, publicul care cere un bilet în plus.

Bineînțeles, în acest sens a fost organizată — firește, nu numai de cei de la Giulești și IREMOAS — și deschiderea acestei stagiuni. Numai că, iată, realitatea ne-a replicat și una și aceeași inițiativă poate fi lăudată și poate fi criticată în egală măsură. La urma urmei, s-avem umor: dilema asta poate fi socotită o lovitură de teatru care, dialectic, ne deschide noi perspective.

NELU IONESCU ■

Un om pentru contemporaneitate

Omagiul scriitorilor

(Urmare din pagina 1)

ționa. în trecut, difuzarea, fără precedent, în colecții diverse și în tiraje impresionante, a culturii și literaturii române a veacurilor precedente, atestare incontestabilă a locului pe care, de secole, l-am dobândit în rindul popoarelor de veche civilizație, în ciuda vitregiilor care ne-au însoțit ca o adevărată predestinare. De ceea ce în mod legitim, se cheamă „epoca Ceaușescu” se leagă inițiative și realizări spirituale al căror ecou, în planul general al istoriei românești, se va dovedi inestimabil. Astfel, conducătorul nostru de astăzi se înscrie în rindul citorilor de cultură românească. Dar cea mai probantă dovadă a patriotismului veritabil îl constituie **fapta prezentului**, adică obținerea unor asemenea izbini care să îmbogățească pe plan material și spiritual tezaurul peren al valorilor românești. Iar izbînziile socialismului, legate indisolubil de personalitatea covârșitoare a președintelui țării sint atât de evidente, în toate domeniile, încât nici măcar reaua credință nu le mai poate pune sub semnul îndoielii. Ele stau la baza prestigiului, fără precedent, pe care România l-a obținut în ochii popoarelor, prestigiul al cărui simbol îl reprezintă activitatea energetică și fermă a tovarășului Ceaușescu, gândirea sa profundă și originală, pasiunea sublimă și grija emoționantă pusă în slujba cauzei păcii și a civilizației, în cultivarea respectului pentru independența și suveranitatea națională, a dreptului inalienabil al popoarelor de a-și auri singure destinul. În persoana secretarului general al partidului nostru s-au contopit, într-o fericită sinteză, înaltele virtuți care au făcut posibil miracolul supraviețuirii noastre pe aceste meleaguri, precum și miracolul realității românești contemporane. Mesajul de pace și echitate, de încredere în viitorul umanității pe care-l aduce lumii România, prin acțiunea conducătorului ei este de domeniul recu-

noașterii unanime și de aceea nu e întâmplător că multe din paginile cărții omagiale rețin, cu firească mândrie civică, semnificația acestui tonifiant mesaj, într-o lume de atâtea ori traumatizată de conflicte și neînțelegeri.

Un adevărat revoluționar este, prin definiție, un **temerar**, el trebuie să infrângă inerțiile și să scruteze orizonturile, să găsească soluțiile care se impun în orice împrejurare, să fie un **cavaler al faptei curajoase**. Iar exemplele ce se pot aduce din viața celui mai iubit fiu al Patriei ilustrează, cu prisosință, asemenea trăsături. Scriitorii Patriei evocă, cu inspirație, emoție și adinc respect, momente revelatoare din viața noastră contemporană, cărora noi înșine le-am fost martori și care au demonstrat, cu forța exemplului personal, capacitatea și vocația unui mare conducător al lumii de astăzi. „Cu fruntea sus prin timp”, „asemenea arborilor mari”, „în ritmul inimii înflăcărate”, „simplu și omeneste”, „mereu în frunte”, „primul muncitor al țării” și „strălucit citor de cultură”, „conștiință veșnic trează”, cu „neabătută credință”, „cu viitorul-n suflet”, „un strălucit exemplu de dinamism creator” construind „în durată” (am folosit câteva formule edificatoare, caracteristice, culese din carte) tovarășul Nicolae Ceaușescu este, succint spus, „un om pentru contemporaneitate”, un fiu al țării și al omenirii, ivit acum 60 de ani în locurile românești ale Oltului într-un moment „de preocupățiune a naturii”, cum ar fi spus un scriitor clasic.

Calităților, eminente, ale conducătorului li se adaugă, în paginile scriitorilor virtuțile omului văzut de aproape: spontaneitatea cuceritoare a reacțiilor, cunoașterea adincă a oamenilor, o capacitate de efort ieșită din comun, și mai ales, căldura umană ce iradiază din fiecare gest, din fiecare frază, din întreaga sa comportare. Desigur, revine istoricilor sarcina să infățișeze, cu instrumentele riguroase ale disciplinei, personalitatea celui care făurește o nouă eră istorică. Scriitorii se exprimă pe calea emoțiilor, a impresiilor, a metaforelor relevante care, însă, fac și ele parte din istorie. În acest sens, volumul ilustrează, exemplar, adevărul totală a slujitorilor cuvintului la tezaurul înfăptuirilor de astăzi, solidaritatea lor militanță, de neclintit, în jurul președintelui țării, un omagiu vibrant, memorabil.

Cronica literară

Radu Anton Roman

„Vara nimănuu”

Radu Anton Roman a debutat ca poet cu *Ohaba*, țara asta, dar s-a afirmat mai mult cu cele două cărți de reportaje: *Tările de sus ale merilor* și *Călătorie spre Nord*. Primul său roman nu constituie chiar o surpriză. *Vara nimănuu*, apariție recentă, imbină aria întinsă de informație a reporterului cu reveriile poetului. Eroul principal, Mihai Lupășcu, este el însuși ziarist și romanul pare

impregnat de dinamismul vieții acestuia. Ca și eroul său, romancierul mai mult observă decît analizează, mai mult se deschide către lume decît se închide în sine. Subiectul, de asemenea, reportericesc — adică neinventat pur și simplu de autor — recuperează o materie epică aproape informală, într-un montaj original și captivant. În prim plan, romanul evocă eroismul vibrant al oamenilor deltei, în luptă cu furia apelor din timpul ultimelor inundații. E vorba însă și de un eroism al conștiinței: oamenii se luptă nu numai cu natura, ci și cu ei înșiși — cu pasiunile, cu prejudecățile și caracterul lor. Simbolic, dar sprîjinindu-se pe detalii concrete, romanul configurează o epocă de luptă, de efort constructiv la proporțiile întregii orinduirii socialiste. Cartea e scrisă incitant, cam în maniera prozei cinematografice, cu derulări ingenioase de imagini și replici, într-un ritm de-a dreptul sufocant. Și așa însă ritmul vorbirii abia acoperă ritmul faptelor. Metoda reportericescă fragmentează firește viziunea epică de ansamblu — deși ea există, iar evenimentele n-au întotdeauna adincime sau — mai exact — ochiul parcă n-are suficient răgaz să sonda și zonele de umbră și ambiguitate ale vieții. Dar din toate aceste tranșe de viață, de o discontinuitate numai aparentă (scene, tablouri, dezbateri etice) cartea recompose o epocă contemporană.

„Vara nimănuu” — adică vara tuturor. Oamenii se confruntă cu un „timp de spaimă” — dar e timpul lor, îi aparțin. Anacronismul etic mai ales se plătește scump. Citeodată eroii trăiesc mai profund în amintire și vis: și acesta din urmă aparține tot vieții. Pentru Mihai Lupășcu visul umele o absență dureroasă, pierderea Mariei. El are mai presus de orice vocația visului feeric. Condrat, bătrînul pescar din delta, e aproape un simbol al statorniciei speței umane pe aceste locuri. Atît de incrincentate sînt ultimele sale gânduri și gesturi, încît parcă personifică — într-o legendă modernă — lupta victorioasă cu destinul. Delta însăși e un țărîm de vis. Peisajul, dincolo de farmecul geografic, transmite fiorul unui adevărat început de lume — fiindcă și epoca pe care o trăiesc oamenii de azi ai deltei e tot un început de lume. Corelații subtile mai mult sugerate decît afirmate, leagă lumea ideilor (morale, politice) de spectacolul senzorial și faptic. Totul se petrece aici simplu, după o lege naturală. Oamenii cred în partid și socialism, fără prea multă retorică — deoarece, spune unul din ei, „nu poți să nu crezi în ceea ce ești”. Prozatorul a intuit bine această mișcare inexorabilă a faptelor și ideilor, și n-a făcut decît să i se supună. Întrebat de un coleg ce nota faziștii, Mihai Lupășcu răspunde prompt: ceea ce vede, adică realitatea. Evenimentele vorbesc de la sine. De aceea autorul preferă o evocare la timpul prezent, timpul adevărului. O discuție dintre Mihai Lupășcu și Tănase Udreă, la începutul romanului, e ca o punte întinsă spre trecut. Dar rămîne o simplă discuție și nimic mai mult. Romancierul e prea captivat de ceea ce vede în jurul său, pentru a mai inventa un trecut pe care efectiv nu l-a trăit. Opțiunea lui Radu Anton Roman pentru prezent e de fapt opțiunea pentru certitudinile, impunându-și ca lege epică elementară să nu deformeze stilistic realitatea. Textul e marcat totuși de lirism. Un poem prefacează întregul roman, alte poeme sînt inserate în fluxul narativ. Visul (angoasant ori feeric), metafora acționează însă ca parte integrantă a realului și constituie, în același timp, reversul de profunzime al unei lumi filmate uneori prea de sus.

Spuneam că oamenii se luptă cu natura, dar și cu ei înșiși. Mihai Lupășcu vine să lucreze în acest orașel de provincie pentru a se vindeca de singurătate și de iubirea pentru Maria, care-l părăsise. Mai întîi se acomodează cu viața de redacție, prilej pentru prozator să închege câteva profiluri de ziaristi: Mișă Barbu, Dorel Zota, Potcap și Simion Crăcană — un ambițios agresiv. Lupășcu însuși reprezintă la început mai mult o profesiune decît un caracter. O incursiune în delta îl pune în contact cu o lume fascinantă: arhaică și totuși contemporană. Obiceiuri străvechi coexistă cu noile concepții, într-un spectacol dramatic — fără excese de pitoresc sau curiozități turistice. Senzualitatea e aici un lucru normal, după cum ieșirea în larg, la pescuitul morunului, seamănă cu un ritual viu, acceptat chiar și de reporterul intrus. În confruntarea dintre nou și vechi, înving munca, dreptatea, omenia. Afanasie, fiul lui Condrat, este omul nou.

Evocarea bătăliei cu apele atinge în roman sublimul epic. Montajul de imagini și tablouri relevă forța uriașă a torentului uman, angajat în defensivă supraviețuirii. Totul se precipită în acest moment, partea bună din fiecare iese mai puternic în evidență — ca și partea rea. Oamenii sînt obligați de împrejurări să opteze acum ireversibil pentru alternativa luptei și a solidarității colective. Și cînd, în final, apele încep să se aleagă de uscat — se alege și putregaiul de „trunchiul viguros al revoluției”. Bandiți ca Simion vor fi dați pe mina justiției. Tănase plătește pentru slăbiciunile sale morale și politice, Potcap (nepotul răsfățat al unui șef puternic) va fi retrogradat pentru incapacitate. Simion își recunoaște patetic și cam declarativ greșelile, dar nu poate să-și schimbe și caracterul. Mihai Lupășcu, deși călît cu o nouă experiență de viață, revine și el la matcă — adică la prima iubire, în timp ce gîndurile îi zboară în voie la munții săi albaștri din Ardeal și la o copilărie cutată.

Scris cu o franchețe de invidiat și cu talent, *Vara nimănuu* ne propune un nou romancier — Radu Anton Roman.

CORNEL MORARU

Rubrica mea

Un excelent instrument de lucru...

...este recentul **Dicționar de lingviști și filologi** de Jana Balacci și Rodica Chiriacescu, apărut în seria de dicționare a Editurii Albatros Din Cuvînt înainte, semnat de acad. Al. Graur, putem lua cunoștință de marele progres al lingvisticii în țara noastră, care s-ar afla în fruntea tuturor disciplinelor științifice. Argumentul statistic este într-adevăr impresionant: „...față de cei cîțiva specialiști care erau în activitate acum vreo 50 de ani (ii puteai număra pe degete), am ajuns acum la mai multe sute (la cel de-al X-lea Congres internațional al lingviștilor, care s-a ținut la București în 1967, au participat aproape 450 de români)...” Dintre cei în viață, am numărat o sută, din totalul de 233 care figurează, cu o scurtă notiță biografică, un **curriculum honorum**, lucrările principale și bibliografia referențială; iar din această sută, numărul femeilor este de douăzeci și cinci. Vom menționa pe Tatiana Slama-Cazacu, profesoară (iar nu „profesor”, cum citim în dicționar) de psiholingvistică și lingvistică aplicată la Facultatea de limba și literatura română a Universității din București, „inițiatoră (foarte bine! nu „inițiator”, n.n.) și principală promotore (idem, n.n.) a cercetărilor românești de psiholingvistică”, care „abordează în lucrările sale probleme teoretice și metodologice ale acestui domeniu interdisciplinar, ca și aspecte aplicative”. În trecut fie zis, masculinizarea femeii nu este un proces ineluctabil în exercitarea unei funcțiuni, iar uzanța lexicală corespunzătoare, nu știm din ce motive generalizată, ni se pare cu totul neintemeiată.

La loc de cinste, în dicționar, apare Ion Heliade Rădulescu, în calitate de „cea mai reprezentativă personalitate a sec. 19 din Țara Românească”. Îi urmează Bogdan Petriceicu Hasdeu, „unul dintre întemeietorii filologiei științifice românești”, Titu Maiorescu, care are „contribuții decisive” în problemele timpului, Nicolae Iorga, „personalitatea românească cea mai cunoscută în străinătate”, pentru lucrările lui de istorie literară, precum și pentru uriașa activitate de depistare și publicare de documente vechi, Ovid Densusianu, „fondator al școlii lingvistice bucureștene”, omologul său ieșean, Al. Philippide și cel clujean, Sextil Pușcariu. Lazăr Săineanu, Aurel Candrea, Iorgu Iordan, Al. Rosetti, Al. Graur, Eugen Coșeriu, „impus pe plan mondial” ș.a.

Relevăm ca o îndrăzneată inovație, locul ce se acordă mult huliului Ioan Bob (1739—1830), ca „luptător pentru emanciparea socială și națională a românilor din Transilvania”. Pentru că nu se avusese bine cu doi din cei trei mari iluminiști, istorici și lingviști, anume Gheorghe Săineai și Petru Maior, Bob trece încă pentru mulți ca un zbir și un arghirofil, lipsit de orice merite, vrednic de zguduitorul blestem ce l-a proferat în tinerețe împotriva memoriei lui, Nicolae Iorga. Dicționarul menționează „activitatea sa de „luminare a nea-

mului” prin slova cărții, sprijinirea învățămîntului și întocmirea de manuale în limba română”, aceea de autor al „primei ample lucrări lexicografice românești tipărite, **Dicționarul românesc, latinesc și unguresc** (Cluj, 1822—1823)”, cu „cele aproximativ 11 000 de cuvinte românești înregistrate”, fără a omite activitatea sa patriotică, în redactarea memoriilor adresate împăratului Leopold II, precum și a faimosului **Supplex Libellus Valachorum** (1792). Dealfel, Zenovie Picișanu a fost acela care revizuieste întîiul **Un-vechi proces literar, Relațiile lui L. Bob și S. Klein**, Gh. Săineai și P. Maior (1935).

O singură personalitate foarte importantă lipsește: Dimitrie Cantemir, a cărui activitate filologică nu este deloc negliabilă, prin interesul ce l-a acordat orientalisticii, paremiologiei și introducerii unui șir de neologisme în limbajul filosofic. Este și scriitorul român din epocă, în posesia celui mai bogat lexic și a celor mai îndrăzneți tropi.

Dacă stilistica e și ea o ramură a filologiei — și nimeni nu ar putea tăgădui această încadrare — se cuvenea integrat dicționarului și Tudor Vianu, fondatorul acestei discipline în țara noastră și a cărui carte cea mai prețuită este **Arta prozatorilor români**. Se vede însă că autoarele (iar nu autorii!) **Dicționarului** și-au restrîns deliberat domeniul cercetării, deși menționează, cînd este cazul, printre lucrările autorilor citați, pe cele de stilistică (de ex. la Tepelea Gabriel: „Contribuții în domeniul (...) stilisticii (Corelația limbă-literatură, București, 1971)”, ba chiar și în acela al „istoriei limbii literare române”.

Deosebit de valoroasă este **Scurta cronologie a lingvisticii noastre**, cu care se deschide lucrarea — și care începe cu **Mileniul I î.e.n.**, cu limba geto-dacilor, „un dialect al limbii trace, limbă indo-europeană de tip satem” și se încheie cu anul 1977, în care „Ion Diaconescu publică **Înfiniutul în limba română**...” Ca să fac dreptate autoarelor menționez și în acest excurs istoric, meritele lui Dimitrie Cantemir sînt recunoscute, acordîndu-i-se 22 de rînduri. Nu era mai bine să se facă acest act de dreptate prin inserarea marelui învățat în însuși corpul lucrării, iar nu la cronologia, pe care nu o citește toți?

La Gheorghe Săulescu (1798—1864), calificativul profesional este acela de „cărțurar”, ca și cum ceilalți, lingviști sau filologi, n-ar fi și ei din aceeași tagmă! Complicității lui (nemenționată în **Dicționar**) i s-a datorat ticluirea faimosului **Izvod al lui Clănuș** (**Cronica lui Huru**, 1856), și frinarea anchetei pentru dovedirea falsului.

Voi încheia cu mențiunea că prin moartea prematură a lui Matei Nicolau (1904—1938), răpus de ftizie, știința noastră lingvistică a pierdut un genial cercetător. Autoarele sînt prea tinere ca să-l fi cunoscut. Avea în ochii săi mari și rotunzi, flacăra din privirea lui Nicolae Iorga, care și-a recunoscut într-insul propria-i tinerețe. La 23 de ani speriaște Sorbona prin strălucirea studiilor sale istorice și lingvistice.

SERBAN CIOCULESCU

Cap limpede

Se află în librării un nou volum de Aurel Baranga: **Jurnal de atelier**, din care cea mai mare parte a fost publicată mai întîi în revista *Flacăra*. Cităm din **Precizarea autorului**: „Cu toate măsurile de precauție luate, deși am alterat numeroase date cronologice și multe inițiale patronimice, apariția **Jurnalului de atelier** a avut darul să arunce în alarmă unele conștiințe. Pentru liniștea lor, fac următoarea precizare: **Jurnalul de atelier** este o lucrare de ficțiune. În consecință, orice asemănare cu persoane decedate sau în viață, este o pură și nedorită întîmplare.” ● Manifestare intrată în tradiția vieții spirituale a țării noastre „Decada cărții românești”, ajunsă la a XI-a ediție, se va desfășura în acest an între 1 și 10 octombrie sub semnul omagierii a 60 de ani de la formarea statului național unitar român și a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat sub conducerea lui Burebista. Organizată în întreaga țară sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste această acțiune se va încadra în etapa de masă a celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României” constituind un nou prilej de dezvoltare și îmbunătățire a muncii politico-educative prin intermediul cărții ● Din cărțile apărute la editura „Univers” în ultimele săptămîni reținem o culegere din **Cugetările** lui Pascal apărute în colecția **Eseuri**. Traducerea, notele și comentariile aparțin lui Ioan Alexandru Badea. Prefața este semnată

de Romul Munteanu ● Un roman inspirat de actualitate este „**Cinele cu patru picioare**” al lui Mesterházi Lajos, scriitor maghiar. Cităm din prezentarea de pe coperta cărții: „Mare iubitor al oamenilor, cu o ținută comunistă exemplară, fără ostentație, dușman al clișeeilor de gîndire și al ideilor vechi preconcepute, subordonează totul, stabilirii cu orice preț a adevărului. Utilizînd cu adincă înțelegere, dar fără menajamente, atunci cînd e nevoie, virful bisturiului, Mesterházi se apleacă mai ales asupra destinelor neîmplinite, asupra evoluției lor pe fundalul vieții noi. Titlul axiomatic **Cinele cu patru picioare** semnifică paradoxal „frescul”, „normalul”, „adevărul” în adinca lui frumusețe. Traducerea aparține lui Ladislav Hegedűs ● Mult tradusă în Europa, cartea **Cocoșul roșu zboară spre cer** a scriitorului iugoslav Miodrag Bulatović apărută și în românește, în tălmăcirea lui Dușan Petrovici, descrie un univers fantastic ● În realitatea concretă se desfășoară acțiunea romanului **Cantonul numărul XIII** de Alexei Alexandrovici Malîșev, care ne introduce în atmosfera laborioasă a muncitorilor și cercetătorilor pădurilor din exotica taiga. ● **Tinărul și balena albă** de scriitorul ceh Vladimír Páral, este recomandată de editură ca „o carte care îndeamnă la meditație, încîtă dorul de aventură, romantismul activ al căutărilor, încrederea în mitul „balenei albe” ● Un interesant volum de **Memorii** reunește pagini semnate de B. Pasternak, V. Kaverin, M. Slonimski ● Pentru iubitorii romanului de aventuri anunțăm că în colecția **Enigma** a fost publicat **Sfîntul la New York**.

Coline părintești

Precum e fructul blind învăluit de toamnă
Și aurit de brumă în văzduhuri line
Așa ne naștem, răsărind ca aștri
Intr-ale Țării Noastre părintești coline.

Noi trecem pe pământ așa cum trec visind
Prin sate românești căruțele cu mere
Dar Țara totdeauna va ridica sub cer
Un deal celest cu miei spre mîngiere.

Ea înlesnește să se-aprindă sus
În casa neamului mari focuri de nuntire
Ea este buna stea pe care-o urmăream
Cînd încă nu eram decît iubire.

Ea ne alină și ne pune-n piept
Aceste mari livezi ca să-nflorească
Și-aceste mari coline instelind
Dorul adînc de limba românească.

Nepieritoare, ea ridică-n slăvi
Fiinta noastră, dîndu-i nemurire :
Noi, aburul de mere – însă ea
Livada însăși, veșnică iubire.

Închinare de toamnă

lui Anton Pann

Ne mai gîndim la tine Anton Pann
La-ncheieturi de veac stea luminoasă
Tu, harnic cîntăreț și sfînt mirean
De graiul tău de mere dulci ne pasă ;

Ca frunza nucului, ca mierea ești –
Cînd vine toamna vie și tu, părinte,
Minind căruța limbii românești
C-un deal întreg de substantive sfînte.

DAN VERONA ■

Pastel în septembrie

...Și să mai cadă vara peste noi
Precum o ploaie caldă de petale,
Să trecem prin finețe amîndoi
Și nimenea să nu ne iese-n cale.

Să auzim țîpînd incert prigorii
Cerșind o ploaie veche peste sat,
Țirnavă să ne scalde pină-n zorii
Acelui răsărit neașteptat,

Să ne mai bată mamele cu drag,
Să ne mai certe tații cu sfială,
Să fim copiii trecători de-un prag
Spre dincolo de o primară școală.

Și peste jocul nostru de atunci
Să dea otava colț a doua oară
Și mamele și tații duși în lunci
Să uite că mai trebuie să moară...

ALEXANDRU BRAD ■

Rodul toamnei

Podgoria se toarce lin în struguri
semn că în vițe s-a pornit răscoala
Ogoarele sînt flacăra de pluguri
și toamna își arată-n pomi năvala
cu coșurile grele, încărcate
Copacii urcă peste dealuri fum
și vetrele-s de-acuma luminate.

VASILE ZAMFIR ■

Poem acuzator

Încă e un secol urit,
aurul încă—in putere,
pentru aur încă se piere –
încă e un secol urit !

Încă se ucide în lume
cu știința cea mai aleasă,
încă moartea-i mireasă –
încă se ucide în lume !

Încă mai pier visătorii
și visul se pleacă ucis,
iar către cerul deschis
încă mai pier visătorii !

Încă bogați și săraci,
desfătări și mizerie, încă
pămîntul știe să plîngă –
încă bogați și săraci !

Încă e ură de rasă
– rușine pe-un veac
de-înnoiri –
o, bestiale porniri –
încă e ură de rasă !

Încă e un secol urit,
vînzări și războaie și ură
și patimi fără măsură –
încă e un secol urit !

Încă mai avem de luptat
spre-a da fiecărui cunună :
adevărul e încă o strună
pe care mai avem de cîntat...

RADU CARNECI ■

1 Decembrie 1918

Astfel se pregătea Unirea

Profesoara Vasilica Szasz este directoarea Arhivelor statului din Sfîntu Gheorghe. În această calitate, fiind și istoric, a cercetat și studiat documente privind participarea locuitorilor județului Covasna, respectiv ai fostului județ Trei Scaune, la marele act al Unirii din anul 1918. Iată mărturiile timpului :

Intrarea României în război alături de puterile Antantei a fost primită de românii din Transilvania cu entuziasm și cu mari nădejdi de reintegrare. Mulți tineri din această parte a României, trecînd fie cu pașaporte, fie pe cărări doar de ei știute, s-au înrolat în armata română pentru a participa la luptele date de aceasta, la obținerea victoriei. Astfel, în anul 1916, după cum rezultă dintr-un raport al autorităților locale înaintat guvernului, un număr de 20 de tineri din comuna Covasna au trecut frontiera vremelnică și artificială de pe muntele Penteleu și s-au înrolat ca voluntari în armata română. Unii dintre ei s-au acoperit de glorie în timpul marilor înclăștări de la Mărășești – Mărășești – Oituz, cum au fost Gheorghe Maior, Constantin Ioan Ștefan și Dumitru Dobre. În alte cazuri, tineri români din armata austro-ungară își lepădau haina militară și treceau Carpații în România, fapt ce provoacă îngrijorarea autorităților locale. Așa se face că în raportul înaintat de către prefectul județului Trei-Scaune Comandamentului militar din Brașov se menționa că numai din garnizoana Sfîntu Gheorghe au dezertat 12 răscruți și 27 militari în rezervă. Sînt cunoscute măsurile represive luate de autoritățile regimului dualist împotriva populației românești din Transilvania. Astfel, la 16 februarie 1917, Ministerul de Interne de la Budapesta ordonă Comitatului Trei Scaune ca „toți românii între 17 și 55 de ani să fie arestați și internați

în lagărul de la Tapiosuly”. Din listele existente în arhive cunoaștem numele celor 105 persoane din comunele Intorsura Buzăului, Boroșneul Mare, Petriceni, Teliu, care au fost deportate. De asemenea, se cuvine menționat faptul că pentru motivul că și-au exprimat simpatia față de armatele române în anul 1916, sau pentru că au sprijinit direct armata română prin acordarea de rechizite, adăpost etc. au fost internați, fără deosebire, români și maghiari, în lagărul de la Sopron. În lagărul de la Bekes Gyula, din Ungaria, au fost internați cei din Brețcu și satele învecinate. Nu poate fi trecut cu vederea nici faptul că în rapoartele trimise Mitropoliei din Sibiu numeroși preoți și învățători subliniau opresiunea la care era supusă țărănimea română și maghiară de către jandarmi și notari. Învățătorul din Rotbav, spre exemplu, informa Sibiuul că notarul din Bicsad îi amenință pe țărani cu deportarea în Serbia. Suferințele războiului provocau în întreaga monarhie împotrivirea din ce în ce mai dirză a maselor populare. Lupta românilor din Transilvania s-a împletit cu lupta populațiilor de alte naționalități pentru pace și drepturi democratice, împotriva asupraii comune. Astfel, ziarul „Szekely nep” din Sfîntu Gheorghe, în numărul său din 13 februarie 1918, în articolul „Problema secuiască” relevă că populația secuiască nu numai că se sustrage de la contribuțiile materiale pentru susținerea războiului, dar își manifestă totala neîncredere în politica guvernului. Într-un alt număr, din 3 iulie 1918, același ziar, în articolul „Piinea viitorului”, ocupîndu-se de cauzele nemulțumirilor populației din secuime, conchide că „secuții au ajuns la capătul puterilor”. UNIREA se apropia cu fiecare zi.

În toamna anului 1918, lupta de veacuri a românilor din Transilvania

pentru unitate națională intră în faza sa finală. Mișcarea revoluționară care se desfășoară în toată monarhia austro-ungară a cuprins, firește, și Transilvania. La 8 noiembrie 1918, prefectul Comitatului Trei Scaune raporta că în județ siguranța publică a devenit cu totul inexistentă, că țărani au atacat gospodăriile grofilor, iar pretorii și notarii din unele localități au fost alungați. După formarea Consiliului Național Român Central, organ reprezentativ al românilor din Transilvania, în localitățile județului de care vorbim, în cadrul unor adunări populare s-au constituit consilii naționale comunale, iar pe lângă acestea și sub îndrumarea acestora, au fost alcătuite gărzii naționale românești. Primele asemenea organe reprezentative ale românilor din județ s-au format în zilele de 2-7 noiembrie 1918, în localitățile Ariușd, Araci, Vilcele, Iarși și Arini. În 6 noiembrie, ziarul „Szekely nep” își anunța cititorii că la Sfîntu Gheorghe s-a constituit Consiliul național județean. Există numeroase mărturii care atestă faptul că între acest Consiliu național județean și gărzile naționale românești au existat dese colaborări, în special în privința menținerii ordinii, liniștii publice și alte probleme cu caracter administrativ. În vederea zădărnirii acțiunilor revoluționare ale diferitelor consilii naționale formate din români și secuici în această parte a Transilvaniei, elementele conservatoare au înființat Consiliul Național Secuiesc. La 13 noiembrie, ziarul progresist „Tukor” din Tîrgu Mureș, în articolul intitulat „Se organizează reacțiunea”, a dezvăluit că în dosul acestei încercări se ascunde contele Bethlem Istvan, mare moșier, cu poziția sa inadmisibil de rigidă în problema națională. O telegramă din 21 noiembrie 1918 trimisă din Miercurea Ciuc Consiliului Național din Trei Scaune chema pe toți locuitorii județului să sprijine inițiativa consiliului secuiesc. Dar acest apel făcut de Consiliul Național Secuiesc nu a reușit să mobilizeze masele populare în jurul său, ideile lui fiind acceptate și susținute doar de virfurile reacționare ale secuimii. Văzînd că nu reușește să atragă ma-

sele secuiești, consiliul caută o colaborare cu Consiliul Național Maghiar pentru a pregăti o adunare comună, în vederea luării „unei poziții unitare a maghiarilor din Transilvania”, după cum scria ziarul „Szekely nep” în numărul său din 24 noiembrie 1918. În preajma adunării, Consiliul Național Secuiesc s-a autodizolvat, transferînd munca sa asupra consiliilor naționale maghiare orășenești și județene, care să pregătească adunarea de la Tîrgu Mureș din 28 noiembrie, cum scria același ziar citat mai sus în numărul său din 26 noiembrie. Și tot „Szekely nep” din 30 noiembrie informează cititorii că adunarea de la Tîrgu Mureș a suferit un adevărat eșec, ea neînsușindu-și tezele prezentate privind susținerea integrității teritoriale și a drepturilor istorice ale maghiarilor, mulțumindu-se să susțină „principiile wilsoniste”. După publicarea la 20 noiembrie a apelului de convocare a Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, populația românească organizată în consilii naționale comunale, în adunări populare desfășurate într-o atmosferă de nemăiîntîlnit entuziasm, și-a ales delegații. Așa cum declara într-un interviu publicat în 1968 în ziarul județului Covasna, Cuvîntul nou, Alexandru Potcoavă, în ziua de 24 noiembrie 1918 a avut loc o adunare populară în comuna Vilcele la care au participat peste 2000 de locuitori. Participanții și-au afirmat voința de realizare a idealului Unirii. Prin votul unanim al celor prezenți, au fost aleși ca delegați la Alba Iulia : Bogdănel Caraș și Alexandru Potcoavă. În același timp, sute de locuitori ai județului și-au manifestat dorința de a fi prezenți la marele act istoric. Asemenea adunări populare au avut loc și în alte localități ale județului. Potrivit precizărilor din textul convocării, din județul Trei Scaune care era organizat în 3 cercuri electorale, s-au ales 15 delegați care au avut astfel posibilitatea să fie prezenți la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, după cum sublinia „Gazeta oficială” nr. 6 din 1/14 decembrie 1918 și în nr. 11 din 6/19 februarie 1919. Astfel se pregătea UNIREA.

RADU SELEJAN ■

Imoralitatea lor nu-i plătită decît de rușinea pe-o viață

Are 20 de ani și se numește Tudora Vuță. Are breton, blugi noi, firește suflecați la manșete, o privire tristă și verticală, spre podea. Prietenii și prietenele, vom vedea imediat care sînt ei, o cunosc sub numele de Dorina, la care purtătoarea s-a oprit după o matură chibzuință, apreciind — pe bună dreptate — că e mai greu să răzbați aici, la barul „Luna” de la Intercontinental, cu un prenume neaș, nu ușor de tradus în limbile țărilor și continentelor învecinate. Pînă la 20 de ani, Tudora — cu scuzele de rigoare noi îi vom spune chiar pe nume — nici n-a învățat, nici n-a muncit. Obosită, s-a decis să renunțe la școală după numai 8 clase, intrînd ca picoliță prin diverse I.A.P.L.-uri și, într-o vreme, vinzînd becuri la „Electrotehnica” de pe Magheru, treabă care nu prea i-a plăcut, nu pentru că ar fi fost ea din cale-afară de pretențioasă, ci pentru că o silea să se scoale de dimineață! După un foarte scurt stagiu la „Arta modei”, de unde i s-a desfășurat contractul de muncă pentru absențe nemotivate, Tudora Vuță a devenit de meserie „fără”, dacă nu cumva făcînd o asemenea afirmație aducem un afront celor citeva fete — puține și excepții triste ale realității noastre — obișnuite să trăiască de pe o zi pe alta. Bani și lucrurile pe care le are au drept sursă generozitatea ultimului „prieten”, despre care nu știe mare lucru. El cheamă X. fumează Kent și nu e de găsit dimineața, cînd se află la facultate, atît și nimic mai mult!

Tudora Vuță se simte la Intercontinental ca la ea acasă, poate și pentru simplul motiv că pretrece aici mai mult timp decît la adresa trecutată în buletin. Însoțind o echipă a Militei condusă de maiorul Gheorghe Bădescu, din serviciul judiciar al Inspectoratului municipiului, o găsim la bar. Iar înțînirea nu este întimplătoare — ne informează locotenentul Virginia Georgescu — căci sus-numita și-a petrecut în același loc și seara precedentă, într-o ambianță lichidă și poliglota. Refinută, ea a achitat cu seninătate amendă aplicată, după care, sfidînd promisiunile făcute în fata organelor de miliție, s-a reînființat la bar.

Pentru că, nu-i așa, nu fiecare noapte se încheia cu un succes, T.V. a trebuit să-și caute un refugiu mai sigur, găsindu-l pe strada Cernica, la numărul 8, la demisol, unde a locuit în ultimul timp, firește fără forme legale, la pensionarul Victor Dumitrescu. Acesta, fost laborant,

58 de ani, pensionat pentru o boală de inimă, a sperat la un moment dat să închege cu T.V. o căsnicie solidă, întemeiată pe trainice sentimente reciproce și pe o diferență de vîrstă de numai 38 de ani (!!), după care, dezamăgit în speranțele sale, a ajutat-o pe Tudora să-și refacă viața în alte direcții, găsindu-o pe ea și pe prietenele sale într-o locuință cu geamurile vopsite în negru, populată seară de seară de amatori de „căsătorii” pe termen redus. Acolo, la demisol, printr-o fată Irina, T.V. a cunoscut-o pe Carmen Chirea, de care ne vom ocupa imediat, pe Cerasela, de la „Bucur Obor”, pe Corina din Drumul Taberei, ca și pe alte „colege”, cu care a făcut schimb de impresii și de parteneri. În urma declarațiilor sale, organele de miliție au făcut o descindere la locuința proxenetului, inventariindu-i, între altele, 18 sticle de băuturi în limbi străine, un casetofon și un radio inexistente în rețeaua comerțului de stat, de bună seamă primite drept atenții de la cei pe care i-a găzduit. Victor Dumitrescu, cel atît de slab de inimă la propriu și atît de tare la figurat, se află în cercetare, el urmînd să răspundă pentru actele sale antisociale dintre cele mai grave.

Cum spuneam, V.T. a cunoscut-o pe strada Cernica pe Carmen Chirea, persoană familiară Intercontinentalului și circumscripțiilor de miliție din preajmă, de asemenea, fără ocupație, dar și fără buletin de identitate! Rugată să dea explicațiile necesare, ea afirmă că buletinul i-a fost luat de un bisnițar, care s-a ținut de capul ei și a invitat-o, alegîndu-se cu un refuz ferm. Cu o seară înainte a achitat o amendă substanțială dar rezervele ei pecuniare nu au secat, dovadă că percheziția corporală îi mai depistează citeva sute de lei, cîștigați într-un răstimp scurt și pe o cale cunoscută. Are 20 de ani și e din Craiova. A fost cîndva căsătorită, a terminat chiar și o școală profesională de textile, obținînd o calificare în virtutea căreia a lucrat, o vreme, la Giurgiu și Balotesti, după care a simțit — fiecare cu vocația lui — că nu mai poate locui prin căminele de nefamilisti. „Aveam toate condițiile, dar nu era de mine” — apucînd drumul plin de noroi al parazitismului și desfriului. Miinile îi sînt îngrijite și pline de aur. Gîndindu-ne la miinile mamei și soțiilor noastre, obișnuite cu munca și cu bucătăria, o rugăm să le mai arate o dată, spre a le fo-

tografia, dar Carmen Chirea își aduce aminte că are dreptul la personalitate, bagă miinile adînc în buzunarele fustei și nu le mai scoate! S-ar părea că regretă mai puțin viața pe care o duce, cît regretă citronada lăsată numai pe jumătate bătută la etajul 21 de la Intercontinental. Bravează și cînd i se cere să spună unde locuiește, „o să scriu în declarație” și scrie, în urma rîndurilor sale, o alcătuire de semne aducînd cu sanscrita veche, organele de miliție ajungînd la domiciliul unui alt pensionar, Vasile Costache din strada Șipari, numărul 9. Pe lângă Vasile Costache, Victor Radulescu e un copil, căci pensionarul din Șipari — „nu-mi cerea nimic, dormeam la el și mîncam la el, doar citeodată mă ruga să-l distrez” — se pregătește să-și serboze oca de-a 70-a aniversare! Vizita organelor de miliție l-a surprins în compania unei minore, el găzduindu-se în prezent sub stare de arest.

Elena Iordache, 21 de ani, „arăt de 30, dar nu-mi pasă”, domiciliată în comuna suburbană Voluntari, strada Dimboviței, numărul 65, e mai vorbăreț decît colegele ei de ocupație. N-a fost niciodată la serviciu, dar a fost o dată la teatru, plecînd complet dezamăgită de „inspirația” piesei, la care a fost nevoită să asiste din motive de invitație, primită din partea unui „barosan”. Nu-i place așadar teatrul, după cum nu-i plac nici mijloacele transportului în comun, mai ales autobuzul 109, cu care vine, zilnic, din comuna natală la lucru, adică la Intercontinental. Din păcate, cînd pleacă, are de așteptat mai mult decît la 109, căci taxiurile sînt rare spre ziuă, iar ea, desigur, e și un pic obosită. De unde, fato, în fiecare zi bani de taxi? o întreabă maiorul Bădescu, cunoscîntă mai veche a Elenei Iordache, zisă Minia, cu antecedente penale. „Parcă dumneavoastră nu știți, tovarășe maior”, răspunde E. I. Și dacă tot s-a întimplat să ne întîlnească pe noi, care s-ar părea că avem chef de vorbă la un ceas care e trecut de miezul nopții, eleganta Minia — „nu mă mai tot studiați că am pe mine și lucruri din magazin” — solicită un stat, plîngîndu-se de firea ei mereu trează, în sensul că nu poate adormi pînă în zori! Constatînd că nu sîntem interlocutori „valabili”, socotește că numai obișnuința e de vină, adică n-a reușit ea să-și potrivească viața după noul orar al barurilor, rămînd cu obișnuințe de pe vremea cînd acestea țineau deschis

pină la 5 dimineața! În sfîrșit, pentru a trece mai departe, trebuie să amintim că F.I. — care n-a lucrat niciodată, deși organele de miliție au depus multe eforturi spre a-i găsi un loc de muncă — se descurcă mai greu în românește decît în alte limbi, ea stîlcînd ceva cuvinte în engleză, în italiană și chiar în japoneză! „Ehe, eu mă pricep mai bine la cifre, că am nevoie de ele cînd mă tocmesc”. În două vorbe, Minia e o biată ființă careia îi place să braveze și să fumeze țigări de un pol și ceva pachetul dar, privită cu coada ochiului în clipele în care nimeni nu-i dă nici o atenție, întreaga ei faptură degajă o imensă tristețe. O tristețe care, chiar dacă ascunsă în spatele unor haine provenite de la shop, o sărăcește în fața oamenilor cinstiți, arătîndu-l adevăratul chip de tinără nefericită, hăituită și singură.

Dacă Angela Dăescu e o veterană a străzii, la cei 27 de ani pe care-i are, în schimb Zorița Winter din Turnu Măgurele e mai tînără cu 6 ani și, judecînd după recenta condamnare, mai ghinionistă. Abia pusă în libertate, după o detenție pentru deținere de valută, Zorița s-a grăbit spre vadul de la „Luna”, unde a fost găsită de raidul nostru. Susține că n-a venit decît pentru a lua masa, în compania unui verșor, ospătar la „Alunelul”, verșor care urma să achite nota de plată. Dealtfel, prezența ei în București, oraș în care a lucrat cîndva ca șofer de taxi, meserie respectată și — de ce n-am recunoaște-o? — bine retribuită, se explică prin aceea că s-a repezit să-și ia ceva haine, numai că obișnuința a împins-o către Intercontinental și ghinionul — pe care-l acuză în gura mare — căreia Circa 1 de miliție, unde scrie cu greu o declarație, împiedicată fiind de puținătatea gramaticii.

Z.W., fată în putere, înaltă cit o usă și zdravănă, își irosește tinerețea prin baruri, tîind frunză la cîini, fără ca cei de acasă — afirmație valabilă în toate cazurile înfățișate aici — s-o întrebe de bună-zăua și s-o cheme la ordine!

Biografiile pe cit de triste, pe atît de izolate în contextul societății noastre, în care munca, susținută și cinstită, reprezintă o obligație și o onoare pentru toți cetățenii, o îndatorire patriotică fundamentală, vietile relatate pe scurt în această pagină de revistă sînt rupte de realitate și tocmai de aceea tragice. Organele de miliție s-au străduit și se străduiesc să le aducă în matca lor firească, să le întorcă la demnitate și corectitudine, fără ca o asemenea acțiune socială, sprijinită de stat pe toate căile, să nu cunoască și unele poticneli. Cînd lucrurile se întîmplă așa — și ați văzut că se mai întîmplă — este rîndul legii să intervină, știut fiind faptul că o veche vorbă românească susține că fiecare doarme cum își așterne. Unde dorm în prezent fetele pomeneite mai sus nu-i greu de ghicit.

VIDIU IOANIȚOIAIA ■

Oricit v-ar părea de ciudat, omul stropea varza din curtea proprie fără să știe că stropește dolarii vecinului

Lucrători de la Inspectoratul de miliție al județului Constanța au scos într-una din zilele lunii august de la rădăcina unei verze, o varză obișnuită fără semnamente deosebite, au scos deci o grămadă de mărți, șilingi, lire de toate națiile, dolari și guldeni. Varza cu pricina creștea alături de altele într-o grădină de legume din strada „1 Mai” din Mangalia, proprietatea unui om pasnic și onest, cu picioarele pe pămînt care nu credea nici în vise și nici în spiritism, dar care la vederea valutei se pare că s-a crucit pur și simplu. Desigur, respectivii lucrători n-au făcut descoperirea în mod întimplător, ci în urma unor anchete minuțioase care a durat zile și nopți întregi și care avea să pună capăt activității unei bande de indivizi ce se ocupau cu traficul de valută în sezonul nostru cald. O bandă care timp de aproximativ 4 luni (în două sezoane) au agonisit mai multe sute de mii de lei traficînd în jur de 25 000 de dolari. Șase inși, cu ocupații aparent onorabile, dacă ținem cont de faptul că unii rupeau bilete la intrarea unor piscine iar alții făceau o muncă de curier la hotelurile din Neptun, șase indivizi care neglijau cu totul bronzul local, muncind din greu să stoarcă valută de la străini pentru a o revinde la prețuri sănătoase, treabă care le permitea să-și umple locuințele cu cartușe de Kent, să facă chefuri cu coniac Metaxa și să împrăști în stînga și în dreapta radiocasetofoane străine la prețuri deloc derizorii. Citeva fișe scurte.

Gheorghe Cucu — șeful bandei. Vîrstă, 31 de ani. Lucra la un centru de reparat biciclete din stațiunea Neptun. Valuta descoperită sub varza vecinului îi aparținea, ca și cei 200 000 de lei găsiți îngropați în via părintească. Posesorul unei Dacia 1300. Caracterizat ca un tip meschin. Fuma de la alții și strîngea de peste tot piine uscată pentru a-și hrăni cei 7 porci. La percheziție i s-au găsit radiocasetofoane, o combină muzicală portabilă, picupuri, aparate de radio. Are doi copii minori. Soția, casnică.

Ilie Buzatu, 32 de ani. Vindea bilete la

o piscină. A cumpărat de la străini peste 500 de cartușe de țigări Kent pe care le-a comercializat în stațiune. A traficant valută în valoare de 5 600 de dolari. Tot ce a cîștigat a dat pe chefuli. S-au mai găsit la el în numerar 5 000 de lei și 1 200 dolari.

Vasile Darie, 27 de ani. Lăcătuș la întreprinderea de cabluri din Ploiești. În timpul sezonului era detașat pe litoral la Neptun și vindea bilete la o piscină (?!). Are o „Dacia 1300”. În două sezoane a traficant aproape 6 000 de dolari. Avea asupra lui 25 000 de lei și 500 de dolari.

Liviu Pană, 29 de ani. În timpul iernii, lăcătuș la Trustul de construcții Carpați (Neptun). Vara, casier la o piscină. Are o „Dacia 1300”. A traficant aproximativ 1 500 de dolari în numai o lună și jumătate. S-au găsit la domiciliul său radiocasetofoane de autoturism, magnetofon Grundig și aproximativ 8 000 lei bani peșin.

Nicu Antoniac, 26 de ani. Iarna era un zugrav cinstit la Trustul de construcții Carpați, iar vara era curier la hotelul Belvedere. N-a apucat să-și cumpere mașină, intrînd în afacere ceva mai tirziu. Oricum, în două luni a strîns 10 000 de lei și 1 500 de dolari.

Emil Vilsan, 26 de ani. De fel, din Ploiești. În 1977 a terminat o facultate de subingineri din București și a fost repatriat la întreprinderea de mecanică fină din Sinaia. Făcea legătura bandei cu Capitala, unde revindea valuta, firește, contra unui comision.

Banda acționa simplu. Sub controlul atent al lui Cucu, ceilalți, Buzatu, Pană, Darie și Antoniac, procurau valută de la străini și prin intermediul lui Vilsan o revindeau la suprapreț în București. Șase indivizi care trăiau printre oamenii cinstiți, mergem mai departe și spunem, că, probabil, în familia la fel de cinstite, șase tineri care manevrau dolarii și casetofoanele cu nonșalanță, părăsindu-și, unii dintre ei, meseriile serioase din timpul iernii, pentru a rupe bilete la piscină, sau a face curierat la un hotel. Cum am mai spus, treburi onorabile dintr-un anume punct de

vedere, dar care adeseori se dovedesc a fi, și cazul relatat o relevă cu prisosință, o adevărată perdea pentru orbi. Obişnuim să spunem despre un tînăr în putere care pînă mai ieri tăia frunze la cîini și care într-un tirziu s-a calificat în meseria de lăcătuș sau de zugrav, că, iată, i-a venit mințea la cap, că și-a găsit un drum în viață. Cîți dintre noi însă reacționează firesc cînd văd că x sau y își lasă meseria de lăcătuș sau de strungar și pleacă vara pe litoral să rupă bilete la piscine? În ciuda faptului că știm bine că insul a plecat la ciupeală, la agoniseala din vară. În ciuda faptului că acesta, mai tirziu, te sfidează pe tine, omul corect și cinstit, obișnuit să te scoli dimineața la șase ca să pleci la uzină sau la facultate, și care îți strîngi bani în timpul anului ca să-ți faci concediul la mare sau la munte din munca ta, te sfidează, spun, trîndîndu-ți portiera autoturismului proprietate personală dobîndit la o vîrstă la care de obicei de-abia ai intrat în viață, își etalează casetofoanele, magnetofoanele, ceasurile care nu prea există în comerț, și îți suflă fumul de Kent în față, taxîndu-te într-o secundă de fraier. Desigur, organele de miliție și-au făcut datoria. Dar lucrurile ni se par mai complexe și tîn de răspunderea colectivă față de un mod de viață

străin principiilor după care ne conducem existența. Cum au acționat, de pildă, colegii de muncă de la Trustul de construcții „Carpați” față de „reprofilarea” lui Pană și Antoniac? Sau cei de la întreprinderea ploieșteană în privința lui Vasile Darie? Nu s-a întrebant niciodată familia lui Gheorghe Cucu dacă dintr-o singură retribuție de 1 600 de lei pe lună îți poți cumpăra mașină mică transformîndu-ți, în același timp, locuința, într-un veritabil shop? Sînt întrebări care condamnă, de fapt, pasivitatea cu care au fost inconșuranți cei șase tineri, care, deopotrivă, îi condamnă pe toți, cei care dintr-o indiferență păgubitoare, admit ca astfel de elemente să vinze sinecura, într-o societate a muncii cinstite.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Pagină realizată
cu sprijinul
Inspectoratului miliției
municipiului București

Ochii și urechile lumii

„Für Elise“

pentru un tun

Unul dintre cei mai interesanți oameni despre care am auzit în ultima mea mie de ani, se numește Charlie March.

Unul dintre cei mai interesanți muzicieni despre care am auzit în secolul meu se numește tot așa, Charlie March.

Unul dintre cei mai interesanți artiști, de la primul glonț incoace, se numește Charlie „Boom Boom“ March.

El are, în 1978, 62 de ani.

El este inginer în electricitate.

El are acasă trei tunuri de pe vremea războiului civil din Statele Unite.

El are — tot acasă — 13 mortiere vechi, de pe vremea lui Pazvante Chioru.

Charlie (nebulul?) nu trage cu tunul și nici nu împușcă rațele — cum cîntam cînd eram mici și simpatici.

Charlie „Boom Boom“ cîntă la tun. Există nevoie de tun în muzică. Rar, foarte rar, dar există. Există „Uvertura 1812“ a lui Piotr Ilici Ceikovski. Există o operă, „Victoria lui Wellington“, scrisă de Ludwig van Beethoven, la cîțiva ani buni după ce Titanul se lămurise cu Tiranul și se hotărîse să nu-i mai dedice „Eroica“, fapt care mă zguduise la o vîrstă cînd nu mai rămam „tunul“ cu „nebulul“.

Cînd orchestrele de prin Statele Unite se decid să execute asemenea muzici cu canoane — Charlie March se prezintă cu armamentul său și propune dirijorului serviciile repertoriului său, redus la o singură notă — aceea a unei lovituri de tun. Mînte de electrician, el a realizat un echipament care permite o declanșare electronică a instrumentelor sale*). Nici un dirijor nu are de ce se teme de tunurile lui Charlie „Boom Boom“ March. Nici un violonist. Nici un violoncelist. Și — mai ales — nici un spectator.

Charlie a învățat singur să cînte la tun. El se integrează melodiei, corzilor, alămurilor și suflătorilor. El dă tunului dimensiunea inofensivă a unei tube, a unui corn englez. El face foarte bine ceea ce face.

El deschide un drum. El închide un sens. Puțini sînt la înălțimea gândirii lui. Mulți nu vor să arunce tunurile în mare sau în aer. Charlie March propune, prin singura notă emisă de instrumentul său, trecerea tunurilor în orchestre unde pot tăcea mult și bine, pînă s-ar plictisi, și, simultan, folosirea tubelor în locul tunurilor. El închide și deschide o perspectivă amețitoare: o lume în care oamenii ar cînta propriu-zis la tunuri și s-ar înarma, fie și accelerat, cu tube și viori ar fi o fermecătoare grozăvie.

M-am gîndit să-i dedic o simfonie pentru submarin, orgă și orchestră. Beethovenian pățit cum sînt, am renunțat la simfonie dar mai cu seamă la dedicație.

Astfel că-l salut pe Charlie March, cîntînd pentru el doar „Für Elise“, între două bum-bumuri strict localizate pe citeva din continentele planetei. Între două canoade, „Für Elise“ cea suavă sună, după urechile mele, ca „Eroica“.

RADU COSAȘU

*) Un singur accident în toată activitatea lui artistică: în 1969, cîntînd cu Filarmonica din Los Angeles, tunul a pornit a bate de 10 ori, deși în partitura Beethoven precisase o singură explozie. S-au spart ferestrele, oglinzile și conductele de apă ale sălii, scena a fost inundată — dar n-a murit nimeni. Prefer accidentul ăsta — și sper să nu fiu socotit extravagant — tuturor clipelor cînd tunurile pornesc a bate după partituri care te fac să uîți că pe lumea asta a existat un om numit Ludwig van Beethoven. Există asemenea partituri!

La deschiderea celei de-a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O. N. U.

S-AU deschis la New York, la 19 septembrie a.c., pentru a 33-a oară, lucrările sesiunii ordinare a Adunării Generale a O.N.U. „Poezia statisticii“ ne informează însă că ciocanul prezidențial (deținut anul acesta de Columbia) a vestit de 43 de ori debutul de sesiune pentru forul plenar al Națiunilor Unite, dacă luăm în calcul cele 10 sesiuni denumite „speciale“, sau „extraordinare“ ale instituției mondiale. Adunarea Generală va examina timp de 3 luni, în plenară și în șapte comisii funcționale, un număr de peste 130 de puncte. Deși la început, în plenară, se desfășoară doar dezbaterile generale, amploarea viitoare a lucrărilor de fond poate fi anticipată încă de acum. Sesiunea din 1977 ne dă temeluri să „pro-nosticăm“. La cea de-a 32-a sesiune s-au ținut 537 de ședințe oficiale și 136 neoficiale. În plenară au luat cuvîntul 115 miniștri de externe, 7 șefi de state și 6 șefi de guverne — pentru a ne limita la exemple din sfera diplomației denumite „la nivel înalt“. Ordinea de zi adnotată a sesiunii însumează 277 de pagini. În marea lor majoritate punctele de pe agenda sînt de mare însemnătate pentru colaborarea multilaterală și multiformă a statelor lumii.

Evidențiind sarcinile actuale și de perspectivă ale instituției mondiale, **președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, declara recent: „Acționăm consecvent pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale, care oferă posibilitatea participării active a tuturor națiunilor, îndeosebi a țărilor mici și mijlocii, la soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale“.**

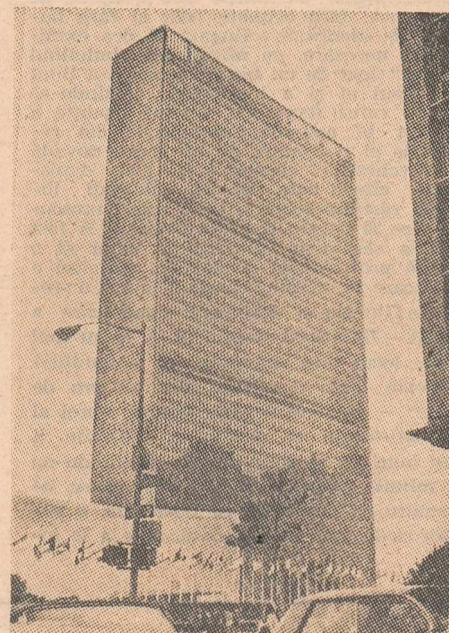
Care sînt aceste probleme? Ele sînt, desigur, numeroase, dar, printre ele, un loc de primă importanță îl ocupă subiectele ținînd de edificarea unei noi ordini internaționale, de întărirea păcii și securității în lume. Vasta problematică a dezarmării, desăvîrșirea lichidării colonialismului, problemele conflictuale, obiectivele unei noi strategii internaționale a dezvoltării, evaluarea aplicării rezoluțiilor O.N.U. referitoare la statornicirea unei noi ordini mondiale, pregătirea sesiunii speciale privind noua ordine economică internațională din 1980, cooperarea tehnică între țările în curs de dezvoltare, știința și tehnologia în slujba dezvoltării, problemele alimentației, colaborarea în domeniul social-umanitar, lupta împotriva criminalității și a terorismului internațional, explorarea și exploatarea spațiului extraatmosferic, „noul“ drept al mării, acțiuni de asistență în caz de calamități naturale, sînt teme ce se impun atenției prin multitudinea de aspecte concrete care vor permite statelor să abordeze, cu toată răspunderea, căile practice de instaurare a unor relații de tip nou între toți membrii comunității internaționale.

Spațiul nu ne îngăduie o tratare exhaustivă a tuturor acestor puncte care vor anima dezbaterile de la O.N.U. Pe parcursul lucrărilor Adunării Generale conținutul lor și finalitățile spre care va tinde examinarea lor vor fi cunoscute cu mai multă exactitate. Vom stăruii însă asupra participării României la sesiunea recent inaugurată pentru a evidenția inițiativele sale. **O prezentă activă la O.N.U. de aproape 23 de ani, România s-a impus atenției mondiale prin valoarea politică a contribuțiilor sale în cele mai variate sectoare de preocupări ale Națiunilor Unite, pe care le înfățișăm sumar mai jos.**

Contribuțiile românești la O.N.U. se disting prin continuitatea și perseverența eforturilor depuse pentru o mai bună și mai dreaptă rînduire a raporturilor dintre state. În mod semnificativ cea dintîi inițiativă a României la O.N.U. a avut ca temă elaborarea unei declarații privind principiile colaborării economice dintre state și datează din 1957. Acest prim pas se va amplifica pe parcursul întregii participări a României la O.N.U. extinzîndu-se mai ales la U.N.C.T.A.D., în perioada pregătirii Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor (1972—1974), și la sesiunile speciale ale Adunării Generale a O.N.U., la cea de-a VII-a (1975) țara noastră depunînd cunoscutul document **„Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale“.**

APORTUL României se caracterizează prin multilateralitatea și abordarea creatoare a problematicii noi ordini. Nici una din componentele noi ordini nu a rămas în afara reflecției stimulative pe care au adus-o inițiativele românești. Pe drept cuvînt s-a afirmat că documentul prezentat de România în 1975 cu privire la întărirea rolului organizației a reprezentat „piesa“ cea mai substanțială, supusă unei dezbateri mondiale în materia dată. Este un fapt că în dialogul internațional deseori predomină abordarea enunțativă a problematicii noi ordini, potențată de cea de tip strict revendicativ. Or, acțiunea creatoare, condusă de țelul identificării soluțiilor practice, constituie o valoroasă parte de contribuție la înlăturarea obiectivelor de azi și mai ales de

mine ale comunității internaționale. Vom exemplifica acest adevăr cu „materia“ din acest an. Astfel, la mai multe puncte de pe ordinea de zi a sesiunii, România este prezentă cu inițiative proprii. Printre acestea, o incontestabilă actualitate o are examinarea raportului Comitetului special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului organizației. Subiectul intitulat **„Creșterea rolului O.N.U. în menținerea și întărirea păcii și securității internaționale, în promovarea dreptului internațional în relațiile dintre state“** și-a făcut oficial apariția în dezbaterile O.N.U. pe baza propunerii României, încă în anul 1972. Această inițiativă se află la originea unui amplu proces de examinare și identificare colectivă a celor mai eficiente căi de sporire a contribuției O.N.U. la rezolvarea problemelor fundamentale ale zilelor noastre. Concepția României în această privință a fost sintetizată în 1975, în documentul deja amintit **„Poziția României cu privire la îmbunătățirea activității Organizației Națiunilor Unite, la întărirea rolului său la realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice“.** Reamintim că acest document cuprinde peste 50

de propuneri concrete. Potrivit concepției românești, căreia documentul îi că exprimă, este necesar să se asigure o participare mai directă și mai activă a O.N.U. la instaurarea unei noi ordini internaționale. Propunerile avansate de România la acest capitol se întemeiază pe o analiză aprofundată, făcută cu simțul unei înalte răspunderi, a vocației Națiunilor Unite și se referă la sectoarele de bază ale activităților O.N.U., precum și la îmbunătățirea Cartei sale, ținînd seama de marile transformări ce s-au produs în lume în cele peste trei decenii de existență a organizației. Se știe că inițiativa României a avut un larg ecou în dezbaterile din 1975—1977 ale Comisiei a VI-a (juridică) a Adunării Generale a O.N.U. și la cele trei sesiuni (1976—1978) ale Comitetului pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului organizației, organ înființat în urma unei propuneri a României, Filipinelor și a altor 27 de state. Anul acesta raportul comitetului vizează, în principal, sporirea rolului O.N.U. în soluționarea pașnică a diferendelor (s-a întocmit o listă preliminară de 51 de propuneri făcute de diferite țări) și la raționalizarea procedurilor și a metodelor de lucru ale instituției mondiale. În raport sînt dezvoltate numeroase idei care vor stimula un amplu și viu dialog cu privire la întărirea eficacității acțiunilor Națiunilor Unite în lumea contemporană.

Practic, dialogul a și început. Referindu-se la necesitatea „fortificării“ sistemului Națiunilor Unite, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, arăta de curînd: **„Putem și trebuie să ne lăsăm călăuziți de simțul solidarității noastre umane, care se concretizează printr-o vigoasă familie de organisme internaționale, dacă dorim să circumscriem și, în final, să soluționăm marile probleme internaționale cu care sîntem confrunțați“.**

În domeniul dezarmării, actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U. va aborda o și mai largă gamă de aspecte decît în trecut vizînd, între altele, creșterea rolului O.N.U. în negocierile de dezarmare, punerea în practică a recomandărilor sesiunii speciale consacrate dezarmării, reducerea bugetelor militare, armele chimice și bacteriologice (biologice), interzicerea perfecționării și fabricării de noi tipuri de arme de distrugere în masă și de noi sisteme de asemenea arme, interzicerea sau limitarea folosirii unor arme clasice, înființarea de zone denuclearizate etc. Poziția României exprimată în diverse documente difuzate la O.N.U. și dezvoltată în plenara sesiunii speciale a

Adunării Generale consacrate problemelor dezarmării se va afla din nou în atenția instituției mondiale. Propunerile avansate de România reprezintă un adevărat program de măsuri practice, menite să scoată negocierile de dezarmare din impasul actual și fundamentează în același timp un concept global al dezarmării întemeiat pe imperativele unei noi ordini internaționale, pe necesitatea excluderii forței și amenințării cu forța din relațiile interstatale.

Lichidarea rămășițelor colonialismului, obiectiv la promovarea căruia România are o contribuție unanim apreciată, deține pe agenda sesiunii recent deschise 12 puncte, printre care un loc de seamă îl ocupă discutarea problemei Namibiei, a Rhodesiei de Sud și a raportului cu privire la realizarea Declarației din 1960 privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale. Dezbaterile referitoare la Namibia vor avea un colorit politic deosebit, ca urmare a fazei noi, decisive, în care se află în prezent examinarea problemei independenței Namibiei.

Dimensiunea socială a acțiunilor vizînd instaurarea unei noi ordini mondiale este reprezentată pe agenda sesiunii prin 24 de puncte, printre care un loc de seamă îl ocupă propunerile prezentate de România și alte state în legătură cu extinderea colaborării internaționale în asigurarea condițiilor de viață, muncă, învățămînt și educație, care preocupă tineretul din întreaga lume, precum și antrenarea mai largă a tinerei generații la înlăturarea sarcinilor dezvoltării naționale. Se cuvine să reamintim că punctele privind tineretul au la origină o inițiativă românească ce datează încă din anul 1960 privind educarea tinerei generații în spiritul înaltelor idealuri de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. Dezbaterile din acest an privind tinăra generație vor viza, de asemenea, sporirea contribuției tineretului în instaurarea unei noi ordini mondiale. Se are în vedere, între altele, adoptarea unei recomandări privind proclamarea unui An internațional al tineretului. Printre celelalte teme social-umanitare se disting punctele referitoare la eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, promovarea egalității în drepturi a femeii, ocrotirea drepturilor omului, repartizarea echitabilă a venitului național etc. la examinarea căroro România s-a distins printr-o participare activă și constructivă.

CEA de-a XXXIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. constituie o mare manifestare politică chemată să aducă o contribuție importantă la dezbaterile și soluționarea democratică, cu participarea tuturor statelor membre, a problemelor fundamentale ale umanității. Alături de celelalte state membre, țara noastră acționează pentru ca O.N.U. să răspundă cu adevărat aspirațiilor popoarelor care doresc o organizație puternică, capabilă să-și îndeplinească cu mai multă eficiență mandatul său în promovarea, stimularea și dezvoltarea cooperării pașnice multilaterale între toate națiunile lumii.

Recent, în comunicatul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., forul politic național care a aprobat directivele privind participarea României la lucrările celei de-a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., se arată că întreaga activitate a delegației române va fi consacrată promovării tezelor și liniilor directoare cuprinse în hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului, în expunerile președintelui României, Nicolae Ceaușescu, promovării principiilor politicii externe românești. Aceste principii postulează respectarea deplinei egalități în drepturi, a independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța în raporturile dintre state.

In lumina acestor directive, delegația română va prezenta la sesiunea Adunării Generale poziția României pentru găsirea unor soluții juste și echitabile problemelor complexe care preocupă în prezent omenirea, problemelor care se află în atenția O.N.U., militînd pentru creșterea rolului și contribuției instituției mondiale la soluționarea, în interesul tuturor popoarelor, a problemelor actuale ale vieții internaționale.

Întreaga participare a României la O.N.U. este pusă sub semnul gândirii creatoare, revoluționare, a președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a subliniat cu tărie: **„Să facem totul pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, pentru ca ea să aducă o contribuție tot mai substanțială și eficientă în afirmarea cursului nou în relațiile internaționale, la statornicirea unui climat de destindere, colaborare și înțelegere între națiuni“.** Este un crez și un îndemn la acțiune pentru ca O.N.U. — cel mai important for politic și diplomatic multilateral — să răspundă cu adevărat sarcinilor ce îi revin în lupta pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră.

IOAN VOICU

1 octombrie — Ziua națională a R.P. Chineze

Un anotimp semnificativ: primăvara științei

În existența multimilenară a poporului chinez, cei 29 de ani care au trecut de la proclamarea Republicii Populare Chineze, această perioadă scurtă de timp, capătă însă, prin realizările importante care o caracterizează o semnificație istorică densă. La aproape trei decenii de la acea dată memorabilă, poporul chinez, sub înțeleapta conducere a Partidului Comunist, muncește pentru traducerea în fapt a planului de dezvoltare dezbătut și aprobat de Congresul al XI-lea: transformarea Chinei într-o țară socialistă puternică, cu o agricultură, industrie, știință și tehnică moderne încă înainte de sfârșitul acestui secol. Lichidând moștenirea de inopiere și exploatare străină, poporul chinez a dovedit în anii de după eliberare, uriașele rezerve creatoare ale noii sale istorii.

La începutul acestui drum, China pornea de la o agricultură înapoiată, slab dotată tehnic, care nu era în măsură să satisfacă cerințele consumului intern. Anul 1977, cel mai greu încercat de calamități naturale din ultimele trei decenii, a dovedit însă că țărani chinezi pot asigura, printr-o muncă susținută sub conducerea comunistilor, recolte stabile. Seceta prelungită, înghețurile care au afectat suprafețe întinse au fost învinse. Amenajările funciare realizate sub semnul eroic al țăranilor din Taciai — modernizările complexe introduse în acest sector economic, forța hotărâtă a oamenilor și-au spus cuvântul. Agricultură chineză asigură astăzi nu numai cerințele de consum intern dar participă și la export.

Industria chineză, nesemnificativă în primii ani de după eliberare, a înregistrat și ea recorduri importante. Exemplul mobilizator al bazinului petrolifer de la Taciai a condus, ca și în agricultură, la declanșarea unei ample întreceri socialiste pe plan național. S-a ajuns astfel ca sumele ce se cheltuiesc pentru edificarea obiectivelor industriale să fie de câteva ori mai mari decât întregul venit național din primii ani de după proclamarea republicii populare. Industria participă în proporții sporite la venitul național care a crescut de zece ori în cele trei decenii. Lichidând greșelile care s-au manifestat în trecut, poporul chinez, sub conducerea Partidului Comunist Chinez, în frunte cu președintele Hua Kuo-fen, a probat cu argumente

viabile că poate privi cu optimism viitorul. Consfătuirile organizate pe domenii de activitate au relevat hotărârea realizării în viață a sarcinilor importante trasate de Congresul al XI-lea. Printre acestea, Conferința Națională a științei din primăvara acestui an, prima de acest fel organizată în China, și prezidată personal de președintele Hua Kuo-fen, a prezentat o importanță deosebită. Biziindu-se pe efortul propriu, învățând din tot ce este mai avansat pe plan mondial, cercetarea științifică din China populară a fost chemată să contribuie prompt la toate domeniile de activitate. Reorganizarea domeniului, formarea unui mare contingent de oameni de știință vizează, în perspectiva planului adoptat cu acest prilej, o dezvoltare a ei fără precedent. În următorii 15 ani se prevede ajungerea din urmă și depășirea ni-

velului cel mai avansat pe plan mondial al științei și tehnologiei.

Dezbaterile au trezit un interes viu și entuziast în întreaga țară. În scrisoarea transmisă la închiderea lucrărilor, Go Mo-jo, președintele Academiei chineze, califică acest eveniment drept „Primăvara științei”. Pentru un popor cu o istorie multimilenară, trei decenii reprezintă o perioadă de timp scurtă. Dar aceste trei decenii acoperă o istorie densă în fapte. Legat de poporul chinez prin tradiții de solidaritate militantă, poporul român se bucură de toate aceste realizări, așa cum se bucură de toate succesele țărilor socialiste prietene. Pentru că ele vorbesc de la sine despre ce sînt în stare să creeze popoarele sub conducerea comunistilor, în condițiile independenței.

REMUS ANGHEL

Șanghai. Expoziția realizărilor economiei naționale

Dincolo de porțile școlii...

În numeroase țări, școlile și universitățile și-au deschis din nou porțile. Din păcate, în multe locuri, momentul emoționant al reînălțării de colegii și profesorii s-a produs, ca și în anii trecuți, pe fondul stării de criză ce marchează din ce în ce mai profund instituțiile de învățămînt din țările occidentale. Se menține, în același timp, situația dureroasă a celor aflați dincolo de porțile școlii. Fie că este vorba de cei care nu au acces la învățătură sau de cei care, deși se află în posesia unei diplome, toți tremură pentru ziua de mâine.

Potrivit datelor U.N.E.S.C.O., o treime din copiii existenți pe glob — și, atenție, copiii reprezintă o treime din populația lumii! — nu sînt incluși în sistemul de învățămînt. Iar această cifră este, cel puțin deocamdată, în continuă creștere, comunică cu neliniște organizația mondială, care estimează că, ținîndu-se seama de măsurile ce au fost sau vor fi luate — în anul 1985 — 90 de milioane de copii din Asia, 35 din Africa și 9 din America de Sud nu vor merge totuși la școală.

Ce fac cei aflați dincolo de porțile școlii? Iată o întrebare firească la care, din păcate, nu se poate da decât un răspuns dramatic. Muncesc ieftin. În cel mai fericit caz, pentru cădacă nu li se oferă

această posibilitate, mulți dintre ei îngroașă rîndurile delincvenței juvenile. Nu demult, Biroul Internațional al Muncii (BIT) a furnizat în acest sens, pe baza datelor culese din țări capitaliste, câteva cifre care au generat neliniște. Numărul copiilor sub 15 ani care lucrează în prezent în aceste țări este de 52 de milioane, ceea ce echivalează cu populația totală a Franței sau a Marii Britanii. Dintre aceștia, 42 de milioane sînt cuprinși în mici gospodării agricole, iar 10 milioane în ateliere sau mici uzine. Adăugați la aceștia milioanele de copii din țări în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină, aflați în situația celor de mai sus, și veți avea o imagine cit de cit exactă — pentru că există și copii necuprinși în nici un fel de statistică — a unei situații incompatibile cu epoca zborurilor cosmice. Circa un milion de copii din Italia, reclama sindicatele, se află în situația amintită. Peste 200 000 de copii sub 14 ani lucrează în Spania, iar în R.F.G. sînt semnalate 50 000 de cazuri (se spune că cifra reală ar fi de șase ori mai mare) de încălcare a normelor de angajare a copiilor. Se înțelege, munca celor mici, desfășurată în condiții grele, și care se prelungește uneori pînă la 15 ore pe zi, reprezintă sursa necesară de trai a familiei...

„Diplomele universitare: pașapoarte pentru nicăieri” exprimă sugestiv condiția celor ce se află, de asemenea, dincolo de porțile școlii, dar de data aceasta, după ce

abia le-au părăsit. Aceași este și situația absolvenților altor trepte și forme de învățămînt. Statisticile Organizației Internaționale a Muncii arată că în anul trecut 7 milioane de tineri între 16 și 25 de ani din 24 de țări capitaliste dezvoltate, membre ale O.C.D.E. (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică) nu și-au putut găsi un loc de muncă. Este tristul record al întregii perioade postbelice. Este situația tragică a celor care, așa cum scria o publicație vest-germană, pășesc în viața de adult fără bucurie și speranță, refuzați de piața muncii și considerîndu-se ca atare, ca aparținînd unei „generații de prisos”. Majoritatea celor ce se află în dificultatea de a primi un post, nemaînvînd de un an pentru care au pregătirea necesară — problema aflată la ordinea zilei nu numai în Europa occidentală, ci și în S.U.A. sau Japonia — își dau seama că de spulberarea speranțelor lor vinovată este, după cum se exprima un tînăr absolvent aflat într-o asemenea situație, „actuala criză economică și actualul sistem social”.

„Ca în fiecare început de toamnă, școlile lumii și-au deschis din nou porțile. Prilej de reflecție adîncă la condiția celor aflați, în multe colțuri ale planetei dincolo de porțile instituțiilor de învățămînt. Pentru că cifrele neîmplinirilor — din care noi am reprodus doar câteva — acuză.

DUMITRU AVRAM

PARADOXURILE SUPER-CIVILIZAȚIEI

Licitații...

Un bicorn al lui Napoleon a fost achiziționat la o licitație dintre cele mai respectabile cu suma de 120 000 de franci, ceea ce poate fi apreciat ca foarte scump sau dimpotrivă, mai ales că s-a întîmplat nu departe de Waterloo, iar cumpărătorul era de origine corsicană. Și ultimul ceas al lui Nelson a luat drumul unei colecții particulare tot în condițiile unei licitații la care oamenii normali nu aveau acces din cauza zerourilor puse în coada fiecărui obiect.

Uneori, o licitație începe să semene cu o luptă de cocoși, personajele cele mai abulice devenind, sub tirul sec al creșterii prețurilor, imperiative și furibunde, aprige și necruțătoare de parcă ar vedea în jur numai stropi de sînge și iureș de pene. Pantofii cutărei vedete interna-

ționale sau lornionul doamnei Bovary (s-a vîndut și așa ceva) devin, în atari condiții, ținta tuturor pasiunilor și singura șansă de supraviețuire... Din fericire, fie și rar, o anume púdoare se mai face simțită chiar în aceste arene unde se licitează orice și se supralicitează oricît. Spre exemplu, la München, bastonul de mareșal al lui Goering nu a avut succes, asistența dovedind un dezinteres rece deși suma de plecare era de numai 500 de mărci, ceea ce la o licitație ar fi cam cit un bacșiș. Că bastonul lui Goering nu face nici cit un bacșiș pare reconfortant din moment ce o fantomă care nu se pipăie și nu se vede costă aproape un milion de dolari...

Cumpărarea fantomei s-a desfășurat, după merit, în nordul Scoției. Un nobil scăpătat, dar avînd încă unele idei, a anunțat cu un tamentam corespunzător că s-a decis, cu amărăciunea în

suflet, să-și vîndă conacul cu stafie cu tot. Un negustor de coca-cola din California, pe numele său Ben Hardy, prea ocupat să participe la licitație și-a trimis reprezentantul să opereze la fața locului, rapid și eficient, în stilul patronului.

Cei 18 amatori care s-au ambiționat să-și piardă noaptea în conac au auzit, e drept, fix la ora 12, bizare scîrțituri la etaj și un croncănît ca în filme. Omul lui Hardy a plusat vertiginos, cu voioșia omului care îi cumpără stăpînului o piață rea. Conacul s-a achiziționat contra sumei de 480 000 de dolari la care s-au adăugat încă vreo 300 000 cheltuielile de transport căci domnul Hardy și-a dorit conacul la el în urbe, exact ca un predecesor care și-a permis să transplanteze la el acasă unul din podurile Londrei, scos din uz, pod ce a fost montat bucată cu bucată peste o apă tipic americană,

dar deviată la rîndul ei pentru a trece cit mai britanic pe sub podul cu pricina.

Cînd conacul a fost montat în California, Ben Hardy a așteptat câteva nopți la rînd să-l sperie fantoma. Nimic... Enervat că marfa nu își face banii, domnia-sa a dat în judecată pe vînzător. Eșecul a fost total: tribunalul scoțian, sesizat de conflict, l-a avertizat că plîngerea nu este fondată întrucît numitul Hardy se face el însuși vinovat de scoaterea din Marea Britanie, fără acte justificative, a unui personaj istoric despre care se bănuiește că ar supraviețui sub formă de nălucă.

Vînzătorul de coca-cola, trezit la realitate, a trebuit să se mulțumească cu serviciile unui actor care la minunatele serate organizate în bătrînul conac dă strechea în oaspeți cu ora...

RADU BUDEANU

Mondo umano?

Cine urmează după Ronnie?

În seara aceea de toamnă timpurie și friguroasă, în locul acela departe de lumea dezlănțuită, cum s-ar putea spune reluînd o formulă tradițională, în camera aceea în care mă copleșiseră amintirile calde ale unei copilării cînd mă fascinau și jocurile de-a automobilele și șoferii, la un moment dat avea să mă intrige una din știrile citite cu o anume tulburare de crainicul respectiv: în urma unui accident petrecut pe pista de la Monza, la 10 septembrie, automobilistul Ronnie Peterson a încetat din viață. Apoi glasul crainicului, ce și-a revenit parcă, adăuga că este a 51-a victimă, în 50 de ani de alergări pe piste! Nu, nu sînt un fan al curselor automobilistice, de oricare formulă sau marcă celebră, mai puțin celebră sau în devenire, ar fi vorba. Dar nu pot spune că mă lasă indiferent tragicele accidente ce se întîmplă pe unele circuite, cu unii automobilisti ce pilotează mașini celebre, mai puțin celebre sau pe care ei le fac celebre. Uneori, cu prețuri mari, inclusiv al vieții lor.

Știu că această consemnare este tirzie și că în jurul decesului lui Ronnie Peterson a curs destulă cerneală, că sute de kilograme de plumb s-au consumat pentru ca ziarele să consemneze evenimentul, că mii de clișee au fost făcute pentru a reda tragismul acelei clipe. S-a scris din nou că lumea formulei 1 este pusă sub acuzare și că e vorba de o escaladă a riscurilor. Dar toate acestea s-au reamintit după și nu înaintea desfășurării circuitului de la Monza. S-au reluat statisticile doar cînd lista trebuia completată cu numele lui Ronnie și data morții lui. Dincolo de orice considerații, e cazul, cred, să reamintim cîțiva din cei 20 (!) de piloți de notorietate, ce și-au găsit moartea în ultimii zece ani.

Deci: scoțianul Jim Clark, în 1968; austriacul Jochen Rindt, în 1970; neozelandezul Bruce Mac Laren, în 1970; englezul Piers Courage, în 1970; italianul Ignacio Giunti, în 1971; mexicanul Pedro Rodriguez, în 1971; elvețianul Jo Siffert, în 1971; suedezul Joachim Bonnier, în 1972; englezul Roger Williamson, în 1973; francezul François Cevert, în 1973; americanul Peter Revson, în 1974; elvețianul Silvio Moser, în 1974; austriacul Helmut Koenig, în 1974; americanul Mark Donohue în 1975; englezul Tom Pryce, în 1977. ...Incheie lista, cel puțin pînă în clipa de față, suedezul Ronnie Peterson.

Cum îl descria cineva, era înalt, blond, căsătorit, tatăl unui băiat și se născuse la 14 februarie 1944, la Orebro, în Suedia, naționalitatea explicîndu-i — se zice — răceala, distanțarea, tăcerea, tonul serios. Se exterioriza pe pistă și era unul dintre cei mai rapizi piloți din pluton. A debutat la 12 ani și a avut o carieră plină de succese răsunătoare dar și de decepții profunde. Deși a participat la 110 Mari Premii rămîne pilotul care nu s-a realizat niciodată. I-a lipsit uneori puțină șansă iar alteori n-a avut o mașină bună. Se mai spune că anul acesta, în sfîrșit, el pilota o excelentă mașină Lotus cu care se situase primul în Africa de Sud, Austria, al doilea în Belgia, Spania, Franța, Olanda — adesea în urma colegului său Andretti — și al doilea în campionatul lumii. În 1971, la volanul unui March, s-a clasat al doilea în campionatul lumii, în urma neînvinsului Jackie Stewart, pentru că următorii șase ani să fie apreciați ca șase ani de purgatoriu, perioadă în care a schimbat mai multe mașini: March, Lotus, March, Tyrrel.

În acest an, Peterson redevenise o stea de primă mărime. Dovedea cu brio că în cei șase ani de purgatoriu nu pierduse nimic din vigoarea și prospețimea sa... Duminică, 10 septembrie, cariera lui s-a întrerupt la Monza, pe circuitul primului său mare succes și pe pista unde el a cîștigat trei Mari Premii. A murit la Monza, la 23 de ani după ce i se întîmplase același lucru lui Ascari, la 17 ani după decesul vest-germanului von Trips. A murit la Monza, pe un circuit perimat, în circumstanțe neclare și la capătul celui mai bun sezon al său. Cele din urmă le scria unul dintre cei ce au urmărit în direct numeroase curse automobilistice pe diferite circuite și care, după ce prezintă nenumăratele riscuri de pe unele din acestea — între care Monza e, credem, pe primul loc — se întrebă: Trebuie reconsiderate circuitele? Tot el conchide că nimeni (dintre organizatori și, implicit, profesori, n.n.) nu va consimți la enormele investiții necesare (perfecționării pistei, n.n.). Consolat, el pledează pentru modificarea sistemului starturilor, pentru penalizarea piloților nedisciplinați și, de ce nu, pentru adaptarea mașinilor la circuite. Poate am intrat în consemnarea unor lucruri prea specioase. Ar fi deci cazul să revenim la acei oameni curajoși, uneori chiar minunați prin îndrăzneala și marile riscuri pe care și le asumă piloții mașini (metaforic) zburătoare pe piste foarte dificile și adesea perimate. De unde și întrebarea din titlu.

DUMITRU CONSTANTIN

„Sintem decizi să nu facem nici o concesie”

— Tovarășe profesor Constantin Ardeleanu, în calitate de antrenor federal, coordonați activitatea recent înființatului Club de fotbal de înaltă performanță „Lucafăru”, o mai veche idee a federației și o mai veche idee a dumneavoastră care, prin înțelegerea și sprijinul C.N.E.F.S., a devenit, cu ajutorul Ministerului Educației și Învățământului, o realitate concretă. Nu vom discuta asupra temeiniciei inaugurării clubului respectiv, de fapt un centru național pentru formarea și pregătirea copiilor și a juniorilor pentru marea performanță fotbalistică, pe această temă s-a vorbit destul, dar considerăm necesar să discutăm despre aplicarea în practică a unei idei frumoase. Cu alte cuvinte, care e situația „Lucafăru” în prezent?

— Devenit realitate în ziua de 18 august, clubul nu reprezintă decât o continuare a muncii noastre de selecție desfășurată peste vară, în taberele naționale de copii și juniori de la Bistrita, Sighișoara și Simeria. Pe baza observațiilor de acolo, ca și pe baza unor date mai vechi, am format un nucleu de 116 tineri fotbaliști de perspectivă, care au devenit prin examene elevi ai Liceului industrial „Electroaparataj” din București, alcătuind 3 clase distincte cu profil de fotbal. De la bun început vreau să precizez că am găsit înțelegere deplină și sprijin substanțial la conducerea școlii respective, directorul Radu Ene primind și titlul onorific de președinte al clubului. De asemenea, directorul de studii Ion Ruse ne-a ajutat, acordând o atenție deosebită demersurilor noastre. Elevi și fotbaliști în același timp, componenții „Lucafăru” au fost împărțiți, după criterii de vîrstă, în 8 echipe, două repartizate în seria bucureșteană a diviziei C, patru în campionatele municipale de onoare și promoție, la seniori și, respectiv, juniori, două în divizia națională de școlari și juniori, de pregătirea lor ocupându-se tot atîta antrenori, îndrumați și coordonați de federație.

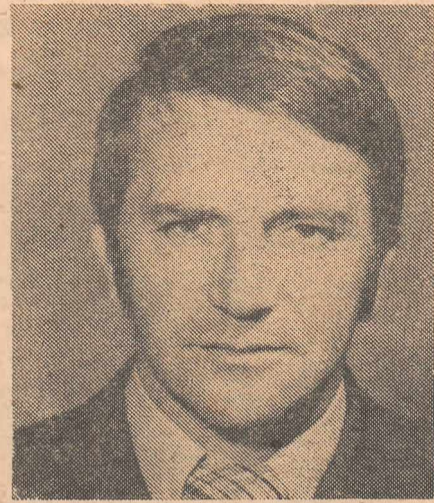
— Așadar, 8 echipe și 8 antrenori. Care sint aceștia, cît fotbal au jucat ei?

— Enumerîndu-i, cred că partea a doua a întrebării devine inutilă. În ordinea grupelor, începînd cu echipa cea mai vîrstnică, angajată în preliminariile U.E.F.A. din 1979, tehnicienii care lucrează la „Lucafăru” sint Robert Cosmoc, Mihai Ciornoavă, Costică Toma, Aurică Măndoiu, Mihai Niculae, Eugen Mladin, Alexandru Lazăr și Gheorghe Cristoloveanu. Numele sint suficiente?

— Da. Cosmoc a antrenat cîndva echipa națională, Toma i-a apărut poarta, Ciornoavă și Măndoiu au evoluat multă vreme în divizia A, Mladin a crescut generații întregi de copii și juniori, una peste alta, federația s-a orientat bine în alegerea cadrelor — puse la dispoziția tînarului club. Pînă aici e un cîștig. Care e dotarea materială a „Lucafăru”? Sint probleme din acest punct de vedere?

— Fiînd vorba de un început, baza materială e abia în curs de rezolvare, dar ea mi se pare, chiar și în etapa actuală, corespunzătoare. Procesul de instruire fotba-

listică se desfășoară, după o metodică modernă, pe spațiile Complexului „23 August”. Există promisiuni că vom putea folosi în curînd terenul II, care va fi redat fotbalului după ce, cîțiva ani, a servit pentru antrenamentele atletilor, mai exact ale aruncătorilor. Materiale ajutătoare, ziduri, portic de gimnastică, groapă de sărituri și așa mai departe, sint suficiente și numărul lor e în continuă creștere. La iarnă, vom intra probabil în sala de sport a „Electroaparatajului”, aflată în construcție, după cum e aproape sigur că vom avea la dispoziție un atelier-școală, de

fapt un teren de 50 de metri pe 40 acoperit cu nisip.

— Acoperit cu nisip?!

— Exact. Asemenea terenuri se folosesc, pentru copii și juniori, peste tot în lume, ele ajutînd, între altele, la dezvoltarea forței, capitol deficitar în fotbalul nostru, la îmbunătățirea trasului la poartă cu densitate crescută. În plus, ele prezintă avantajul de a fi la fel de eficient exploatare și pe timp de iarnă. Să nu uit. Nu peste multă vreme, clubul va fi dotat cu o sală de forță.

— Înțelegem că, în mare, probleme materiale nu mai sint. Dar altele de probleme?

— Avem unele greutăți în ceea ce privește mentalitatea jucătorilor. Marea lor majoritate s-au încadrat din mers în regimul de muncă și de disciplină impus, de la care sintem decizi să nu facem nici o excepție, indiferent de numele sau valoarea fotbalistului. Dar nu toate răspunsurile au fost pozitive, drept pentru care ne-am văzut siliți să dăm mai multe avertismente și chiar să renunțăm la cîțiva jucători.

— Anume?

— Opați de la Constructorul Iași, Jucan de la F.C.M. Galați, Artenie de la S.C. Bacău și Antoche de la Politehnica Iași au fost îndepărtați din centru, unii pentru atitudine vedetistă, alții pentru încălcarea disciplinei sau pentru pregătire necorespunzătoare. Opați, de pildă, care credea că fotbalul românesc a început și s-a terminat cu el, a fost trimis acasă, rîmînd și fără drept de joc. Alți cîțiva tineri, Lațcu, Ghiță, Iliescu, Nan, Ucidău și Nițu, au primit avertismente. Nu vom trece cu vederea nici o abatere, federația avînd, din acest punct de vedere, o optică fermă, la care nu este dispusă să abandoneze.

— E foarte bine că se procedează așa, dar am dori să vă întrebăm altceva. Intră în discuție, nu-i așa, jucători foarte tineri, cînd au avut ei timp, tovarășe Ardeleanu, să capeze o mentalitate greșită?

— Cluburile i-au învățat. Li s-a dat prea mult și li s-a cerut prea puțin.

— În altă ordine de idei, cum apreciați comportarea echipei naționale la Tarnul balcanic nu demult încheiat?

— S-a cîștigat un meci și s-au terminat două la egalitate. Locul al treilea, ocupat în clasamentul final, poate părea slab dar, socotînd că titlul a revenit Greciei, care a prezentat o garnitură de tineret, imi permit să consider evoluția juniorilor noștri la Balcaniada drept satisfăcătoare.

— E un cuvînt care, în materie de sport, nu prea spune mare lucru!

— Așa-i. După ce generația de astăzi a „Lucafăru” va crește, în atmosfera de seriozitate și dăruire pe care căutăm s-o impunem în noul club, sper să prezentăm o echipă de valoare internațională, competitivă. Mai întii la nivelul juniorilor, apoi la acela al seniorilor. Pentru atîngerea acestui scop, va trebui să schimbăm mentalitatea tinerilor noștri jucători, făcînd din ei fotbaliști redutabili și oameni cu caractere superioare.

— Pe ce vă bazați cînd spuneți ce spuneți?

— Pe sprijinul pe care-l primim din partea tuturor forurilor cu responsabilități în domeniul sportului și, nu în ultimă instanță, pe talentul și dorința de afirmare ale unor tineri. De jucători ca Balint, Iancu, Curtean, Popescu, Mirea, Bîscă, Cîrlan, Ackerman, Hambaras, Chifu, Tone, Picătureanu sau Gheorghiu, ca să citez primele nume venite în minte, am convins-gerea că vom mai auzi. Nici unul dintre ei n-a depășit 15 ani.

— Rezultatele obținute pînă acum de cele două echipe ale „Lucafăru” care activează în divizia C nu prea susțin afirmațiile dumneavoastră! Ele au obținut, împreună, 4 puncte din 20! De ce așa puțin? Se joacă oare prea tare, la propriu vorbind, în divizia C?

— Nu se joacă tare, jucăm noi prost. Deocamdată. E un proces firesc de omogenizare a garniturilor, alcătuite din jucători sosiți din toate colțurile țării. Cu alte cuvinte, e nevoie de răbdare.

— Simțim că aveți dreptate. Vom aștepta. Pentru că am ajuns la sfîrșit cu dialogul nostru, v-aș ruga să ne spuneți, tovarășe profesor Ardeleanu, care credeți că e partea cea mai frumoasă a acestei acțiuni numite „Lucafăru”? În două vorbe.

— Ideea în sine. Ar fi o mare greșeală ca, din cauza grabei, să compromitem o inițiativă atît de valoroasă.

— Nu credem că are cineva un asemenea interes. Vă mulțumim.

EMIL NEGOIȚĂ

● Fotbal, divizia A ●

BUCUREȘTI: Sportul Studentesc — Politehnica Iași 0—0. Disputat pe stadionul Republicii, la ora meciurilor de „B”, de care n-a fost departe, derbiul studentesc a fost doar o agreabilă plimbare la pas, de parcă partida ar fi urmat să dureze o zi și-o noapte, motiv pentru care s-a drămuțat fiecare picătură de energie. Drept pentru care „plimbarea” a avut loc mai mult la mijlocul terenului unde gazonul-i mai bun. ● Au abundat fazele cu incetinitorul, în care gazdele au etalat toate lufurile de care au fost în stare Stroe și Grosu; de cealaltă parte, înflorituri și jonglerii cu balonul în locul acțiunilor spre poarta lui Moraru. Desi n-a fost prea solicitat, Moraru a salvat echipa sa de un gol în minutul 37 cînd, cu un reflex uimitor, a scos un șut sec al lui Florean, la unul din puținele contraatacuri ale echipei din Copou. ● Bine alcătuit și cu rubrici bogate ni s-a părut programul editat de Clubul de fotbal Sportul Studentesc. Editorialul susținea că „sportul este o lume în care toți oamenii pînă la începerea confruntării sint egali”. Avem motive să credem că de cele mai multe ori ei sint egali și după aceea. Tot în program am întîlnit previziunile fundasului Tănăsescu: „Va fi un meci destul de greu. Ceea ce nu înseamnă că nu putem cîștiga ușor. Depinde de felul în care vom juca în cunoscutul nostru stil, de joc”. S-ar părea, însă, că studenții bucureșteni și-au făcut un stil tocmai din lipsa de stil! ● În rest, meci cuminte, curat și slab arbitrat de Gh. Racz (Brasov), ajutat bine la linie de T. Andrei (Sibiu) și O. Streng (Oradea). (Ion Predoșanu)

BUZĂU: Gloria — Steaua 4—1 (2—1), după un meci dominat de gazde, surprinzător superioare la toate capitolele și, mai ales, la cel al dăruirii. Dacă Steaua, fără ex-buzoianul Zahiu și cu Iordănescu abia restabilit, după ce a avut piciorul în ghips, n-a rezistat unui ritm susținut de

cît vreo jumătate de oră, Gloria a ținut tot timpul piciorul pe accelerator, dorind o victorie care s-o scoată din anonim și obținînd-o pe merit, la un scor la care n-a visat nici măcar antrenorul Ion Ionescu! Ajuși aici, trebuie să spunem că banca de rezerve a buzolenilor s-a temut de jocul campionilor chiar și cînd tabela de marcaj arăta 3—1, numai că temerile s-au dovedit nefondate, Steaua făcînd la Buzău cel mai slab meci al ei din acest început de campionat. ● Prezent la meci, medicul echipei naționale, Dumitru Tomescu, a apreciat — pe bună dreptate — izbînda gazdelor ca incontestabilă. Alături, antrenorul federal Ion Voica remarca strategia lui Ion Ionescu, care a renunțat la jocul cu liber, lăsîndu-l pe Nicolae să zburde, tactică pe care Constantin n-a sesizat-o sau n-a știut s-o contracareze. ● Un cuvînt bun pentru excelenta organizare a partidei, ca și pentru publicul buzoian, cald, proaspăt, entuziast. ● Excelent arbitrajul suceveanului M. Fodiuc, ajutat corect la linie de N. Raab (Cimpia Turzii) și M. Moraru (Ploiești). (Andrei Georgescu)

BAIA MARE: F.C. — Chimia Rm. Vilcea 3—0 (1—0). Victorie clară și indiscutabilă a gazdelor, care s-au antrenat cu seriozitate toată săptămîna și în dimineața... meciului! La antrenamentul de duminică, încheiat cu 3 ceasuri înaintea partidei, a asistat și antrenorul vilcean Pigulea care, din cele învățate, a întocmit o tactică specială, din nefericire pentru el și echipa lui fără prea multe foloase! ● Băimărenii au fost superiori adversarilor la toate capitolele, jucînd colectiv, plimbînd mingea în permanență, găsînd cele mai scurte drumuri spre poarta Chimiei. Îndeosebi „morișca” Condruc-Serpi-Roznai i-a pus în dificultate pe oaspeți, care s-au complăcut în apărare, o apărare care a apelat adesea la faulturi, două dintre ele însemnînd tot atîtea goluri, realizate din penalty de Koller. Normal ar fi fost ca arbitrul bucureștean Roșu să mai acorde,

în prima repriză, o lovitură de la 11 metri, la un fault flagrant comis asupra lui Roznai, dar el a închis ochii la infracțiunea respectivă. ● Exceptînd faza de mai sus, consumată în minutul 36, V. Roșu a arbitrat bine, fiind ajutat la linie de F. Coloși și M. Buzea, de asemenea din București. (Gheorghe Amuza)

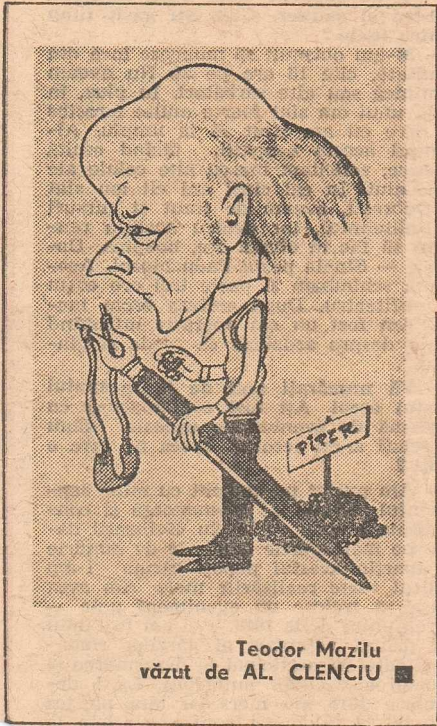
● Fotbal, divizia B ●

PLOIEȘTI: Petrolul — Viitorul Scornicești 0—1 (0—0). Marel surpriză pe stadionul din Ploiești, celor aproape 20.000 de spectatori din tribune neavîndu-le să și creadă ochilor, ei rămînînd în picioare, pe loc, mai bine de zece minute după fluierul final al arbitrilor constănțean C. Blaciotti. Cum puțin mai devreme, mai exact în min. 89, arbitrul cu pricina comisese o greșeală de începător, fluierînd un ofsaid în careul oaspeților, fără să observe că un jucător al Viitorului, mai exact Manea, se afla pe linia porții, nu puțini au fost aceia care l-au găsit pe numitul „cavaler al fluierului” drept principal vinovat al înfrîngerii echipei petroliste, acuzație argumentată cu o adevărată ploaie de sticle care s-a abătut asupra terenului de joc. ● Cel puțin din două motive, suporterii ploieșteni n-au avut însă dreptate. Mai întii pentru că echipa lui Valentin Stănescu a jucat, îndeosebi în a doua repriză, foarte slab, nervos și pripit în majoritatea acțiunilor, greșînd pase, degajări și mai cu seamă șuturile la poartă, neizbutind cu alte cuvinte să se ridice cu nimic deasupra replicii unui adversar care, să nu uităm, abia vine din divizia inferioară. În al doilea rînd, pentru că oaspeții au dat Petrolului o replică deosebit de curajoasă, din care au lipsit poate citeodată virtuțile tehnice, dar și prejudecățile, teama de „firma” echipei din Ploiești și de experiența sa. ● Arbitrajul lui C. Blaciotti în general bun, dar și cu supărătoare greșeli între care cea din minutul 89. (Dumitru Graur)

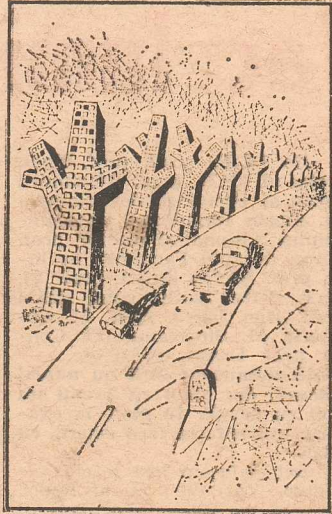
Time-out

● Returul partidei dintre F.C. Argeș și Panathinaikos Atena din Cupa U.E.F.A. a fost incredibil și bri-găzi de arbitri din Polonia. N-om fi noi profeti, dar cam bate la ochi o asemenea decizie, dictată de U.E.F.A., ținînd cont de faptul că antrenorul echipei elene nu-i altul decît polonezul Kazimierz Gorski, pînă nu demult selecționerul reprezentativei țării sale! Din cite sintem informați, federația din Vasile Conta a adresat forului european o intîmpinare, dar nu s-a ales decît cu o telegramă, prin care i s-a răspuns că nu mai e nimic de făcut. Poate că delegarea unor arbitri greci ar fi simplificat datele problemei! ● De cităva vreme, pugiliștii de la Mîronul Bihor, tineri despre care am auzit numai vorbe bune, nu mai au unde să se antreneze. Profesorul Ștefan Turcu a încuiat ușile sălii de sport și refuză să mai dea cheile din mînă. Cine i le ia? ● Pe un teren de fotbal amenajat între blocurile cartierului Bercești, antrenorul pensionar Ion Morărescu, ani de zile slăbitor de talente pentru Sportul studentesc, lucrează cu pasiune și migală la descoperirea tinerilor fotbaliști. Anonim, Ion Morărescu își vede de treabă și, sintem siguri, în curînd ne vor sosi vești bune din Bercești. Cînd te gîndești cîți antrenori în floarea vîrstelor umblă de colo pînă dincolo, plîngîndu-se de condiții nesatisfăcătoare de muncă! ● Ieri a plecat în Anglia o selecționată divizionară de rugbi care va susține un turneu de 7 jocuri. Îi ținem pumnii strînsi. ● România — S.U.A. 7—4, la box. Firește, rezultatul în sine nu bucură, dar specialiștii n-au părut încințați de nivelul galei de la Palatul Sporturilor, afirmînd că, în fața unor adversari foarte tineri, pugiliștii noștri s-au prezentat modest. Al doilea meci s-a încheiat cu victoria oaspeților! Ceea ce era de demonstrat... ● A început campionatul diviziei A la popice. Să te ții! ● La recent încheiatele finale pe țară ale rachetodeliștilor, disputate la Buzău, sportivii sibiieni au cucerit 14 medalii de aur. La mai mare. ● Recomandăm pe această cale elevilor care doresc să fumeze nestingheriți și fericiți de privirile părinților să apeleze cu încredere la patinoarul „23 August”, acolo fumatul fiind permis și în timpul unor meciuri din Cupa campionilor europeni. ● Echipa din Nițchidorf a fost eliminată din campionatul de fotbal al județului Timiș pentru 3 ne-prezentări. Ce-a căutat a găsit. ● La ultima ședință a Comisiei de disciplină, Sameș de la Steaua l-a apărut din răspuneri pe Broșovschi de la U.T.A., care s-a ales cu o singură etapă de suspendare. Am trăit s-o vedem și pe-asta! ● O declarație reluată după ziarul „Sportul”, aparținînd Nadiei Comănești: „Sint hotărîtă să depun toate eforturile pentru cîștigarea titlului mondial care să-mi întregască succesele de pînă acum”. Cu dragoste și nerăbdare așteptăm evoluțiile Nadiei la Strasbourg. ● Antrenorul Constantin despre fotbalistul Dumitru: „Liță se antrenează cum nu l-am văzut niciodată, serios și responsabil”. ● Spre surprinderea unanimă, din primele rînduri ale laureaților campionatelor de orientare turistică au lipsit reprezentanții județelor Arad, Iași, Neamț și Timiș. Să mai înțelegi ceva! ● La Ancona, voleibaliștii noștri au pierdut 2 meciuri din 3, rămînînd pe dinafara turneului final. Ei au ajuns în luptă pentru locurile 13—24, urmînd să se întreaacă cu voleibaliștii din Argentina, Venezuela și din alte țări foarte cunoscute în disciplina respectivă, meciurile pentru partea de jos a clasamentului desfășurîndu-se la Veneția. Într-un fel, poate e mai bine. Să vadă băieții lagunele și să se plimbe cu gondolele! ● Intrecînd cu 7—2 pe Levski-Spartak la Sofia, în meci retur pentru Cupa campionilor europeni, hocheiștii de la Steaua s-au calificat pentru turul următor. Deci se poate. ● Echipa de atletism a județului Dolj a cîștigat seria de promovare pentru divizia A, organizată recent la Oradea. În octombrie va avea loc ultimul act al promovării. Cine face prînsore cu noi că, la anul, Natalia Mărășescu și ceilalți vor evolua în grupa A? ● După ce a luat startul, dat de Petre Cristea, primul campion de automobilism al Capitalei Ștefan Iancovici de la Dacia Pitești a condus cu îndeminare, devenînd campion absolut la viteză pe circuit. ● Anca Grigoraș și echipa României au cîștigat detașat confruntarea cu gimnastele din Anglia. În ciuda acestei izbîzni, pe care o salutăm ca atare, e de remarcă că la birnă toate componentele formației noastre, cu excepția rezervei Nicoleta Prisecaru, au căzut de pe aparat. Unii susțin că n-a fost de vină numai gravitația. Oare?

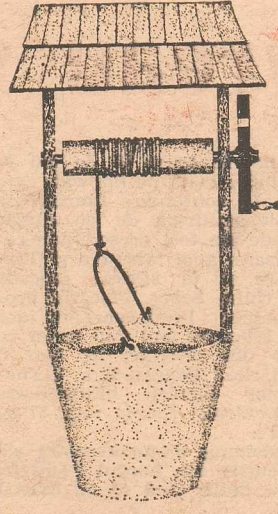
raCul

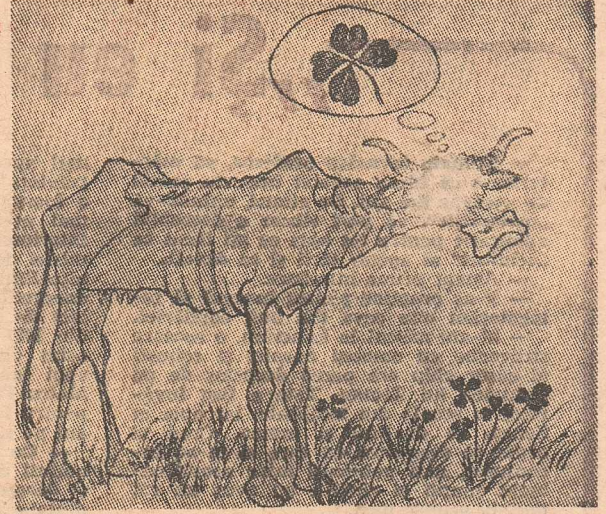
Teodor Mazilu
văzut de AL. CLENCIU

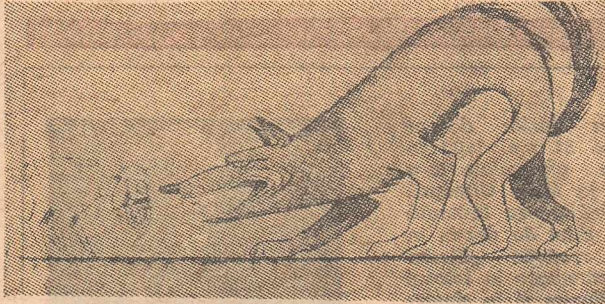
IULIAN PENA

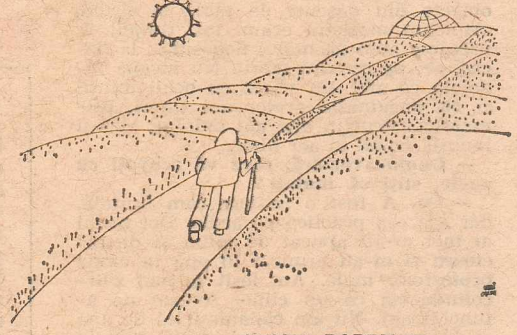
RUDOLF SCHMULKE

NAGY ARPAD

EUGEN TARU

MIHAI BARBU

Un caz absurd

Băiat bun, dar cu... lipsuri în gestiune!

Mai-marii cooperativei de consum din comuna Somova, județul Tulcea, se găseau în căutarea disperată a unui gestionar destoinic, apt să ia mărfurile din rafturile magazinului alimentar, să le ambaleze și să le înmineze cumpărătorilor, apoi să fie în stare să numere banii corect. Oamenii erau mușcați de șarpe, experiența lor includea o sumedenie de circari, maeștri în materie de iluzionism la cîntar.

În vederile lor a intrat Năstase Grigoraș, brutar la întreprinderea de panificație Tulcea, frunțas în întrecerea pe cupatoare, corespunzător la înălțime, greutate și viteză pe suta de metri. În plus, erau foarte bine informați că Năstase Grigoraș nu se îmbată decît o singură dată pe zi: de dimineață pînă seara! Ceea ce — să recunoaștem cînstît — nu i se poate înțimpla oricui! Desigur, mai trebuiau îndeplinite și alte condiții: pregătire financiar-contabilă, probitate profesională, cinste, corectitudine și alte asemenea măruntășuri neesențiale, comparativ cu cele posedate de candidat.

L-au dezbrăcat de echipamentul de brutar. I-au scuturat de făină și l-au transportat la Somova. Rămăs în spatele teighelei, Năstase Grigoraș a respectat cu strictețe indicațiile șefilor din centrul comunei: nu a dat un gram în minus, nu a luat cinci bani în plus. Dimpotrivă, adăuga mai multe grame peste cantitatea solicitată și primea mai puțini bani decît prețul de pe etichetă. Șeful lui N.G. conținea și alte elemente de inedit: cine nu avea bani (sau nu avea chef să plătească) era servit pe cuvînt de onoare, iar cine nu avea nevoie de mărfuri era servit cu bani din teighea.

Treaba mergea ca pe roate, alimentarea a făcut vad, vestea s-a răspîndit pretutindeni, veneau cumpărători și din alte localități, curgea puhoi de lume ca la Maglav. Medicul Corneliu Drăgulescu, de la dispensarul comunal, i-a dat un avans de 2500 lei (că era tovarăș simpatic), lui Gheorghe Moănescu și concubinei sale, Elena Crețu, le-a pus în palmă 500 lei... Paraschiv Hariton, un drumet aflat în tranzit, s-a pricopsit numai cu 200 lei (n-a mai fost găsit nici în ziua de azi). Clien-

ții se așezau la rînd pe... două cozi: prima era alcătuită din cumpărătorii care luau marfa și dădeau banii; a doua cuprindea pe cei ce așteptau să primească împrumuturi pe măsură ce înainta prima. Gelos pe succesele altor clienți, medicul Corneliu Drăgulescu se îndesa mereu în față. Cu timpul nu se mai deranja: îl trimitea la coadă, în locul său, pe oficianul sanitar Costea Lungu (într-o zi nu a mai fost servit decît cu 1300 lei... ultimii aflați în teighea).

Clienții statornici ai bufetului din comună au început să-i ceară explicații lui Năstase Grigoraș: „De ce pe unii îi împrumutați cu bani mulți, iar pe alții deloc?... Unde-i dreptatea?”

Gestionarul a intrat în incurătură, oamenii aveau dreptate... Dar de unde bani? A, da! I-a venit o idee: a deschis ușa magaziei cu alimente și băuturi. Bea cine vrea și cine nu vrea, cine avea sau nu avea bani. Își rezervaseră lăzi (scaune nu avea — trebuia să fie înțeles...). Toader Iosif, Iordan Constantinescu, Filimon Andrei, Corneliu Drăgulescu... De multe ori aveau cîntecul de a ciocni un pahar chiar cu „jupînu”... În acest timp, locul la teighea era ocupat de soția sa, Elena Grigoraș. Chiar dacă nu știa tabla înmulțirii decît pînă la cinci și nu știa să numere pînă la o sută, de citeva ori a reușit să calculeze exact... E drept, se folosea de bețisoare, dar aceasta nu-i scade cu nimic meritele în materie gestionară.

Șeful postului de miliție, plutonierul-major Marin Tudorache, a simțit că nu-i în regulă gestiunea magazinului alimentar, l-a sancționat de citeva ori pe N.G. și a ridicat problema în fața conducerii cooperativei de consum, dar a fost împințat cu: „... nu se poate, omul nostru e cînstît, nu fură un leu!” Pe undeva avea dreptate. Pînă la urmă, șeful de post a lăsat la o parte asigurările cooperativei de consum și l-a făcut nevăzut pe Năstase Grigoraș. Altfel — cine știe —, cu timpul, gestionarul ar fi împrumutat și teigheaua dacă avea cineva nevoie de ea.

ION TIPSIE

Cu neîncredere despre creduli

Operațiunile de inventariere se desfășurau ca de obicei: la restaurant, revizorul ION BUZETELU consemna meticolos, în rubricile borderoului, sortimentul, stocul cantitativ și valoric — atîtea sticle de coniac, atîtea de rom, atîtea litri de ulei, egal lei, total etc., etc. Aproape după fiecare notare își îndrepta conștiințios privirile spre rafturile cu mărfuri, de unde gestionarul TRAIAN BALBARAU număra, așeza și dicta. Experiența îndelungată îl ajută pe revizor să se „convîngă”, fără eforturi, că numărul sticlelor, indicat de gestionar, era cel real... La braseria complexului, revizoarea GEORGETA ZILISTEANU executa, la rîndul său, împreună cu gestionara LUCRETIA TICOIU aceleași activități de rutină. Totul se petrecea aproape normal, excepție făcînd doar faptul că verificările directe, prin sondaj, de către revizori — așa cum cer instrucțiunile și practica — nu se mai efectuau. Încrederea — acest sentiment omnesc, dar nu rareori înșelător — se pare că îi domina pe cei doi revizori de gestiuni.

Și totuși, la un moment dat, GEORGETA ZILISTEANU a rămas puțin pe gînduri.

Faptul că nu respectase întocmai obligațiile sale elementare în realizarea inventarului — manifestînd o încredere excesivă în gestionară — o făcuse pe revizoare să se întrebe dacă n-ar putea să aibă surprize neplăcute. După citeva clipe de chibzuință a luat hotărîrea să facă unele sondaje la produsele deja înregistrate. Nu mică i-a fost uimirea constatînd că cele 220 sticle coniac, 70 sticle de bitter și 46 sticle de rom „Felix”, înregistrate la indicația gestionarei, conțineau în realitate... apă colorată. Puternic șocată de cele petrecute s-a destăinuit, ca să ne exprimăm astfel, mai întîi revizorul ION BUZETELU. Recunoscînd că nici el nu verificase prin sondaj realitatea stocului faptic dictat de gestionarul TRAIAN BALBARAU, a trecut imediat la veri-

cări. Stupefacție de la primul sondaj: în locul celor 85 kg ciclomată de sodiu — produs special pentru produsele dulciuri — avînd prețul de 22525 lei, găsea... sare de bucătărie. Verificînd conținutul butoiului în care gestionarul susținuse că se găsește cantitatea de 217 litri ulei, a constatat că straul de ulei era foarte subțire, în realitate butoiul fiind aproape plin cu apă.

Asemenea surprize l-au determinat pe revizorul BUZETELU nu numai să treacă, practic, la inventarierea tuturor produselor pe care le înregistrase inițial pe simpla încredere în gestionar, dar să și anunțe imediat organele de miliție.

Și astfel, reverificările temeinice făcute de cei doi revizori — ION BUZETELU și GEORGETA ZILISTEANU — la complexul de la motelul Soveja, județul Vrancea, cercetările continuate de ofițerii MIRCEA BERILA și IOAN BONGEAC, de la miliția județeană, aveau să stabilească faptul că gestionarii TRAIAN BALBARAU și LUCRETIA TICOIU delapidaseră în mod sistematic, într-un interval de peste un an și jumătate, nu mai puțin de 85 104 lei și, respectiv, 45 000 lei.

Pentru ilegalitățile comise instanța de judecată i-a condamnat recent pe cei doi infractori la 7,6 ani închisoare (TRAIAN BALBARAU) și 5 ani închisoare (LUCRETIA TICOIU).

Întrebarea care se pune însă, mai ales pentru a se desprinde concluziile necesare, indeosebi de către revizorii de gestiuni, este următoarea: dacă s-ar fi procedat cu răspunderea necesară încă de la primul inventar, deoarece în perioada în care s-au comis ilegalitățile amintite au avut loc și alte inventare, nu este clar pentru oricine că faptele respective puteau fi curmate cînd prejudiciul era cu mult mai mic? Mai este nevoie de adăug că astfel avutul obțesec ar fi fost mai puțin păgubit? Că însăși autorii faptelor ar fi suportat consecințe incomparabil mai ușoare și familiile lor ar fi avut mai puține necazuri?

MIHAI GROZAVU

Cronica șoselei

Accident la km 28 + 500

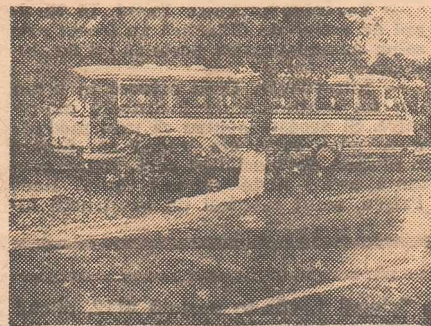
Deși o ploaie mărunță și scîlcitoare reducea considerabil vizibilitatea și — nespălînd șoseaua — întretînea o mizgă periculoasă, cei mai mulți automobilisti amatori, inclusiv numeroși începători, nu au renunțat la deplasările de sîmbătă după-amiază. Tocmai de aceea, deși la început de septembrie, șoselele din jurul Bucureștiului erau aglomerate la fel ca în miezul verii. Excela, ca întotdeauna, sectorul de drum București-Urziceni unde literalmente se circula bară la bară.

Covârșitoarea majoritate a participanților la trafic, automobilisti, motocicliști, conducători de motorete, rulau „cumînți”, cu viteză moderată, nu se hazardau în depășiri, suportînd cu stoicism monotonă circulației în coloană.

Ion Răduță, pilot începător, cu nici un an

vechime în conducere, la volanul autoturismului Dacia 1300 nr. 4-B-3131, nu se împăca însă cu acest stil de mers impus de aglomerație și mai ales de dificilele condiții meteorologice. Se aventura mereu în dublări riscante pe care reușea să le termine mai ales datorită prudenței celorlalți automobilisti care îi creau spațiul necesar pentru a-și relua locul în coloană. Dar „ulciorul nu merge de multe ori la apă”.

La km 28 + 500, pe raza localității Lîlieci, într-o curbă cu raza mică, semnalizată clar drept periculoasă, I.R., rînduindu-se la viteză în vădită neconcordanță cu condițiile concrete de trafic, iese din nou din coloană, trece peste marcajul longitudinal continuu și apare instantaneu în fața autoturismului 31-B-3131 (curioasă coincidență

de numere). Șoferul acestuia trage instinctiv de volan spre dreapta, dar nu reușește să evite coliziunea cu autoturismul care se îndreaptă ca un bolid spre autocar.

Dacia 1300 face realmente o piruetă în fața autocarului și izbește cu partea dreaptă față în aceeași parte a autocarului care, în urma puternicei lovituri primite, este expedit la cîțiva metri în gardul unui imobil pe care îl rupe.

În accident au decedat pe loc doi adulți (pasageri ocazionali) și un copil.

Rănit destul de grav, cu fracturi ale membrilor inferioare, I.R. a fost transportat la spitalul de urgență din București. În prezent este în afară de pericol.

Acest eveniment rutier a avut loc în condițiile în care la ambele capete ale sectorului de drum amîntit și pe traseul respectiv lucrătorii de miliție, folosînd amplificatorul de voce, făceau repetate apeluri la prudență sporită, recomandau reducerea vitezei și evitarea depășirilor.

Cine este autorul accidentului? Un om doar de 30 de ani, cu reflexe bune, des încercate în profesia sa (mecanic de locomotivă la trenurile de persoane), meserie care pretinde prin excelență atenție, prudență, atitudine echilibrată, calm, stăpînire de sine.

De ce oare unii oameni care în profesia lor sînt disciplinați, prudenți, au o atitudine exemplară în muncă și în societate, pe șosea uită de totul și de toate și devin un pericol, fără exagerare, public?

Colonel VICTOR BEDA

„Și eu vreau să fac lumină!”

— Stimate tovarășe profesor, vă mărturisesc că ideea acestui interviu există de aproape doi ani. De atunci, citindu-vă „memoriile”, vă port sincer o deosebită admirație pentru tot ceea ce ați făcut ca „arhitect” al apelor țării și ca dascăl.

— Aștept prima întrebare.

— V-aș propune pentru început să re-

memorăm cîte ceva din anii copilăriei. — M-am născut la Lancrăm, o așezare străveche cu oameni harnici și robuști al căror chip era parcă desprins de pe Columna lui Traian. Tata a fost învățător la școala din localitate, iar apoi la Sebeș, ca dealtfel și mama. Cred și acum că dragostea cu care ei m-au înconjurat, anii petrecuți între acești oameni simpli și cinstiți au avut un rol decisiv asupra mea.

Părinții au înțeles să-mi lase liberă imaginația și să mă încurajeze în preocupările mele. Mesteream tot felul de obiecte din deseuri de tablă și sirmă, ciopleam moriști eram tot timpul în preajma apei pe malul Sebeșului, la Sebeș, ori pe canalul morii. Nu incipie îndoială că aici am văzut cu ochii minții și cu imaginația acelor ani tineri, primele construcții, aici am îndrăgit apa și munții, traiul în aer liber.

— Dumneavoastră, care vă ocupați cu apele, știți să înotați?

— Da. A fost o inițiere cam brutală, dar așa era practica pe acolo. Doi unchi ai mei m-au apucat de mâini și de picioare și m-au aruncat în apă în ciuda protestelor mele. Am ieșit la mal zvircolindu-mă ca un ciine. Aveam pe atunci 4 ani. Nu am căpătat frică de apă și la numai un an mai târziu inotam perfect. Prin 1923—1925, pe cînd efectuam măsurători pentru proiectul de diplomă, traversam înot Dunărea în zona Porțile de Fier sau mă „lăsam” la vale între Orșova și insula Ada Kaleh.

— De unde începe această pasiune dăvinică pentru hidrolică și ape care v-a mistuit apoi toată viața?

— În 1904 începuse pe Sebeș construcția unei mici hidrocentrale. Șantierul devenise pentru mine o a doua casă. Mă cunoșteau toți constructorii și proiectanții. Deși modestă ca volum, eram impresionat de minunățiile ce le vedeam: barajul, canalul de aducțiune, turbinele. A venit însă un moment de excepție, care cred eu că a declanșat scintea. În 1905 a avut loc inaugurarea uzinei. Între invitați, tata și cu mine. Fiind persoana cea mai „cunoscută”, mi s-a oferit cinstea să trag de maneta care avea să dea drumul apei în turbină. Nu pot să descriu emoția ce m-a cuprins văzînd becurile aprinse pentru prima dată, însă mai târziu mi s-a amintit că așa fi spus: „Și eu vreau să fac lumină!” Și așa am pornit în drumul meu printre apele care m-au chemat cu treazălul lor.

— V-ați închinat 60 de ani din viața punerii în valoare a imensului potențial hidroenergetic al riurilor noastre, fapt pentru care elevii dv. v-au acordat superlative de părinte sau, mai bine zis, bunic al hidroenergeticii românești. Să trecem în revistă cele mai importante realizări.

— Îmi ceri ceva aproape imposibil, pentru a fi exprimat în cîteva rînduri. Să deschidem totuși o „carte”.

— Tocmai această carte s-o deschidem și anume: „Plan général d'aménagement des forces hydrauliques en Roumanie” apărută în 1933 și în care pe 400 de pagini au fost inventariate amplasamentele optime a 167 de hidrocentrale pe toate riurile țării. Este dealtfel lucrarea care a stat la baza tuturor proiectelor hidroenergeticii românești. Îmi reinnoiesc rugămîntea. Deci...

— Voi începe cu centrala Dobrești de pe Ialomița, de care mă leagă cele mai frumoase amintiri. Am realizat atît proiectul cît și construcția uzinei hidro-electrice avînd o putere instalată de 17 000 Kw. Lucrarea, care funcționează perfect din 1930, s-a realizat în 16 luni. Ar fi apoi proiectul de amenajare complexă a Birzavei, prin care am asigurat apa necesară acestui centru industrial. M-aș opri apoi la marile reușite din perioada erică a construcției socialismului: Sădu V. Moroeni, Aștileu, Doicești. A urmat apoi epopeea Biczului, centrala de la Stejaru și cele 13 din aval fiind construite tot după proiectele mele.

Am lucrat la cascada de hidrocentrale de pe Argeș și la Porțile de Fier, uzina cu cele mai mari turbine de pe glob din timpul respectiv. În 1972 am luat parte la inaugurarea văzîndu-mi realizat visul din 1923, cînd îmi realizam ca proiect de diplomă o idee de amenajare în zona Porțile de Fier. Un moment la fel de măreț l-am trăit anul trecut, la recepția definitivă, cînd s-a constatat că, după cinci ani de funcționare, mi s-au confir-

mat aprecierile de acum 55 de ani în privința costului efectiv pe kilowatt care e foarte mic. În continuare Lotrul, cea mai mare hidrocentrală de pe riurile interioare, unde am fost președintele comisiei de avizare, apoi Mărișelu și Târnița-Riul Mare și în sfîrșit cascada energetică a riului Sebeș, al cărui proiect de amenajare l-am conceput încă din 1927. Ca sebeșean imi văd acum cu ochii visurile din tinerețe. Ar mai fi apoi amenajările Drăgan-Iad, Cerna-Motru-Tismana, lucrări hidrotehnice pentru termocentrale. Am în total 37 de ani pe șantier.

— Cu permisiunea dumneavoastră voi aminti de lacurile din nordul Capitalei și despre care mulți cred că au existat dintotdeauna.

— Da. Am propus municipalității crearea acestor oglinzi de apă pentru li-

drotehnice din I.C.B., acad. prof. Radu Voinea, rector al I.P.B., prof. Alexandru Diacon, decan al Facultății de energetică, dr. ing. Florin Iorgulescu, președintele Consiliului Național al Apelor, prof. Dumitru Cioc, decanul Facultății de hidrotehnică, prof. Ștefan Zarea, prof. Vl. Harnaj, prof. Petre Trofin, conf. M. Podani, inginerii M. Sipiceanu, Fl. Constantinescu prof. Dragoș Bilcu etc.

— Studenții dumneavoastră nu numai că vă stimează, dar spun că aveți un dar deosebit ca dascăl. În plus, la examene treceau majoritatea fără emoții, cu plăcere chiar.

— I-am iubit și le-am fost întotdeauna un prieten. Văzîndu-i pe ei tineri, viguroși, îl văd pe studentul Pavel în al doilea rînd, mi-a plăcut să le fac cursul cit mai accesibil. Să-ți povestesc

facultăți de matematică, automatică, electronică.

— V-ați împărțit viața între planșetă, catedră și șantier. Cum ați găsit timp pentru toate?

— M-am obișnuit să muncesc încă din facultate, cîte 16 ore pe zi. Nu aveam duminică sau alte sărbători. În plus, în viața unui om sînt foarte multe ferestre pe care eu am știut să le umplu. Altmernind aceste ocupații, făcînd multă mișcare, solicitam mereu alte celule ale creierului. În cei cinci ani cit am stat la Dobrești, aveam de ținut și cursuri la Politehnică, iar pentru aceasta reușeam să fac în cîteva ore, noaptea, Dobrești — Sinaia peste Păduchioșul. Acolo mă schimbam și peste trei ore eram în amfiteatru. După amiaza eram înapoi. Am fost un om operativ infirmînd zicala despre ardelean că „șede și gîndește”.

— Vă numărați anii de la începutul acestui secol. Ați fost contemporan cu o seamă de evenimente epocale. Cum apreciați acest secol și epoca pe care o trăiți?

— Am purtat permanent cu mine sentimentul durabil de permanență și continuitate a unei străvechi civilizații dacice pe meleagurile natale și de mîndrie că aparțin acestui popor, căruia i-am dedicat toate realizările mele. Am avut șansa să trăiesc un eveniment unic — marca unire de la 1918 — și am fost unul din primii voluntari ai găzilor românești care au participat la dezarmarea și înlocuirea vechilor autorități. La 1 decembrie 1918 am mers cu tata pe jos cale de 14 kilometri pentru a asista la Alba Iulia la consfîțirea aceluia act firesc, de către Marea Adunare Națională. Sînt fericit că mi-am adus o contribuție la crearea patrimoniului de vetre de lumină al țării. Dar aceasta nu ar fi fost posibil fără istoricul eveniment de la 23 August 1944 sau de cel de la 30 Decembrie 1947. Un asemenea ritm, cu care s-au realizat obiective uriașe, nu se putea realiza în alte condiții. Cînd arătașem în anii '30 necesitatea valorificării acestui potențial pentru că hidrocarburile și cărbunii se vor epuiza într-o zi, am fost privit cu suspiciune, noi am făcut, deci, în cîteva decenii, ceea ce țări cu tradiție au realizat în o sută de ani. Multe din aceste lucrări sînt luate ca exemplu în manuale străine de specialitate. Ți se umple inima de mîndrie cînd auzi: „Ce popor, românii, ce inginerie!”

— Cea mai frumoasă amintire?

— Sărbătorirea de la 31 mai 1970, cînd colegii și foștii mei studenți mi-au organizat o manifestare copleșitoare. Am fost luat de acasă cu mașina și dus la sediul din Polizu, unde cîndva îmi luam în primire catedra. Amfiteatrul era neîncăpător pentru cei aproape o mie de studenți ce doreau să ia parte la sărbătorire. În bănci se aflau academicienii, profesorii, decanii, personalități de seamă ale vieții științifice care îmi fuseseră elevi. Au fost evocate momente emoționante. Pe o placă roșie, cea pe care o vezi pe acest perete, se află scris cu litere de bronz:

PER MAGISTER DORIN PAVEL IN NOSTRIS VIVES ANIMIS MAGNOQUE IN HONORE POSTERITAS OPERA ATQUE IPSUM TE SEMPER HABEBIT (Scumpe profesor Dorin Pavel, veți trăi de-a pururi în inimile noastre și vom ține la loc de cînte opera dumneavoastră). Sărbătorirea n-a însemnat și retragerea din activitate. Sînt încă profesor consultant, am șase doctoranzi, sînt încă membru activ onorific în consiliul de conducere al Consiliului Național al Apelor. Nu aș putea trăi dacă nu m-aș mișca în acest domeniu atît de familiar. De asemenea, sînt solicitat săptămînal la întîlniri cu studenții, să vorbim despre trecut, despre prezent, despre viață.

— Tovarășe profesor, ne apropiem de finalul interviului. V-am răpit o bună parte din această dimineață. Ați pășit recent în cel de-al 78-lea an de viață. Cu ce gînduri ați intrat în acest an?

— Cu sentimentul că mi-am făcut din plin datoria ca profesor și constructor. Dacă ar fi posibil, aș lua-o oricînd de la început. Sînt totuși și un regret față de un sfîrșit care, inevitabil, se apropie. De aceea, sînt cît întineresc atunci cînd mă aflu în mijlocul studenților destăinuindu-le din experiența mea de viață.

— O dorință?

— Să trăiesc cît mai mult pentru a vedea ridicate și alte construcții la care mi-am adus și eu o contribuție.

ALEXANDRU STROE

● Profesorul universitar doctor docent Dorin Pavel s-a născut la 31 mai 1900 în comuna Lancrăm. Studiile gimnaziale le-a făcut la Sebeș, iar liceul la Sibiu. Urmează cursurile universitare la Politehnica federală din Zürich unde obține și titlul de doctor în științe tehnice și prețuita medalie „Studio Labori”. Șase decenii neinterupte în folosul valorificării apelor țării. Pionier și în domeniul clasificării mașinilor hidrolice și al turbinelor și grupurilor hidroelectrice. 50 de ani de activitate didactică. A publicat peste 350 de lucrări, manuale, monografii și alte sute de articole. A primit de două ori Premiul de Stat, decorat cu Ordinul Muncii clasele III, II și I, Steaua Republicii Socialiste România clasa a III-a. I-au mai fost acordate, în primieră, titlul de Profesor emerit și Ordinul Meritul științific clasa I. Decorat de președintele Iugoslaviei, Iosip Broz Tito, cu Ordinul Steaua Iugoslaviei cu steaua de aur la colan.

chidarea focarelor de infecție pe care le reprezentau terenurile de aici și totodată pentru îmbunătățirea microclimatului. Pentru a le face, m-am luptat cu mulți primari ai vremii în perioada anilor '30. Am adus apă din albiile Ialomiței și Argeșului spre București, iar în 1936 au fost inaugurate lacurile.

— Ce sînt apele țării?

— Un organism viu care trebuie modelat cu grijă. Lipsa de prevedere costă. așa cum au dovedit-o inundațiile din 1970 și 1975. De aceea am propus întotdeauna ca apelor să li se dea utilizări complexe.

— Să revenim la studenția dumneavoastră.

— Anii studenției, deși poartă vîlul romantic al tinereții, au fost însă niște ani grei, în care pe lingă învățătura a trebuit să muncesc pentru a mă întreține. Lucram cîte 16 ore pe zi, din care aproape jumătate desenam planșe pentru alții. În afara cunoștințelor acumulate, am învățat cit de mult înseamnă să fii ordonat.

— Cum este studentul de astăzi față de cel de ieri?

— Ți-am arătat care era condiția studentului în acea vreme. Nu intră în discuție copiii de bani gata. Aceștia se pierdea de regulă pe drum. Cei care am muncit, am reușit să ne ridicăm prin munca noastră. Rămîn surprîns, azi, cînd povestind studenților cit de greu era să te întreții, îi văd zîmbind. Li se pare de necrezut. Astăzi ei beneficiază de toate condițiile pentru a răspunde așa cum se cuvine grijii pe care le-o acordă partidul și statul. Avem în acest domeniu studenți foarte buni, cu perspective de a deveni specialiști de clasă, dar mai avem și mulți răsfațați, materialişti, care vor totul și nu dau nimic în schimb; după repartitie vor munci ușor, nu vor să audă de șantier.

— Tovarășe profesor Pavel, în 50 de ani de activitate didactică au trecut prin mina dumneavoastră peste 80 000 de studenți.

— Într-adevăr. Cînd privesc în urmă, am un sentiment de justificată mulțumire. Și aceasta pentru că prin modesta mea contribuție am reușit să formez o pleiadă de specialiști care, toți, reprezintă astăzi niște nume: prof. Radu Prișcu, șeful catedrei de construcții hi-

o întîmplare: în toamna anului 1935 urma să iau în primire catedra de la Politehnică, nou înființată. Întru în sală, sala goală. Am crezut că am greșit ușă, însă verificînd constat că într-adevăr nu se prezentase nimeni. Întru alături la „civile”, unde sala era plină cu sute de „boboci”. Le-am cerut să mă asculte vreo două minute și invitîndu-i, pe cei care doreau, să mă urmeze și să-mi audieze cursul timp de 50 de minute. Din cei 50 care m-au urmat nu a plecat nici unul. Toți au fost studenți eminenți. Vreau să spun că am explicat întotdeauna liber, fără hirtii înaintea mea. Veneam în sală cu cel puțin 10—15 minute înainte și îmi desenam pe tablă toate schițele necesare. La sfîrșitul orei și începutul celei următoare făceam o scurtă recapitulare. Le dădeam sfaturi despre cum să învețe și în plus mergeam cu ei foarte mult pe teren, unde fenomenele explicate la curs puteau fi cel mai bine înțelese.

— Să continuăm.

— În domeniul nostru de activitate îmbinarea cunoștințelor teoretice cu cercetarea este mai mult decît un imperativ. Încă înainte de război mergeam cu studenții la barajele lacurilor din nordul Capitalei, la acumulările de la Ulmi și Arcuda. La Dobrești, unde am stat timp de cinci ani într-o cabană din birne, aveam vara, la practică, 30—40 de studenți. Îi cazam în barăcile rămase de la constructorii iar soția gătea pentru toți. După război mergeam cu ei la lucrările de la Reșița, Bicăz, Argeș, Porțile de Fier. Cu această ocazie transferam cursurile în teren. Și în acest fel am trezit în ei dragostea pentru profesiunea de constructor.

— Cum vedeți actuala programă în disciplina dumneavoastră?

— Pregătirea unui inginer costă mult, de aceea trebuie găsit un echilibru.

— Între teorie și practică?

— Da. De exemplu, se dă încă o prea mare atenție matematicilor, de la admitere pînă la absolvire. Și ne trezim că tinărul inginer absolvent nu știe să gîndească inginereste — să stabilească un program de funcționare, sau să se descurce la un tablou de comandă. Nu sînt deci adeptul formării de matematicieni, ci de buni ingineri; pentru asta avem

FLACARA. Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interloare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu - 16 17); reportaj (Nicolae Cristache - 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Jonescu - 16 18); scrisori anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu - 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian - 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU